

Hollolan kunta
Talousarvio vuodelle 2015
ja
Taloussuunnitelma vuosille
2015 - 2017

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo	1
KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	2
1. Yleisperustelut	4
1.1 Talousarvion rakenne ja sitovuus	4
1.2 Tilivelvolliset	4
1.3 Hollolan kuntastrategia	5
1.4 Strategiset riskit	8
1.5 Valtuuston hyväksymät tavoitteet	10
1.6 Yleiset taloudelliset lähtökohdat	11
1.7 Talousarvion laadinnan perusteet	13
1.8 Väestö ja työllisyys	17
2. Käyttötalousosa	20
2.1 KUNNANHALLITUS	22
2.1.1 KONSERNIPALVELUT	23
2.1.2 SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT, HOLLOLAN KUNNAN OSUUS	28
2.2 PERUSTURVALAUTAKUNTA	29
2.3 SIVISTYSLAUTAKUNTA	33
2.4 TEKNINEN LAUTAKUNTA	35
2.4.1 TEKNISET PALVELUT / VESIHUOLTOLAITOS	38
2.4.2 TEKNISET PALVELUT / TILAKESKUS	39
2.5 Käyttötalousosan yhdistelmälaskelmat	45
3. Investointiosa	53
4. Tuloslaskelmaosa	58
5. Rahoitusosa	63
6. Konsernia koskevat tavoitteet	64
7. Taseyksiköiden erillislaskelmat	67

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Talousvuodet 2013 ja 2014

Vuonna 2013 päätettiin 5,7 milj. euron sopeuttamisohjelmasta, mistä sittemmin sosiaali- ja terveystoimi on lisäksi antanut oman 1,3 milj. euron sopeuttamissuunnitelman. Vuoden 2013 toimintamenojen kasvu saatiin painettua aiemmin n. 6 % vuosikasvusta 2,4 %:iin ja tilinpäätös oli -1 milj. euroa. Arvio vuoden 2014 toimintamenojen kasvusta on (lokakuussa) 0,9 %:ia ja tilinpäätöksestä n. -3,5 milj. euroa kertapoistoerokirjaukset huomioon ottaen (joiden osuus -2 milj. euroa).

Talousvuosi 2015

Vuoden 2015 talousarvioesitys on tuloksen osalta n. -264 t euroa alijäämäinen.

Yleinen taloudellinen kehikko on heikko. Poikkeuksellisen hidas talouskasvu ja työttömyyden kasvu leimaavat vahvasti taloutta. Kun kunnan keskimääräinen valtionosuuksien ja verotulojen kasvu vielä muutama vuosi sitten oli n. 5 milj. euroa/vuosi tasolla, on luontainen tulopohjan kasvu kaventunut tästä alle 2 milj. euroon.

Verotulojen kasvuarvio on 1,6 milj. euroa (+1,9 %) ja talousarvioesitykseen sisältyvän kunnallisveron korotuksen 0,25 % (= 21 %) kanssa 2,4 milj. euroa (+2,9 %). Valtionosuudet kasvavat leikkauksista huolimatta 0,55 milj. euroa (2,1 %) johtuen valtionosuusjärjestelmämuutoksesta; se suosii Hollolaa. Kun myyntituottojen arvioidaan alenevan 0,25 milj. euroa, tulopohja em. lukujen valossa kasvaa 2,75 milj. euroa.

Vuoden 2015 toimintamenojen kasvulle on varattu 2 milj. euroa eli 0,7 %, nettomenojen kasvun ollessa 1,7 %. Tästä summasta uusi kunnille annettava velvoite eli työllisyysmenojen osuus on 0,6 milj. euroa. Palkankorotusvara on n. 0,5 % mikä vastaa n. 0,25 milj. euroa. Käytännössä hallintokuntien toimintaan on varattu vuotta 2014 vähemmän rahaa lukuun ottamatta sosiaali- ja terveystoimea, missä kasvuvaraus (suhteessa vuoden 2014 talousarvioon n. 60 milj. e) on poikkeuksellisen alhainen + 1,15 milj. euroa (1,9 %).

Investoinnit

Investoinnit yhteensä ovat n. 14 milj. euroa. Nettovelka kasvaa n. 6,8 milj. euroa. Velkamäärä asukasta kohden on vuoden 2015 lopussa 2 620 euroa.

Kiinteistöjen rakentamisohjelma on vuodelle 2015 6,7 milj. euroa (netto). Investoinneista merkittävimmät kohdistuvat edelleen Salpakankaan kouluun ml. Kankaankoulun lunastus ja lisärakentaminen, yht. 5 milj. euroa. Kuntatekniikan investointiohjelma on 4,8 milj. euroa (netto), josta suurimmat investoinnit kohdistuvat yritysalueiden (Paasilta ja Hopeakallio) valmiuteen 3,5 milj. euroa, sekä Kukkilan Rätikön alueeseen 0,6 milj. euroa. Vesihuollon investoinnit ovat 2,8 milj. euroa.

Vanhojen kiinteistöjen purkaminen aiheuttaa vuosina 2015-2017 yhteensä n. 7 milj. euron kertapoistot (alaskirjaukset) sekä purkukustannukset 1-2 milj. euron vaikutukset. Kokonaisuus heikentää vastaavasti kunnan tulosta.

Toiminta

Strategisten tavoitteiden osalta vuonna 2015 edetään erityisesti toimintamenojen kasvun hillinnän, palvelujen järjestämishajonnan henkilöstömäärän alentamisen ja tuottavuuden kehittämisen, kestävän investointitason (elinkaarihankkeet), laatuohjelmien käyttöönoton, työllistämismallien kehittämisen, uusien ja esirakennettujen yritysalueiden sekä elinkeinotoimintaan liittyvän kaavoituksen osalta.

Toiminnassa tulee näkymään kuntakeskuksen uudistustyön käynnistyminen sekä uusien yritysalueiden (Paassilta ja Hopeakallio) toimintavalmius sekä tähän liittyvä markkinointi.

Kuntakeskustan alueen kysyntä rakentamisen osalta on korkealla tasolla. Tähän liittyen kaavoitusta suunnataan erillishankkeiden toteuttamiseen. Kaavoituksellisia valmiuksia edistetään vapaarahoitteisten asuntojen, tuetun asumisyksikön, ikäihmisten vuokra-asuntojen ja vanhushpalvelujen toteuttamiseksi. Kuntakeskuksen eteläosista, Perhoslehdon alueelta tontteja valmistuu myyntiin/vuokraukseen n. 22 kpl.

Kunta toteuttaa yläkoulun ja Kalliolan hankkeet elinkaarihankkeena, jossa investointien yhteisarvo on n. 40 milj. euroa ja koko elinkaarihankkeen arvo on noin 65 miljoonaa euroa. Tähän liittyvät keskeiset päätökset tulevat ensi vuonna valtuuston käsiteltäväksi ja yläkouluhanke käynnistyy. Salpakankaan koulukokonaisuus saadaan päätökseen. Kolmen keskeisimmän koulurakennuksen uudelleenrakentumisen myötä 2010 luvulla n. 2500 lasta ja nuorta pääsee uusiin tiloihin, mikä on laadullisesti iso panostus tulevaisuuden oppimisympäristöön yhdessä jo toteutettujen audiovisuaalisiin välineisiin tukeutuvan opetuksen ohella.

Vuonna 2014 toteutettu kuuden kunnan kuntajakoselvitys jatkuu jakautuneena kahteen osaan. Tässä yhteydessä selvitetään mahdollista Hollolan ja Hämeenkosken kuntien kuntaliitosta. Mikäli selvityksen kautta päädytään kuntaliitospäätökseen (tammikuussa 2015), tulee tällä olemaan vaikutuksia vuoden 2015 toimintaan, toimintojen arviointiin ja ennakoivaan suunnitteluun. Vastaavasti mahdollisesti toteutuneilla liitoksilla on vaikutuksia yhteistoimintasopimusten päivityksen ja tulevien yhteistoiminta-alueiden arviointiin.

Tulevaisuus

Kuntien toimintaympäristö on ennennäkemättömässä muutoksessa.

Kuntaliitosselvitykset saataneen ensi vuonna tällä erää päätökseen, mutta valmistautuminen sosiaali- ja terveystoimen rakennemuutokseen tulee käynnistymään, kun laki saadaan voimaan. Vuonna 2017 käynnistyväksi aiottu muutos siirtää kunnilta päätösvallan ja rahoituksen kaikkien sosiaali- ja terveystoimen palvelujen osalta sekä multistaa yhteistoiminnan muodot. Muutoksella on laajoja heijastusvaikutuksia koko kunnan toimialaan.

Taloudellinen niukkuus tulee jatkumaan, koska valtion talouden alijäämä ja kestävyysvaje on edelleen merkittävä. Tämä tarkoittaa sitä, että niukkuus ja tätä kautta jatkuva uudelleenarviointi tulee olemaan arkipäivää kuntatyössä niin ensi kuin tulevinakin vuosina.

Hollolassa 4. marraskuuta 2014

Päivi Rahkonen

Kunnanjohtaja

1. Yleisperustelut

1.1 Talousarvion rakenne ja sitovuus

Kuntalain mukaan kunnan talousarviossa tulee olla käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan talousarvio on laadittu kuntalaissa esitetyllä rakenteella.

Suunnittelun lähtökohdissa ja yleisperusteluissa esitetään mm. katsaus yleiseen taloudelliseen tilanteeseen sekä kunnallistalouden kehitykseen, kunnan strategia ja strategiset tavoitteet.

Käyttötalousosa sisältää toimialakohtaiset talousarviot. Toimialojen suunnitelmat sisältävät myös toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut.

Tuloslaskelmaosassa esitetään kunnan kokonaistalouden keskeiset erät, jotka ovat varsinaisen toiminnan menot ja tulot, verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja –menot sekä suunnitelman mukaiset poistot.

Investointiosassa esitetään kunnan investointimenot ja –tulot, jotka tarvittaessa eritellään hankekohtaisesti.

Rahoitusosassa esitetään meno- ja tuloarviona pitkäaikaiseen rahoitukseen liittyvät menot ja tulot kuten antolainat, ottolainat ja niiden lyhennykset. Rahoitusosa sisältää rahoituslaskelman.

Valtuusto on 15.2.2010 hyväksynyt talousarvioasetelman ja sitovuustason. Käyttötalouden osalta sitovuustasoksi on kaikkien toimialojen osalta määritetty nettositovuus eli menojen ja tulojen erotus (=nettomeno). Investointien sitovuustaso on esitetty investointiosassa. Investointien osalta on käytössä myös nettositovuus eli menojen ja tulojen erotus. Investointien sitovuustasot ovat seuraavat:

Kunnanhallitus: kiinteä omaisuus

Kaikki toimialat: irtain omaisuus

Tekninen Itk: Hankekohtaiset rakennusinvestoinnit (erittely hankkeittain), muut rakennusinvestoinnit, liikennealueet, muut yleiset alueet, vhl investoinnit.

Talousarvion rakenne vuonna 2015 poikkeaa vuoden 2014 rakenteesta, sillä vuoden 2015 alusta Tilakeskuksesta muodostetaan talousarvio, jonka johdosta sen menot ja tulot eriytetään kirjanpidollisesti vesihuoltolaitoksen ja Peruspalvelukeskus Oivan tapaan.

1.2 Tilivelvolliset

Kuntalain 75 §:n mukaan tilintarkastuskertomuksessa annetaan mm. lausunto sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esitys vastuuvapauden myöntämisestä sekä mahdollisesta tilivelvolliseen kohdistuvasta muistutuksesta. Muistutuksen edellytyksenä on, että tilivelvollinen on toiminut vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen.

Tilivelvollisella on henkilökohtainen vastuu johtamansa toiminnan riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä ja niiden jatkuvasta ylläpidosta. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että tilivelvollisen toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, häneen voidaan kohdistaa tilintarkastuskertomuksessa muistutus ja häneltä voidaan evätä vastuuvapaus sekä omasta että alaisensa tekemisestä tai tekemättä jättämisestä. Vaikka henkilö ei olisikaan lain tarkoittama tilivelvollinen, hänen on luonnollisesti hoidettava tehtävänsä asianmukaisella huolellisuudella eikä tilivelvollisaseman puuttuminen vapauta esimiehiä toiminnan valvontavastuusta.

Kuntalain tarkoittamia tilivelvollisia ovat mm. **kunnanhallituksen jäsenet, lautakuntien jäsenet, kunnan muiden toimielinten jäsenet, kunnanjohtaja, toimialajohtajat ja muut toiminnasta itsenäisesti vastaavat henkilöt.** Viranhaltijan tilivelvollisuus on ratkaistava tapaus tapaukselta henkilön tosiasiallisten tehtävien ja aseman mukaan

eikä niinkään muodollisen virka-aseman perusteella. Tilivelvollisuus ei tuo viranhaltijalle mitään sellaista vastuuta, joka ei kuuluisi hänelle hänen asemansa perusteella muutoinkin – esimiehenä, laskujen hyväksyjänä tai määrärahojen käytöstä päättävänä viranhaltijana (Harjula ja Prättälä: Kuntalaki – tausta ja tulkinnat, 2012).

1.3 Hollolan kuntastrategia

Hollolan kunnanvaltuusto hyväksyi 26.6.2013 uuden kuntastrategian. Strategia poikkeaa muotoilun osalta aikaisemmista. Valmisteluprosessissa on samanaikaisesti pohdittu mittareita ja strategian jalkauttamista helpottavaa mallia. Näin on päädytty taulukkomuotoiseen esitykseen.

Strategian pohjalla on toimintaympäristön SWOT-analyysi. Strategia sisältää vision, arvot, strategiset tavoitteet (tavoitteet, missä kunnan on onnistuttava vision saavuttamiseksi), kriittiset menestystekijät (mitkä edistävät tai mahdollistavat strategisen tavoitteen saavuttamisen) sekä keskeiset toimenpiteet. Lisäksi strategia sisältää mittarit, joiden avulla mitataan strategisten tavoitteiden, kriittisten menestystekijöiden ja keskeisten toimenpiteiden saavuttamista.

Kuntastrategiassa visio eli kunnan tahtotila on määritelty seuraavasti:

”Hollola on aktiivisesti ratkaisuja etsivä, yhteistyöhakuinen ja vastuullinen kunta.”

Arvoiksi on puolestaan määritelty seuraavat:

- Avoimuus
- Oikeudenmukaisuus
- Yritysystävällisyys
- Vastuullisuus

Strategiassa korostuvat valtuustokauden näkökulmasta keskeisimmiksi koetut osa-alueet. Teemoina nousevat esiin tasapainoinen talous, kuntalaisten hyvinvointi, laatutyö ja arviointi, viihtyisät asuin ympäristöt, yrittäjyys ja työllisyys sekä henkilöstön hyvinvointi ja osaamisen hyödyntäminen. Näistä on johdettu strategisiksi tavoitteiksi ne asiat, joissa kunnan on onnistuttava.

Strategiset tavoitteet ovat seuraavat:

1. **Tasapainoinen talous:** vuosikate= poistot, vuosikate riittää korvausinvestointeihin
2. **Hyvinvoiva kuntalainen ja toimivat peruspalvelut:** Laatu, arviointi ja asiakaspalaute > 3,7
3. **Vetovoimainen ja aktiivinen kunta:** Väestönlisäys > 0,5 %/vuosi
4. **Kehittyvät elinkeinot, yrittäjyys ja työllisyys:** Yritysten määrä > +50(netto)/vuosi
5. **Hyvinvoiva, osaava ja työstä innostunut henkilöstö:** Henkilöstön työhyvinvointi > 3,7

STRATEGISET TAVOITTEET

TASAPAINOINEN TALOUS	HYVINVOIVA KUNTALAINEN JA TOIMIVAT PERUSPALVELUT	VETOVOIMAINEN JA AKTIVOIVA KUNTA	KEHITTYVÄT ELINKEINOT, YRITTÄJYYS JA TYÖLLISYYS	HYVINVOIVA, OSAAVA JA TYÖSTÄ INNOSTUNUT HENKILÖSTÖ
Vuosikate = poistot Vuosikate riittää korvausinvestointeihin	Laatu, arviointi ja asiakaslaute > 3,7	Väestönlisäys > 0,5 %/v	Yritysten määrä > +50/vuosi/netto	Henkilöstön työhyvinvointi > 3,7

Kriittiset menestystekijät

Rakenteiden uudistaminen	Kuntalaisten oma rooli ja vastuu	Viihtyisät ja turvalliset asuinympäristöt	Ydinkuntayhteistyö	Kaikki arvioivat ja kehittävät
Tuottavuuden jatkuva kehittäminen	Ennaltaehkäisevät ratkaisumallit ja terveyden edistäminen	Toiminnalliset lähiyhteisöt	Houkuttelevat, uudet yritysalueet	Laadukas esimiestyö ja hyvät työyhteisötaidot
Kestävä investointitaso	Asiakslähtöisyys	Elävä keskusta	Matkailualojen kehittäminen	Vetovoimainen työnantaja

1.4 Strategiset riskit

	Ilmeneminen (miten näkyy käytännössä, eri yksityiskohdissa)	Todennäköi- syy (1, 2 tai 3) ¹	Riskin merkit- tävyys (1, 2 tai 3) ²	Hallintatoimenpiteet	Tavoite/toteu- tusaikataulu	Vastuuhenkilö	Asia hoidettu pvm	Vaikutus
Elinkaarihankkeiden talousriski	Kilpailuun osallistuu vähän palvelun toimittajia ja tarjoushinnat nousevat	2	3	Hankintaprosessin keskeyttämisvaraus, hankkeen uudelleen arviointi.	2015	Heikki Salonsaari		Talouden epätasapaino
Henkilöstön saata- vuus	Avainhenkilöiden vaihtuvuus ja saataavuus, joudutaan turvautumaan ostopalveluihin enemmän	2	2	Hyvän työnantajakuva säilyttäminen, aktiivinen rekrytointi, optimaaliset kelpoisuusehdot, työhyvinvointiin panostaminen	2015-	Koko johtoryhmä/kaikki toimialat, henkilöstöpäällikkö		Palvelutuotanto vaarantuu, kustannukset nousevat
Tulorahoituksen heikkeneminen	Lainamäärä kasvaa, jonka johdosta rahoitusriskit kasvavat, kertynyt ylijäämä pienenee, jatkuvat sopeutus-toimet	3	3	Sopeutukset, palveluverkon karsiminen, rahoitusriskeiltä suojautumisen välineiden käyttäminen	2015-	Koko johtoryhmä		Palveluiden taso heikkenee
Toimintaympäristön ennakoimattomuus	Ennakoitavuus muuttuu nopeasti, kunnille uusia velvoitteita yllättäen ilman lisärahoitusta, lainsäädännön muutokset,	3	3	Sopeutuminen, toimintamallien muuttaminen toimintaympäristön muutokseen vastaamiseksi,	2015-	Koko johtoryhmä		Palvelutuotantorakenne ei vastaa riittävän nopeasti muutokseen tai odotuksiin, eriarvoistuminen lisääntyy, talouden tasapaino

¹ 1= epätodennäköinen, 2= todennäköinen, 3= erittäin todennäköinen

² 1= riski on pieni, 2= riski on suuri, 3= riski on erittäin suuri

	kuntien roolin muuttuminen							heikkenee
Laajoihin kansan- joukkoihin kohdistu- vat uhat	pandemiat, turvallisuusuhat, myrskyt	1	1	Valmiussuunnittelun ajantasaisuus, harjoitukset	2015-	Koko johtoryhmä		sähkökatkot, turvattomuus ja epävarmuus lisääntyvät, kustannukset kasvavat
Tietojärjestelmäriskit	ohjelmien toimimattomuus, ongelmat ohjelmien toiminnassa	2	2	Ajantasaiset päivitykset ja varmuuskopioinnit, tiedottaminen, osaaaminen, kouluttaminen, kokonaisuuden hallinta	2015-	Konsernipalvelut/tietohallinto		Palvelutuotannon lamauminen ja ongelmat tiedonkulussa

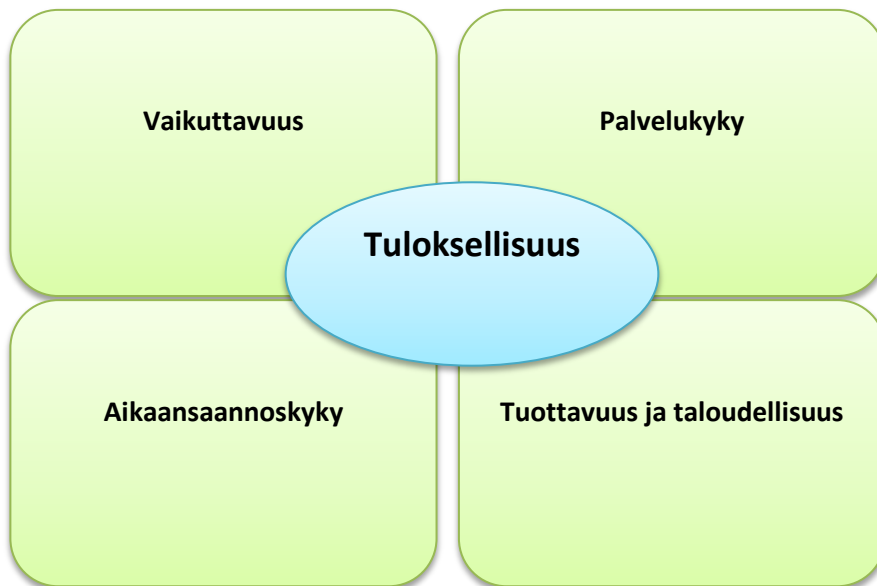
1.5 Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Toiminnalliset tavoitteet vuoden 2015 talousarviossa

Kuntalaki edellyttää kunnan toiminnalta tavoitteellisuutta ja suunnitelmallisuutta. Valtuuston ja kunnan muiden toimielinten on talousarviossa ja –suunnitelmassa sekä niihin perustuvissa käyttösuunnitelmissa ja erillisbudjeteissa hyväksyttävä toimintaa ja taloutta koskevat tavoitteet. Toiminnallisten tavoitteiden tarkoituksena on ohjata toimintaprosessia ja taloudellisten tavoitteiden puolestaan ohjata kunnan tulo- ja pääomarahoitusta sekä resurssien jakoa. Toiminnalliset tavoitteet esitetään ja niihin osoitetaan tarvittavat resurssit talousarvion ja –suunnitelman käyttötalous- ja investointiosissa.

Vuoden 2015 toiminnallisten tavoitteiden pohjana toimii kunnanvaltuuston 26.6.2013 hyväksymä kuntastrategia. Vuoden 2015 toiminnallisten tavoitteiden asettamisessa lähtökohdaksi on lisäksi edellisen vuoden tapaan otettu valtion vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelmassa käytössä olevat tuloksellisuuden eri ulottuvuudet: **vaikuttavuus, palvelukyky, aikaansaannoskyky ja tuottavuus ja taloudellisuus**. Tavoitteiden asettamisessa on pyritty huomioimaan myös VM:n mukaiset kuntia, kuntayhtymiä ja muita palvelujen järjestäjiä koskevat valtakunnalliset tuottavuustavoitteet (VM 26/2011).

Tavoitteiden asettamisessa ja tuloksellisuuden arvioinnissa on pyritty ottamaan huomioon tasapainoisesti alla esitetyt tuloksellisuuden eri ulottuvuudet ja kunkin toimialan tavoitteet on johdettu kuntastrategiasta niin, että kullekin eri ulottuvuudelle/näkökulmalle on asetettu tavoitteita.

TUOTTAVUUSMITTARIT

TALOUSARVIO 2015

Mittari	Tp 2012	Tp 2013	Ta 2014	Ta 2015
Toimintamenojen (nettomenot) kasvu %	6,9 %	2,8 %	2,2 %	1,7 %
Kunnan toimintamenot (netto)/asukas	4 478	4 617	4 698	4 780
Kunnanhallituksen alaisten tehtävien toimintamenot (netto)/asukas	192	171	198	242
Sosiaali- ja terveyspalvelujen toimintamenot (netto)/asukas	2 611	2 713	2 756	2 808
Sivistyspalveluiden toimintamenot (netto)/asukas	1 785	1 842	1 845	1 821
Teknisten palveluiden toimintamenot (netto)/asukas	178	105	99	90

1.6 Yleiset taloudelliset lähtökohdat

Yleinen taloudellinen tilanne

Valtiovarainministeriön vuotta 2015 koskevan suhdannekatsauksen (syyskuu 2014) mukaan Suomen talouden kasvu on edelleen vaisua. Bruttokansantuote ei ennusteiden mukaan kasva vuonna 2014 lainkaan ja joidenkin ennustelaitosten mukaan BKT:n kasvu painuisi tänäkin vuonna miinuksen puolelle. Tämä tarkoittaisi jo kolmatta peräkkäistä negatiivisen talouskasvun vuotta. Vuonna bruttokansantuotteen määrä laskee 1,2 prosenttia. Ensi vuodelle kasvuksi arvioidaan 0,5-1,5 prosenttia eli kasvun arvioidaan hieman piristyvän.

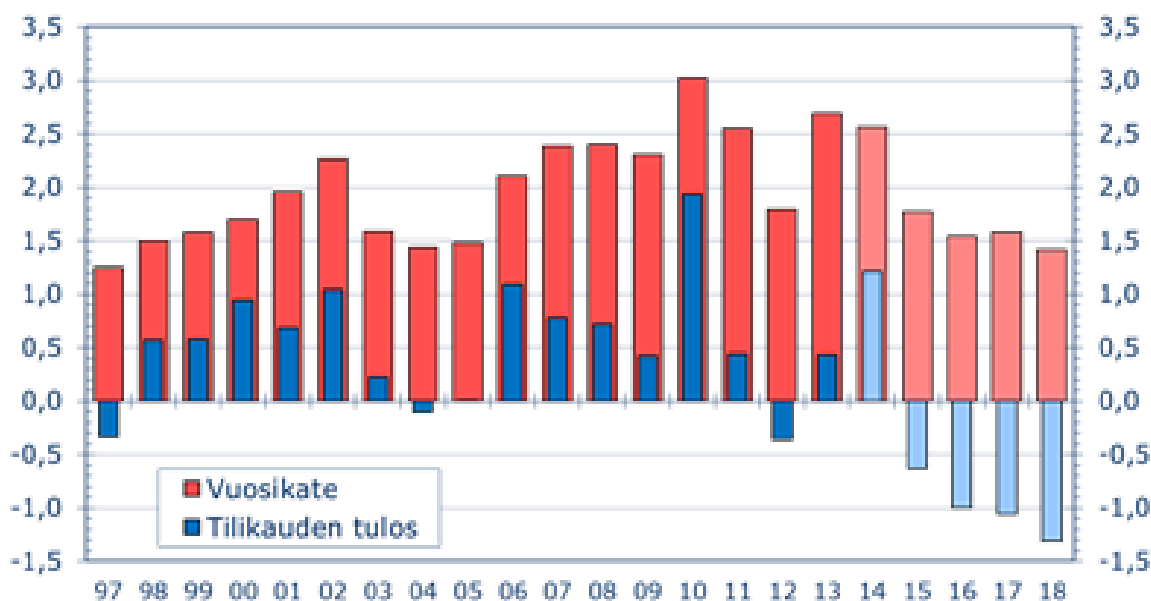
Suomen talouden omien rakenneongelmien lisäksi yksi syys vaimeaan talouskehitykseen lienee myös Ukrainan kriisin kärjistyminen, siitä seuranneet vastapakotteet sekä lisääntynyt epävarmuus tulevaisuudesta. Heikko suhdannetilanne rasittaa merkittävästi julkista taloutta, joka on edelleen pitkään jatkuneen heikon suhdannetilanteen vuoksi alijäämäinen. Julkisen velan suhteen kokonaistuotantoon arvioidaan vuonna 2015 ylittävän EU:n kasvu- ja vakaussopimuksessa asetetun 60 %:n rajan.

Hallituksen esitys valtion vuoden 2015 talousarvioksi on 4,5 mrd. euroa alijäämäinen, mikä katetaan ottamalla lisää velkaa. Valtionvelka kasvaa vuonna 2015 edelleen ja vuoden 2015 lopussa valtionvelan arvioidaan olevan n. 102 mrd euroa, mikä on n. 48,5 % suhteessa bruttokansantuotteeseen. Vuoden 2014 alijäämä on 7,4 mrd. euroa eli budjettitalouden alijäämä pienenee vuodesta 2014. Talousarvioesitys vuodelle 2015 perustuu hallitusohjelmassa sovittuihin ratkaisuihin sekä kevään 2014 julkisen talouden suunnitelmassa tehtyihin päätöksiin. Ehdotus sisältää kasvua, ostovoimaa ja työllisyyttä tukevia toimenpiteitä sekä valtiontaloutta sopeuttavia toimia.

Talouden ensi vuonna ennakoitusta kasvusta huolimatta työmarkkinoiden tilanne on edelleen heikko. Työttömyyden odotetaan pysyvän yhtä entisellä tasollaan. Työttömyysasteen vuosikeskiarvo on n. 8,5 % sekä vuonna 2014 että vuonna 2015.

Kuntatalouteen on viime vuosina syntynyt tulojen ja menojen välinen epäsuhde. Kuntatalouden tilan ei ennusteta kohenevan lähivuosiin, vaan menojen kasvu uhkaa edelleen jatkua tulojen kasvua nopeampana. Vaimean talouskasvun johdosta veropohjien arvioivaan kasvavan hitaasti ja valtionosuusleikkaukset näkyvät edelleen vuosien 2015-2017 valtionosuuksien määrissä.

Kuntasektorin vuosikate sekä tilikauden tulos vuosina 1997-2018, mrd. € (arviot painelaskelman mukaan)

Viite: Kuntataloustiedote 3/2014, Valtion budjettikatsaus 2015

Kuntien menot vuosina 2014-2015

Kuntien ja kuntayhtymien toimintamenot yhteensä olivat vuonna 2013 yhteensä n. 38,39 mrd. euroa. Vuoden 2014 toimintamenot on arvioitu 38,78 mrd euroksi (kasvu n. 1 %) ja vuodelle 2015 toimintamenojen on arvioitu kasvavan n. 38,99 mrd euroon (kasvu n. 0,5 %). Vuosina 2014 ja 2015 koko kuntasektorin toimintamenojen eriin vaikuttavat kunnallisten liikelaitosten sekä ammattikorkeakoulujen yhtiöittäminen, joiden on arvioitu parantavan tulosta n. 1 mrd. euroa. Kuntasektorin ansiotasoindeksiin arvioidaan kohoavan vuonna 2014 n. 1,2 %. Vuonna 2015 kunta-alan ansiotasoindeksiin kasvuksi on kesäkuussa arvioitu n. 1,1 %, mikä johtuu maltillisesta palkkaratkaisusta sekä myös ammattikorkeakoulujen ja liikelaitosten yhtiöittämisestä, jonka arvioidaan pienentävän koko kuntasektorin palkkamenoja vuosina 2014-2015 yht. n. 430 milj. euroa. Kuntien toimintamenojen ennustetaan kasvavan tasaisesti väestön määrän ja ikärakenteen muutoksen lisätessä palvelutarvetta.

Viite: Kuntataloustiedote 3/2014

Verotulojen ja valtionosuuksien kehitys

Kuntien verotilitykset yhteensä kasvoivat vuonna 2013 peräti 6,8 %, mistä suuri osa johtui verontilityslain sekä jako-osuuksien oikaisuista. Vuonna 2014 verotilitysten kasvuvauhti tippuu Kuntaliiton veroennustekehikon mukaan reippaasti viime vuoden poikkeuksellisen korkealta tasolta. Verotulojen kehitykseen vaikuttavat myös työmarkkinaratkaisun maltilliset sopimuskorotukset, vaatimaton talouskehitys, veroperustemuutokset sekä väestön ikääntyminen. Kunnallisverojen kasvun arvioidaan jäävän vuonna 2014 1,4 prosenttiin, vaikka useat kunnat ovat nostaneet veroprosenttejaan vuodelle 2014. Keskimääräinen kunnallisveroprosentti vuonna 2014 on 19,74 %.

Yhteisöverotuoton arvioidaan kasvavan vuonna 2014 peräti 6 %, jolloin veroa kertyy kunnille n. 1,39 mrd euroa. Yhteisöveron jako-osuus vuonna 2014 on 35,56 %. Vuonna 2015 yhteisöveron tilitykset kunnille kasvavat arviolta n. 5,8 %, jolloin kunnille tilitettäisiin n. 1,47 milj. euroa. Yhteisöveron jako-osuus nousee tämän vuoden luvusta 36,36 prosenttiin, sillä kuntien yhteisöveron jako-osuutta nostetaan 75 milj. eurolla työmarkkinatukiudistukseen liittyvien lisäkustannusten kompensoimiseksi kunnille.

Kiinteistöverojen tilitykset nousevat v. 2014 uudistustyön vuoksi reippaasti, yli 10 %, mikä tarkoittaa kiinteistöveron kasvua n. 1,5 mrd euroon. Vuonna 2015 kiinteistöveroa arvioidaan kertyvän n. 4 % enemmän kuin vuonna 2014. Kiinteistöveron kokonaismäärään vaikuttavat yleisen kiinteistöveron sekä vakituisten asuinrakennusten ylä- ja alarajojen nosto.

Valtion vuoden 2015 talousarvioesityksen mukaan kuntien valtionavut vuonna 2015 ovat yhteensä n. 9,9 mrd euroa. Valtionavut vähentyvät edellisvuoteen verrattuna n. 540 milj. euroa. Peruspalvelujen valtionosuus on n. 8,4 mrd euroa. Vuonna 2015 kunnan peruspalvelujen valtionosuuden valtionosuusprosentti alenee alustavien laskelmien mukaan 25,42 prosenttiin (vuonna 2014 29,57 %) ja kunnan omarahoitusosuus on 3 521,07 euroa/asukas (vuonna 2014 3 417,24 €/asukas).

Kuntaliitto on julkaissut kuntien taloussuunnittelun tueksi alustavat laskelmat vuoden 2015 valtionosuusrahoituksesta ja tiedot on päivitetty viikolla 40.

Vuoden 2015 laskelmat (tilanne 30.9.2014) on tehty 1.1.2015 voimaan tuleva lain (676/2014) mukaan ja perustuvat maaliskuun kehyspäätöksen linjauksille ja 15.9.2014 julkistettuun talousarvioesitykseen. Laskelmissa on otettu huomioon:

- aiemmin päätetyt valtionosuusleikkaukset
- kehyspäätökseen liittyvät valtionosuusvähennykset ja muutokset, jotka vaikuttavat valtionosuuden määrään
- kehyspäätöksen mukaiset tehtävälaajennukset
- rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanon vaikutuksia 2015 osalta
- uudet verokompensaatiot
- uudet väestötiedot uuden ikäryhmyksen mukaan ja niiden vaikutukset valtionosuuteen
- indeksikorotus 0,6 prosenttia
- ammattikorkeakoulujen yksityistämisen vaikutus
- minihallitusohjelma ja elokuun budjettiriihen yhteydessä päätetyt asiat.

Viite: VM budjettikatsaus 2015, Kuntataloustiedote 3/2014 ja Kuntaliiton veroennustekehikko 09/2014

1.7 Talousarvion laadinnan perusteet

Päätökset ja asiakirjat talousarvion laadinnan pohjana

Kunnanhallitus hyväksyi 9.6.2014 laadintaohjeet vuoden 2015 talousarvion laadintaa varten. Hollolan kunnan strategia on talous- ja toimintasuunnitelman perusta. Strategiasta ja strategisista tavoitteista johdetaan toimialojen tavoitteet ja näille mittarit. Uusi kuntastrategia on hyväksytty valtuustossa 26.6.2013. Tavoitteiden asettamisessa on noudatettu kuitenkin edellisten vuosien tapaan nelikenttämällä.

Vuoden 2015 talousarviota on käsitelty kahdessa valtuustoseminaarissa: 26.5.2014 ja 6.10.2014. Seminaarien linjaukset on huomioitu osana talousarvioesitystä. Talousarvioon vaikuttaa myös valtuuston 16.6.2014 hyväksymän palvelujen järjestämishojelman linjaukset sekä edelleen myös valtuuston 26.6.2013 hyväksymän sopeutuspaketin toimenpiteet.

Talousarvion laadinnan pohjana on huomioitu myös Suomen Kuntaliiton ja Valtionvarainministeriön kansantalouden ja kuntatalouden kehitysennusteet, verotuloennusteet ja valtionosuuslaskelmat sekä valtion talousarviopäätökset ja niiden vaikutukset kuntatalouteen.

Vertailuvuoden 2014 talousarvioletiedot sisältävät osin ennustetietoja (kuten verotulot), mutta myös valtuuston 29.9.2014 mennessä hyväksymät muutokset.

Vuoden 2015 talousarvion rakenne poikkeaa v. 2014 mm. teknisten palveluiden alaisten tilakeskuksen osalta. Toimintamalli, jossa liiketoiminnan kannattavuutta ja taseasemaa seurataan kunnan liikelaitoksen tapaan, mutta jossa liiketoiminnan menot ja tulot otetaan kunnan talousarvioon, on ns. *muu taseyksikkö*. Muu taseyksikkö sisältyy kunnan talousarvioon, jossa sille osoitetaan käyttötaloutta ja investointeja koskevat tuloarviot ja määrärahat. Sille laaditaan kuitenkin myös omat erillislaskelmat. Vuoden 2014 talousarvioon sisällytettiin uutena taseyksikkönä Peruspalvelukeskus Oiva –taseyksikkö. Vuodelle 2015 perustetaan Tilakeskus –taseyksikkö palvelujen järjestämishojelman linjauksen mukaisesti. Tilakeskukselle tullaan näin ollen laatimaan myös erillinen tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma. Tämä vaikuttaa myös tilakeskuksen ja muiden välisten erien käsittelyyn.

Konsernipalveluiden ja teknisten palveluiden tulot ja menot eivät ole täysin vertailukelpoisia vuoteen 2014, sillä maankäyttöön liittyvät tulot ja menot on siirretty vuoden 2015 talousarviossa konsernipalveluille kunnanhallituksen

alaisuuteen. Tämä kasvattaa kunnanhallituksen alaisia menoja ja tuloja ja puolestaan pienentää teknisten palveluiden menoja ja tuloja.

Menopohja

Toimintamenot

Hollolan kunnan toimintamenot (ml. taseyksiköt) vuonna 2015 ovat yhteensä n. 283 milj. euroa. Tämä sisältää Oivan toimintakuluja n. 139,3 milj. euroa ja lisäksi em. sisältää Oiva-kuntien erikoissairaanhoidon sekä ympäristöterveydenhuollon kustannukset n. 46 milj. euroa. Toimintamenojen kasvu on vain n. 0,7 % eli n. 2 milj. euroa vuoden 2014 muutetun talousarvion toimintamenoihin verrattuna.

Vuonna 2013 hyväksytyn sopeutusohjelman toimet näkyvät menojen kasvussa. Tämän lisäksi valtuusto 6.10.2014 valtuustoseminaarissaan tekemät linjauksratkaisut vuoden 2015 toimintamenojen sopeutuksesta on huomioitu talousarviossa. Menot sisältävät myös paitsi normaalia kustannusten nousua, mutta myös työmarkkinatuen rahoitusuudistuksen sekä joukkoliikenteen maksuosuuksien kasvun, yhteensä n. 800 t euroa. Nettomenot (=toimintakatteen alijäämä) kasvavat vuoden 2014 tilinpäätösennusteeseen nähden 1,7 %.

Palkat ja sivukulut

Talousarvion laadintaohjeissa palkkojen korotukseksi oli ohjeistettu 1 %: tasolle, mutta vakituisen henkilöstön palkkojen korotusprosentti pienennettiin johtoryhmän ja kunnanjohtajan päätöksellä 0,5 prosenttiin lautakuntien tekemien esitysten jälkeen.

Sosiaaliturvamaksut yhteensä on laskettu 5,84 %:n mukaan (5,72 % vuonna 2013). **Eläkemaksut** jakaantuvat palkkaperusteiseen, eläkemenoperusteiseen ja varhaiseläke-menoperusteisiin maksuihin. Palkkaperusteiset eläkevakuutusmaksut on laskettu 17,05 %:n mukaan (vuonna 2014 16,85 %). Opettajien eläkemaksut on laskettu 20 %:n (22 % v. 2014) mukaan. Eläkemenoperusteisten ja varhaiseläke-menoperusteisten maksujen osalta on käytetty KEVA:n ilmoittamia arvioita.

Sivukulu	%
Sairausvakuutusmaksu	2,15 %
Työttömyysvakuutusmaksu	2,95 %
Tapaturmavakuutusmaksu	0,30 %
Muut sosiaalimaksut	0,10 %
Palkkaperusteinen eläkemaksu (KUEL)	17,05 %
Opettajien eläkemaksu (VAEL)	20 %

Suunnitelman mukaiset poistot

Suunnitelmapoistot ovat vuonna 2014 yhteensä n. 7,8 milj. euroa eli vuoden 2013 tilinpäätökseen verrattuna n. 2,5 milj. euroa (-15 %) pienemmät. Tämä johtuu vuoden 2013 tilinpäätöksessä tehdyistä suurista kertapoistoista (3,8 milj. euroa). Kertapoistoja tullaan tekemään myös vuosina 2014-2015. Vuodelle 2014 arvioitu kertapoistojen määrä on n. 2 milj. euroa ja vuonna 2015 kertapoistojen arvioidaan olevan n. 700 t euroa. Kertapoistot kasvattavat tilikauden alijäämää.

Investoinnit

Talousarviovuoden bruttoinvestoinnit ovat yhteensä 16,3 milj. euroa, josta vesihuoltolaitoksen investointien osuus on n. 2,9 milj. euroa ja tilakeskuksen investointien osuus 7,3 milj. eur. Nettoinvestoinnit ovat yhteensä n. 15 milj. euroa.

Tulopohja

Toimintatulot

Toimintatuottojen arvioidaan kasvavan kokonaisuutena vuonna 2015 n. 200 t euroa (0,1 %). Kasvu tulee Oivan maksuosuuksien kasvusta.

Verotulot

Verotulot koostuvat kunnallisverosta, yhteisöverosta ja kiinteistöverosta. Verotulojen arvioinnissa on käytetty Kuntaliiton kuntakohtaista veroennustekehikkoa (9/2014). Arvio verotulojen kasvusta ilman veronkorotusta jää 1,9 prosenttiin ja kunnallisveron 0,25 %-yksikön korotuksen jälkeen 2,9 %.

Verotuloarviot vuosille 2014-2015

	Ta 2014	Tp-ennuste 2014	Talousarvio 2015	Muutos tp-ennuste
Kunnallisvero	76 300	75 300	77 600	3,1 %
Yhteisövero	2 750	3 170	3 300	4,1 %
Kiinteistövero	4 750	4 850	4 850	0,0 %
Yhteensä	83 800	83 320	85 750	2,9 %

Kunnallisvero

Vuonna 2014 tuloveroprosentti on ollut 20,75 prosenttia. Vuodelle 2015 kunnallisvero on laskettu 21,0 tuloveroprosentin mukaan valtuuston 6.10.2014 seminaarissaan tekemän talouden sopeuttamista koskevan linjauksen perusteella.

Kunnallisveron tuotoksi vuodelle 2015 on arvioitu 77,6 milj. euroa. Kunnallisveron tuotto on n.3,1 % suurempi vuoden 2014 ennakoituun (10/2014) verotuottoon nähden.

Yhteisövero

Kuntien osuus yhteisöveron tuotosta on vuonna 2014 ollut 35,56 prosenttia ja vuodelle 2015 on prosentiksi määriteltä 36,36 %. Kuntien yhteisöveron jako-osuutta nostetaan 75 milj. eurolla työmarkkinatukiudistukseen liittyen lisäkustannusten kompensoimiseksi kunnille. Jako-osuus sisältää edelleen myös väliaikaisen viiden prosenttiyksikön korotuksen, jonka ennakoidaan päättyvän v. 2016.

Hollolan kunnan yhteisöveron tuotoksi vuonna 2015 on arvioitu 3,3 milj. euroa eli n. 4,1 % enemmän kuin vuonna 2014 ennakoidaan kertyvän. Yhteisövero toteutuu vuonna 2014 hieman talousarviota parempana.

Kiinteistövero

Kiinteistöveron tuottoarvio vuodelle 2015 on n. 4,85 milj. euroa eli kiinteistöveron arvioidaan pysyvän vuoden 2014 tasolla. Kiinteistöveroprosentit ovat samat kuin vuonna 2013 ja 2014 seuraavat:

Rakennustyyppi	2015	2014	2013
Vakinainen asuinrakennus	0,55 %	0,55 %	0,55 %
Muut kiinteistöt ja maapohja (yleinen)	1,15 %	1,15 %	1,15 %
Muut kuin vakituiset asuinrakennukset	1,1 %	1,1 %	1,1 %

Valtionosuudet vuonna 2015

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta: kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta. Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palveluiden saatavuuden varmistaminen koko maassa kohtuullisella verorasitteella.

Peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmä uudistuu vuoden 2015 alusta siten kuin järjestelmää on lailla (674/2014) muutettu. Valtionosuuden määräytymisen ikäryhmitystä ja määräytymisen kriteereitä on muutettu olennaisesti. Valtionosuusuudistukseen kuuluu viiden vuoden siirtymäaika, jonka aikana valtionosuuden muutosta tasataan. Vuonna 2015 muutos voi olla enintään +/- 50 eur/asukas.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuutta koskevissa laskelmissa on otettu huomioon kustannustason arvioitu muutos (0,6 %), asukasluvun ja muiden määräytymistekijöiden muutokset, valtionosuusleikkaukset (188 milj. eur) sekä tehtävien muutokset ja verokompensaatiot. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisessa valtionosuusrahoituksessa on otettu huomioon myös indeksikorotus 1,1 %.

Kuntaliitto on julkaissut kuntien taloussuunnittelun tueksi alustavat laskelmat vuoden 2015 valtionosuusrahoituksesta ja tiedot on päivitetty viikolla 40 Tiedot toimivat kunnan talousarvion valtionosuustietojen pohjana.

Vuodelle 2015 Hollolan kunnan valtionosuuksien määräksi on Kuntaliitto arvioinut (päivitetty tilanne 30.9.) 25,375 milj. euroa, mikä on lähes 600 t euroa suurempi kuin kunnan vuoden 2014 valtionosuuspäätös. Lopulliset kunta-kohtaiset valtionosuuspäätökset saadaan tietää vasta vuoden 2014 lopulla. Talousarvioon valtionosuuksien määräksi on laitettu pyöritetty luku 27,35 milj. euroa.

TP 2013	TA 2014	TP ennuste 2014	TA 2015	Muutos %
26,6	26,2	26,8	27,35	2,1 %

Kuntaliiton laskelman (30.9.2014) mukaan valtionosuudet jakautuvat seuraavasti:

Hollola valtionosuudet v. 2015 arvio 30.9.2014	
Laskennallinen peruste	102 493 243
Kunnan omarahoitusosuus (25,42 %)	77 449 427
Laskennallisten kustannusten ja omarahoitusosuuden erotus	25 043 815
Lisäosat	332 841
Vähennykset ja lisäykset	3 877 123
V. 2015 järj. muutoksen tasaus	-1 293 163
Verotulotasaus	3 924 995
Peruspalvelujen valtionosuus	31 885 611
OKM-osuus (v. 2014 luku)	-4 510 632
	27 374 979

Rahoitus

Lainanotto

Tulorahoituksella pystytään kattamaan investoinneista lähes puolet (48,7 %), joten hieman yli puolet rahoitustarpeesta on katettava vieraalla pääomalla. Uutta talousarviolainaa nostetaan vuonna 2015 arviolta 14 milj. euroa. Lainojen lyhennyksiin on varattu n. 7,2 milj. euroa.

Lainamäärä on kasvanut kolmen vuoden aikana merkittävästi ja kehitys tulee jatkumaan suunnitelmavuosinakin. Tosin suurten kouluhankkeiden rahoittaminen leasing-rahoituksella tulee hidastamaan lainamäärän kasvua merkittävästi vuonna suunnitelmavuosina. Lainakanta vuoden 2014 lopussa on arviolta n. 51,1 milj. euroa ja lainaa asukasta kohti n. 2 300 euroa. Vuoden 2015 lopussa lainamäärä on arviolta n. 57,9 milj. euroa eli n. 2 620 eur/asukas. (v. 2013 keskimääräinen lainakanta 2 553 eur/asukas)

1.8 Väestö ja työllisyys

Kokonaisväestö ja ikärakenne

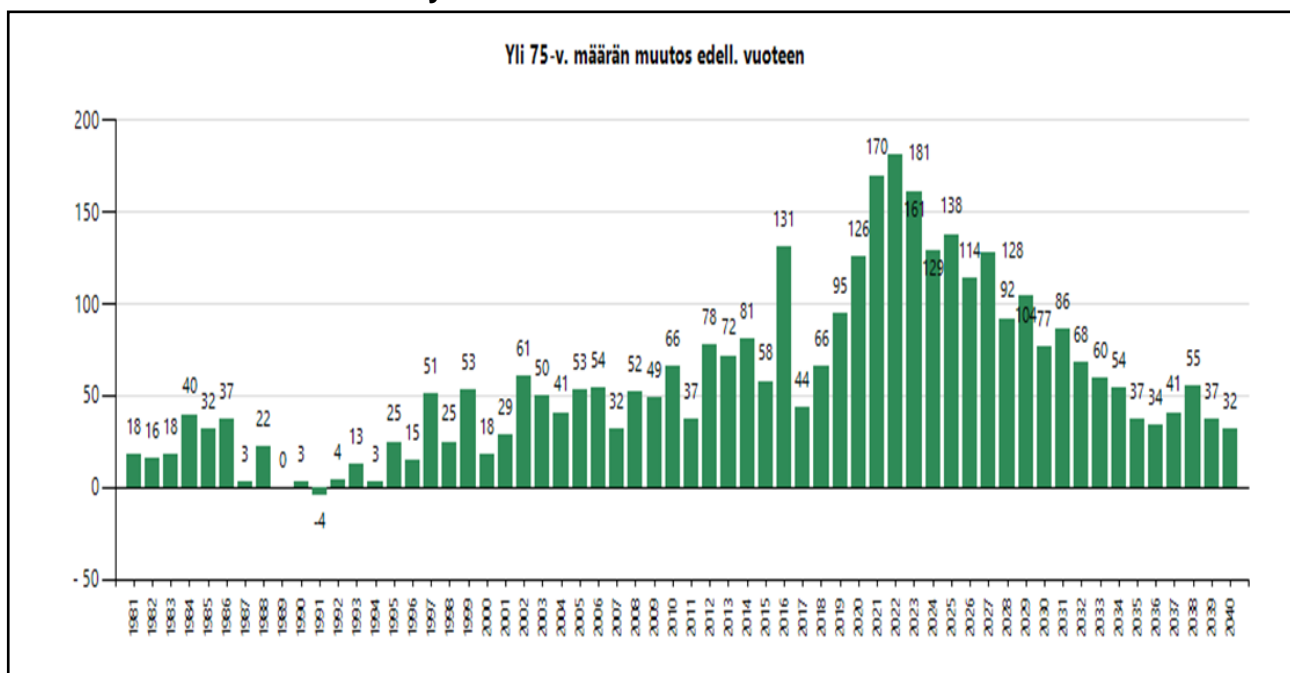
Hollolan kunnan asukasluku ei kasvanut vuonna 2013 lainkaan ja asukasmäärä jäi alle 22 000 asukkaan (21 987), mutta kuluvana vuonna väestömäärä on ollut kasvussa (heinäkuu + 117 asukasta).

Väestön ikärakennetta tarkasteltaessa todetaan, että Hollolassa työikäisten määrä on varsin suuri suhteessa eläkeläisten määrään. Tulevien vuosien muutosta ja kasvua tarkastelemalla voidaan kuitenkin todeta, että yli 75-vuotiaiden määrä Hollolassakin on kasvamassa merkittävästi, mikä puolestaan asettaa omat haasteensa palvelutuotannolle ja talouden tasapainolle ja sitä kautta myös veroprosentin korottamiselle.

Hollolan ikärakenteen muutos vuodesta 2013

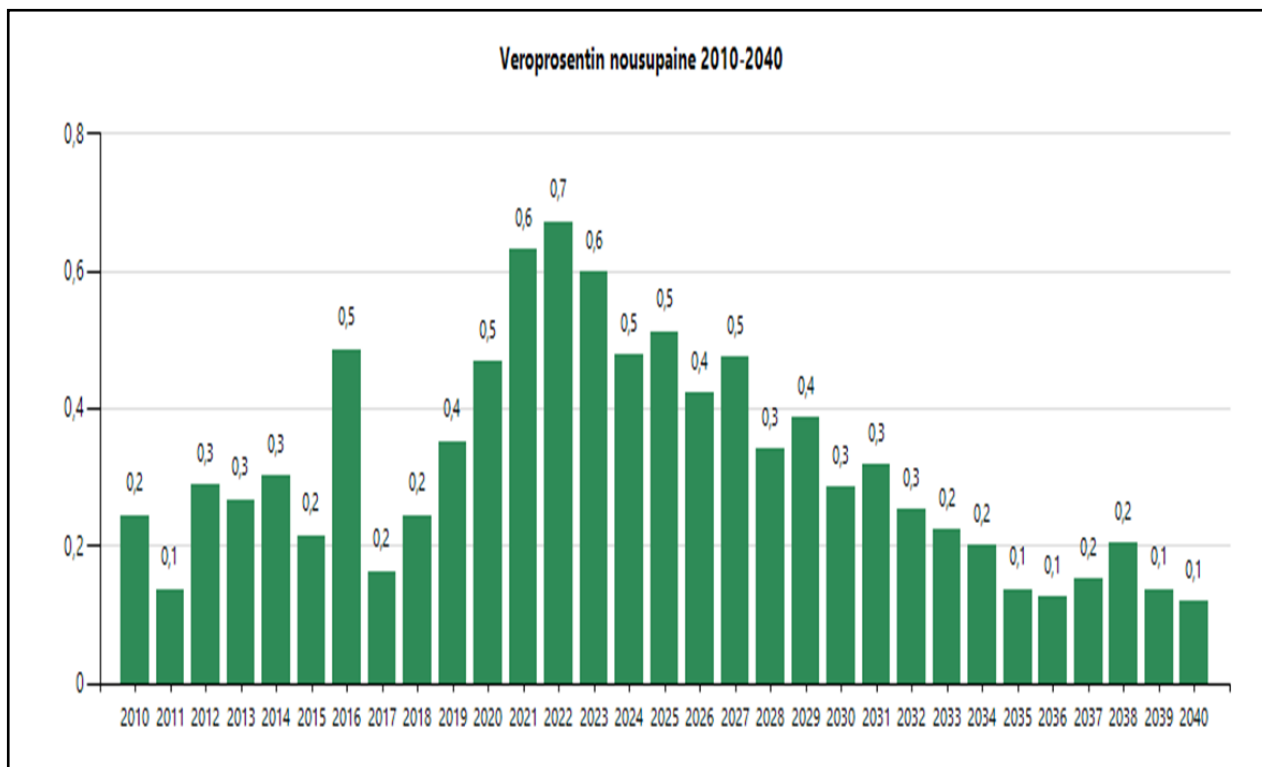
	2013	2020	2030	2040
	%	%	%	%
Asukasluku	100%	100%	100%	100%
0...6 vuotiaat	8,4%	8,3%	7,9%	7,7%
6 vuotiaat	1,3%	1,3%	1,2%	1,2%
Peruskoulu, 7...16 vuotiaat	13,7%	13,4%	13,1%	12,7%
Lukio, 17...19 vuotiaat	3,8%	3,4%	3,4%	3,4%
Työikäiset, 20...64 vuotiaat	55,4%	52,0%	49,6%	49,3%
75...84 vuotiaat	5,4%	7,0%	10,4%	9,7%
Yli 84 vuotiaat	1,7%	2,3%	3,9%	6,3%
Eläkeikä, Yli 64 vuotiaat	18,7%	22,9%	26,0%	26,9%
Painotettu keskiarvo	41,4	42,8	44,4	45,4

Yli 75-vuotiaiden määrän kehitys

Lähde: Kuntapro/Hollola ennakointimalli

Ikääntymisen vaikutukset veroprosentin kasvupaineeseen

Lähde: Kuntapro/ennakointimalli Hollola

Työttömyyden kehitys

Hollolassa työttömyysaste on perinteisesti ollut yksi Päijät-Hämeen alhaisimpia. Vuonna 2014 työttömyys on ollut noususuunnassa valtakunnallista kehitystä mukailien, mutta edelleen Hollolan työttömyysaste on maakunnan al-

haisimpia 10,1 % (työllisyyskatsaus 08/2014). Koko Päijät-Hämeen työttömyysaste on kuluvan vuoden elokuussa ollut 14,8 %. Koko maan työttömyysaste oli puolestaan 12,2 %.

Hämeen Ely-keskus, Työllisyyskatsaus: Päijät-Hämeen työttömyysasteet (08/2014)

KUNTA	8/2014	7/14	8/13	muutos 7/14	muutos 8/13
Asikkala	11,4	11,9	9,7	-0,5	1,7
Hollola	10,1	10,6	9,1	-0,5	1,0
Hämeenkoski	9,5	9,0	8,6	0,5	0,9
Kärkölä	10,1	10,5	8,4	-0,4	1,7
Lahti	17,3	18,7	15,8	-1,4	1,5
Nastola	11,9	13,0	11,3	-1,1	0,6
Orimattila	12,5	13,4	10,8	-0,9	1,7
Padasjoki	12,0	12,4	11,1	-0,4	0,9
Lahden seutu	14,8	16,0	13,4	-1,2	1,4
Hartola	12,2	12,2	9,2	0,0	3,0
Heinola	15,6	16,4	14,0	-0,8	1,6
Sysmä	11,2	11,6	9,6	-0,4	1,6
Heinolan seutu	14,6	15,3	12,8	-0,7	1,8
PÄIJÄT-HÄME	14,8	15,9	13,4	-1,1	1,4

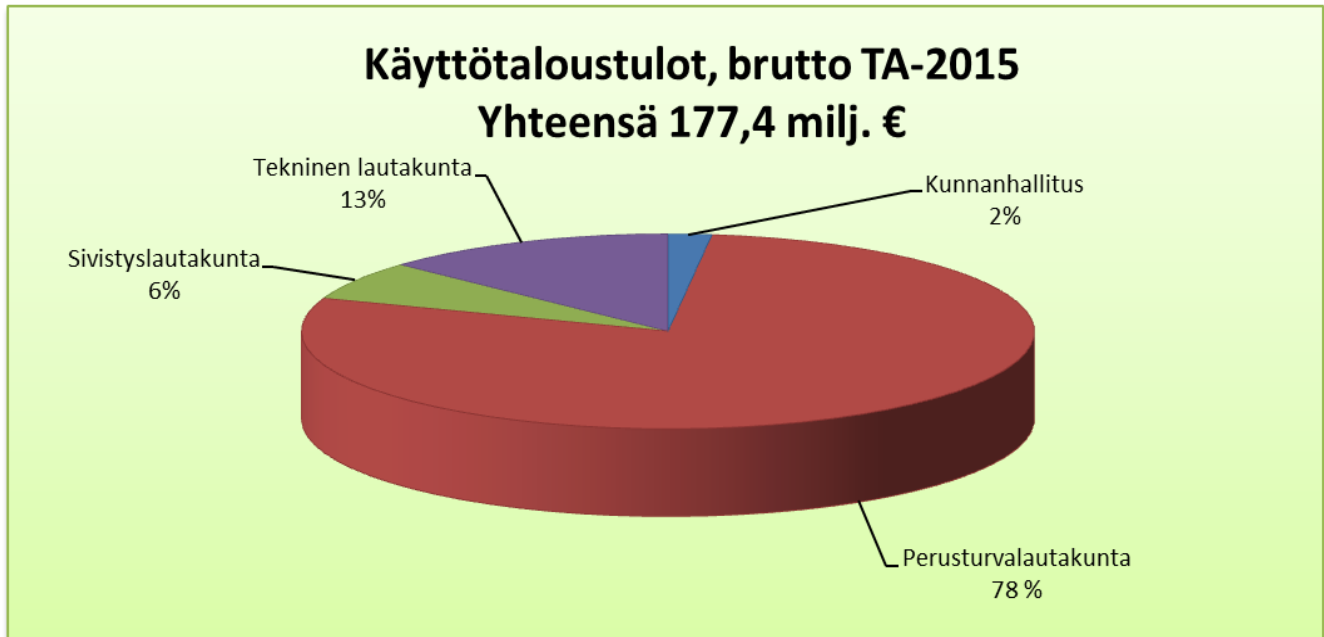
Hollola työttömyysasteen kehitys

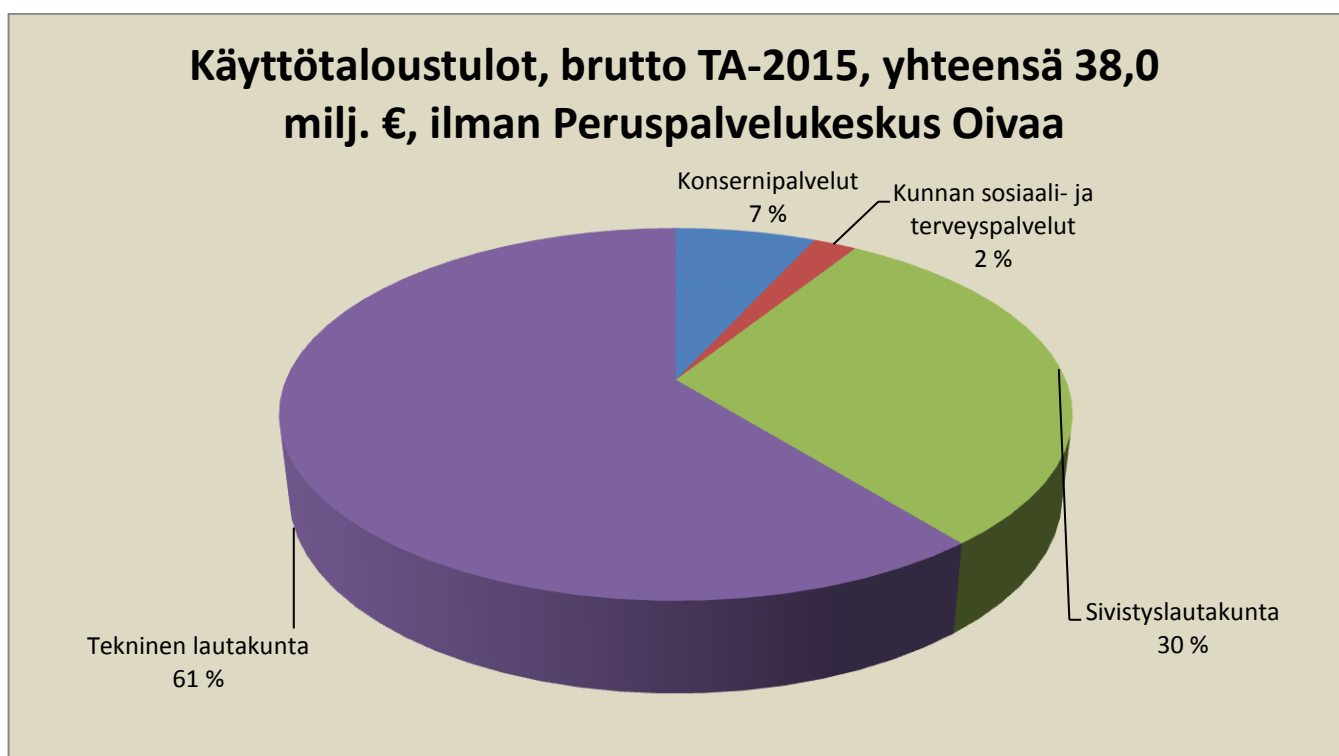
2. Käyttötalousosa

Käyttötalousosassa asetetaan toimialoittain toiminnalliset tavoitteet sekä budjetoidaan näiden vaatimat tulot ja menot. Kuvat on vertailun vuoksi esitetty sekä taseyksikkö Oivan kanssa että ilman taseyksikkö Oivaa.

Käyttötaloustulot (ml. Oiva)

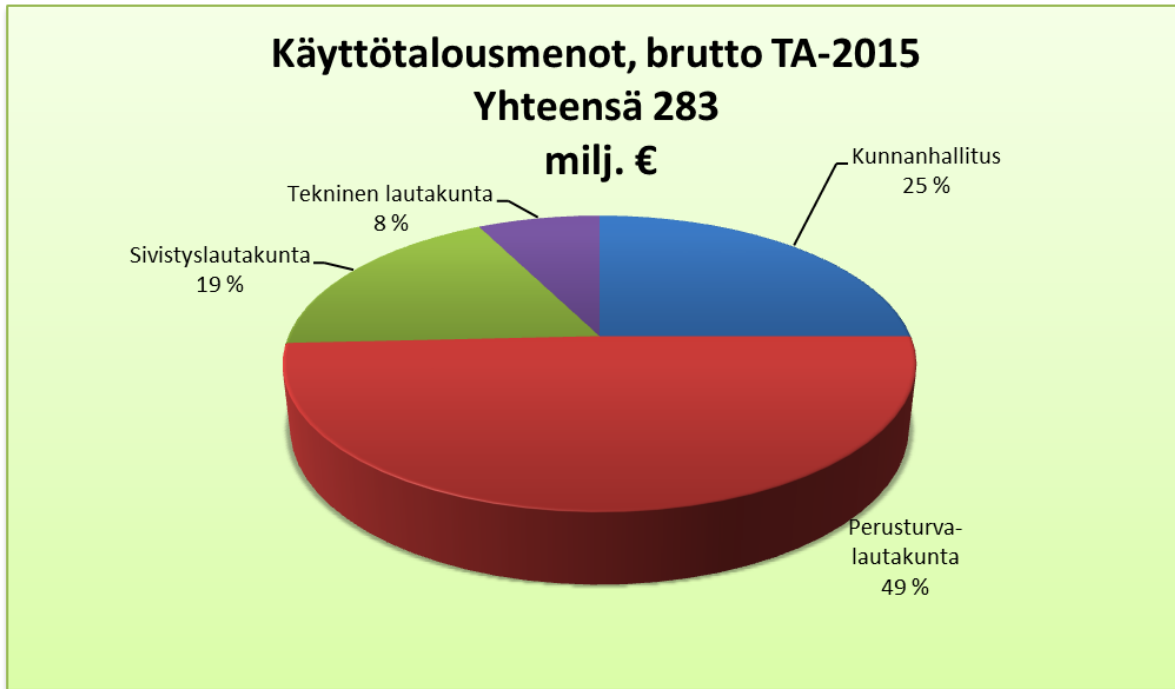

Käyttötaloustulot ilman Oivaa

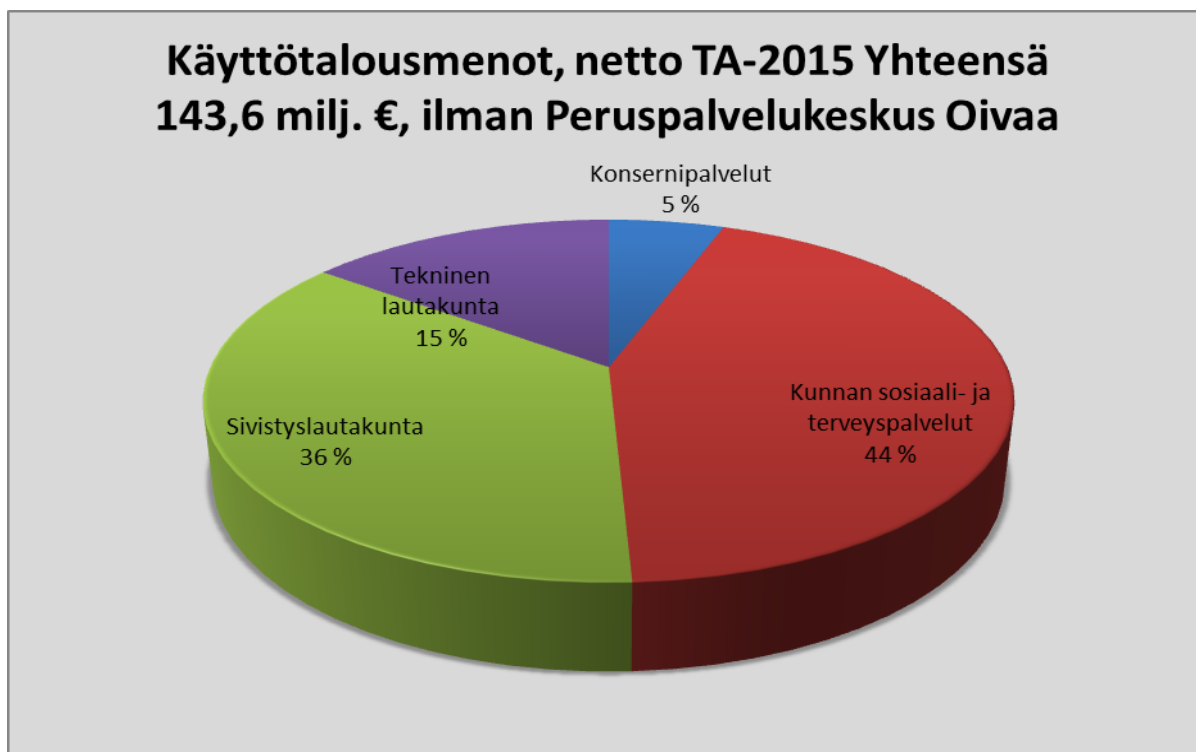

Käyttötalousmenot (ml. Oiva)

Kunnanhallituksen käyttötalousmenoihin sisältyy myös Hollolan osuus sosiaali- ja terveystoimista.

Käyttötalousmenot ilman Oivaa

KÄYTTÖTALOUSOSA	
<i>Toimielin</i>	<i>Sitovuustaso valtuustoon nähden menojen ja tulojen erotus eli nettomeno</i>
Kunnanhallitus	Konsernipalvelut Sosiaali- ja terveystalvet
Perusturvalautakunta	Peruspalvelukeskus Oiva taseyksikkö
Sivistyslautakunta	Sivistyspalvelut
Tekninen lautakunta	Tekniset palvelut Vesihuoltolaitos taseyksikkö

Käyttötalousoosan toimialoitteiset talousarvioluvut vuodelta 2014 sisältävät 30.9.2014 mennessä tehdyt talousarvio muutokset. Luvut eivät ole tp-ennustelukuja.

2.1 KUNNANHALLITUS

Kunnanhallituksen alaiseen toimintaan vuonna 2014 kuuluvat sekä konsernipalvelut että tilaajakeskuksen lakkauttamisesta johtuen myös Hollolan kunnan sosiaali- ja terveystalvetujen kustannukset, jotka on esitetty omana vastuualueenaan.

10-4 (Kunnanhallitus)	TP 2013	TA 2014 (sis muutokset)	LTK 2015	TA2015 Esitys	TS 2016	TS 2017
Toimintatuotot	2 597 389	2 502 200	2 973 900	3 363 900	3 376 870	3 379 476
Muutos		-3,7 %	18,9 %	34,4 %	0,4 %	0,1 %
Toimintakulut	-66 010 585	-67 790 000	-71 042 600	-70 762 400	-71 121 940	-71 793 262
Muutos		2,7 %	4,8 %	4,4 %	0,5 %	0,9 %
Toimintakate	-63 413 196	-65 287 800	-68 068 700	-67 398 500	-67 745 070	-68 413 786
Muutos		3,0 %	4,3 %	3,2 %	0,5 %	1,0 %

2.1.1 KONSERNIPALVELUT

Vastuuhenkilöt: **Hanna Hurmola-Remmi**, Kaija Manninen, Hilikka Myllymäki ja Sampo Syrjäläinen

Toiminnan kuvaus

Konsernipalvelut –toimiala sisältää seuraavat tulosalueet: hallintopalvelut, talouspalvelut, henkilöstöpalvelut ja tietohallintopalvelut. Menoihin sisältyy myös valtuuston, tarkastuslautakunnan ja keskusvaalilautakunnan alainen toiminta maaseutupalvelut ja Eu- hankkeisiin varatut määrärahat.

Kunnanhallituksen ja konsernipalvelujen tehtävänä on valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti huolehtia kunnan tarkoituksenmukaisesta ja tuloksellisesta hoitamisesta ja tällöin seurata yleistä yhteiskunnallista ja maakunnallista kehitystä kunnan toiminta-ajatuksen toteutumisen ja päämäärien kannalta. Tehtävänä on myös huolehtia kunnan organisaation ja sen eri toimialojen suunnittelusta ja kehittämisestä sekä kunnan taloudellisten, teknisten ja henkilöstövoimavarojen tarkoituksenmukaisesta käytöstä.

Konsernipalveluiden tehtävänä on huolehtia kuntakonsernin hallinto-, talous- henkilöstö- ja tietohallintopalveluista keskitetysti siten että muut toimialat saavat tarvitsemansa palvelut.

Konsernipalvelujen toimialan toiminnalliset tavoitteet pohjautuvat kuntastrategian mukaisiin tavoitteisiin: tasapainoinen talous, hyvinvoiva kuntalainen ja toimivat peruspalvelut, vetovoimainen ja aktiivinen kunta, hyvinvoiva, osaava ja työstä innostunut henkilöstö.

Konsernipalvelujen toimintaan liittyvät strategian kriittiset menestystekijät ja toimenpiteet:

Kriittiset menestystekijät:

- rakenteiden uudistaminen
- tuottavuuden jatkuva kehittäminen
- kestävä investointitaso
- kaikki arvioivat ja kehittävät
- työnantajakuva

Toimenpiteet:

- palveluverkon optimointi
- organisaatorakenteen optimointi
- suoritteista kokonaiskustannusten ja vaikutusten arviointiin
- kustannustietoisuuden lisääminen
- toimintamenojen kasvun hallinta
- Tiedolla johtaminen: Talouden koordinoinnin, ennakoinnin, ohjauksen ja seurannan tehostaminen toimivilla välineillä
- Tilojenkäytön tehostaminen, muunneltavuus, sijainti, kestävyys ja ylläpitokustannukset
- laatu järjestelmän käyttöönotto
- Toimivat joukkoliikennetilat ja Kokonaisvaltainen kuljetussuunnittelu
- Toimivat työllisyydenhoidon ratkaisut
- Joustava organisaatio ja onnistunut työnjako
- Henkilöstölähtöinen kehittäminen
- Esimiestyön ja työyhteisötaitojen kehittäminen
- Työnantajakuva –henkilöstön vaihtuvuus

Ulottuvuus/näkökulma: Vaikuttavuus

Tavoite	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Kokonaisvaltainen työllisyydenhoidon malli käyttöön	Toimintamalli	Työllisyydenhoidon toimintamalli ja eri toimijoiden roolit

		määritelty Työmarkkinatuen rahoitusuudistuksen vaatimat muutostarpeet tunnistettu
Työllisyyden kuntakokeiluhankkeen tavoitteiden toteutumisen seuranta	Raportointi kokeilun etenemisestä	Tilannekatsaus kehityksestä puolivuotiskatsauksen yhteydessä
Onnistunut työnjako	Palvelusopimukset ja tiimien tehtäväkuvaukset	Palvelusopimukset laadittu ja niitä noudatetaan. Tiimien tehtäväkuvaukset tehty, sijaisuudet ja työnjako määritelty tiimeissä sekä toimialojen välillä.
Hallinnon avoimuuden lisääminen sekä kuntalaisten ja kunnan välisen vuorovaikutuksen kehittäminen	Välineiden esiin tuominen	Toimialoille tarjottu aktiivisesti välineitä käyttöön.

Ulottuvuus/näkökulma: Palvelukyky

Tavoite	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Asiakkaiden tarpeiden mukaiset palvelut	Asiakaspalautekysely sisäiset asiakkaat Ajantasaiset palvelusopimukset	Kyselyn keskiarvo $\geq 3,7$ (asteikko 1-5) Palvelusopimukset päivitetty v. 2016 koskien vuoden loppuun mennessä.
Kokonaisvaltainen kuljetussuunnitelu	Joukkoliikennettä ja kuljetusta koskevien tehtävien järjestäminen	Tehtävät vastuutettu ja toiminta organisoitu Asiakaspalautekysely toteutettu.
Tietohallintopalvelujen ja järjestelmien yhtenäisyys	Yhtenäiset järjestelmät käytössä kaikilla toimialoilla	Yhteiset järjestelmät käyttäjätietokanta, sähköposti, verkkolevypalvelut, tulostuspalvelut, tietoliikenneverkko, varmistuspalvelut ja virtuaalipalvelinalusta.

Ulottuvuus/näkökulma: aikaansaannoskyky

Tavoite	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Osaava ja innostunut henkilöstö	Työhyvinvointikysely tulokset Kehityskeskustelujen lukumäärä ja sisältö	Työstä innostuminen, kyselyn vastausten keskiarvo, tavoite vähintään 3,7 (asteikko 1-5) Kehityskeskustelut 100 % käyty, kehityskeskusteluissa asetettu tavoitteet yksilötasolla
Onnistunut työnjako	Tehtäväkuvausten ajantasaisuus	Kaikki tehtäväkuvat päivitetty osana kehityskeskusteluja.

Itsearviointin vakiinnuttaminen toiminnan kehittämiseksi	CAF-mallin käyttöönotto	Pilotoinnin tulokset koottu, toimintatapa mallinnettu ja käytössä vuoden loppuun mennessä.
Esimiestyön kehittäminen	Esimiehille suunnatut teemakoulutukset	Esimieskoulutussuunnitelman laatiminen ja koulutuksia 2-4.

Ulottuvuus/näkökulma: taloudellisuus ja tuottavuus

Tavoite	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Kustannustietoisuuden lisääminen	Tuotteistuksen käyttöönotto Koulutukset	Toimintolaskentaohjelman (Opiferus) käytön jatkaminen 1-2 kohteessa v. 2015 aikana Talouskoulutuksia 2-4 tarpeiden mukaan
Sopeutusesitysten toteutuminen	Sopeutusesitysten toteutumisen seuranta	Valtuuston päättämiä sopeutus-toimia seurataan ja niiden toteutus on koordinoitu konsernipalveluissa.
Kustannustehokas palvelutuottaja (kirjanpito + palkanlaskenta)	Palvelutuottajan arviointi ja vertailu	Palveluntuottaja arvioitu, vertailu tehty

Toiminnan muutokset ja perustelut

Toimialaa johtaa talousjohtaja. Organisaatorakenne on muuttunut vuonna 2014, sillä eri toimialojen taloushallinnosta, it-tuesta sekä asiakaspalvelusta on siirretty henkilöstöä konsernipalvelujen toimialalle. Konsernipalveluiden alainen henkilöstömäärä on kasvanut 16 henkilöllä ja toimialojen henkilöstömäärä puolestaan pienentynyt. Uuden organisaatiomallin mukainen toiminta on hakenut muotoaan vielä vuonna 2014 ja jatkuu edelleen vuonna 2015. Vuoden 2015 talousarvioon on sisällytetty suoraan myös työmarkkinatuen kuntaosuudet 1,2 milj. euroa, josta 0,6 milj. euroa on uusien velvoitteiden johdosta kunnalle tuleva lisäkustannus. Kunnanhallituksen alaisuuteen on vuodelle 2015 kohdennettu myös maaomaisuuteen liittyvät tuotot ja kustannukset, jotka aiemmin käsitelty teknisten palveluiden alla.

Riskeinä vuoden 2015 talousarvion toteutumisessa on erityisesti organisaatiomuutoksen onnistuminen ja toimintaympäristön muutoksiin vastaaminen. Keskittämisen tuomat hyödyt esim. tuottavuudessa näkyvät toiminnassa vasta muutaman vuoden kuluessa. Myös muut toimintaympäristön muutokset kuten lopullinen joukkoliikennetarkaisu sekä myös muut seudullisesti tehtävät päätökset vaikuttavat toimialan talousarvion toteutumiseen. Toimintaan vaikuttavia riskejä ovat myös henkilöstöresurssien riittävyys, osaamiseen liittyvät riskit, rahoitukseen liittyvät riskit sekä tietojärjestelmiin liittyvät riskit.

Toiminnan riskit

Riski	Ilmeneminen(miten näkyy käytännössä, eri yksityiskohdissa)	Todennäköisyys (1, 2 tai 3) ³	Risikin merkittävyys (1, 2 tai 3) ⁴	Hallintatoimenpiteet	Tavoite/toteutusaikataulu	Vastuuhenkilö
Organisaatiomuutoksen epäonnistuminen	toiminta jatkuu entisellään, keskitämällä tavoiteltavia hyötyjä ei saada aikaan	2	2	Organisaatiomuutoksen selkeät tavoitteet, näiden suunnittelu ja toteutus suunnitelmallisesti, tiimen tehtäväkuvien laadinta ja systemaattinen toimintatapa, pelisäännöt ja prosessit	2015	talousjohtaja, hallintopäällikkö
Hallinto- ja päätöksentekosaaminen	Päätöstekstit ja perustelut eivät riittäviä, tehdään virheellisiä päätöksiä, jotka aiheuttavat kustannuksia	2	2	Ohjeistus ja koulutus, Kuntatoimiston käyttöönoton opastus ja tuki, päätöspohjat ajan tasalla	jatkuva	hallintopäällikkö
Hankintaosaamisen puute	hankintojen suorittamisessa tapahtuu virheitä, joudutaan esim. keskeyttämään prosessi	2	2	Lisätään osaamista mm. koulutuksilla ja valmistellaan hankintojen keskitämistä konsernipalveluihin, jolloin osaaminen keskitetty, Clouディアjärjestelmän hyödyntäminen täysimääräisesti, ulkopuolisen asiantuntijan käyttäminen tarvittaessa (esim. Kuntapro)	jatkuva	hallintopäällikkö, talousjohtaja
Sopimusriskit/sopimushallinta/asiakirjahallinta - kokonaisuus	laskutusperusteet epäselvät, sopimusten tulkinta vaikeaa, sopimuksia ei laadittu, laskut eivät sopimuksen mukaisia, sopimuksia ei arkistoitu tai luette-	2	2	sopimusosaamisen lisääminen (koulutus), sähköinen arkistointi	TDoc käyttöön otettu pääosin v. 2015 aikana	hallintopäällikkö

³ 1= Epätodennäköinen, 2= todennäköinen, 3=Erittäin todennäköinen

⁴ 1= Riski on pieni, 2= riski on suuri, 3= riski on erittäin suuri

	loitu					
Talousosaamisen/kustannustietoisuuden puute	Ymmärrys asioiden vaikutuksesta talouteen, virheet talouden hoidossa (esim. ostolaskujen käsittely, laskutusperusteet, arvonlisäveron käsittely) ja tiedon kulussa	2	2	Koulutus, ohjeistus, tiedottaminen, raportoinnin kehittäminen	jatkuva	talousjohtaja
Palvelussuhdeosaamisen puute	puutteita ja virheitä palvelussuhdepäätöksissä	2	2	esimiesten palvelussuhdeosaamisen vahvistaminen valmennuksella ja ohjeistuksella	jatkuva	henkilöstöpäällikkö
Rahoitusriskit/korkoriskit	korkomenojen kasvu	1	2	lainasalkkupalvelu, suojannaisinstrumentit	2014-2016 sopimus (Nordea Markets)	talousjohtaja
Tietojärjestelmäriskit	järjestelmien käytettävyys riittämättömällä tasolla, IT-ei pysty tehostamaan työtä vaan toimii pullonkaulana	2	2	tarpeiden tarkempi määrittely ennen järjestelmien hankintaa, tarpeiden ymmärtäminen	jatkuva	Tietohallintopäällikkö
	järjestelmät eivät palvele toimintaa tai ei huomioida kokonaisuutta – järjestelmät eivät keskustele keskenään ja tieto ei ole tehokkaasti kunnan käytössä	2	2	yhteensovittaminen ja asioiden perkaaminen tietohallinnossa, it-hankintojen keskitäminen tietohallintopalveluille, kokonaisarkkitehtuuri	jatkuva	Tietohallintopäällikkö, Talousjohtaja
Joukkoliikennejärjestelyt	Kustannukset nousevat hallitsemattomasti.	2	2	Vahvempi kokonaisuuden suunnittelu ja hallintaa,	2015-2016	Talousjohtaja, sivistys talouspäällikkö

Tuloarviot ja määrärahat

110-3 (Konsernipalvelut)	TP 2013	TA 2014 (sis muutokset)	LTK 2015	TA2015 Esitys	TS 2016	TS 2017
Toimintatuotot	1 593 283	1 752 200	2 203 900	2 593 900	2 606 870	2 609 476
Muutos		10,0 %	25,8 %	48,0 %	0,5 %	0,1 %
Toimintakulut	-5 349 219	-6 122 200	-8 148 700	-7 939 700	-7 979 399	-8 019 295
Muutos		14,5 %	33,1 %	29,7 %	0,5 %	0,5 %
Toimintakate	-3 755 936	-4 370 000	-5 944 800	-5 345 800	-5 372 529	-5 409 819
Muutos		16,3 %	36,0 %	22,3 %	0,5 %	0,7 %

2.1.2 SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT, HOLLOLAN KUNNAN OSUUS

Vastuuhenkilöt: Päivi Rahkonen

Toiminnan kuvaus

Kunnanhallituksen alaiseen toimintaan vuodesta 2014 alkaen kuuluu tilaajakeskuksen lakkauttamisesta johtuen myös Hollolan kunnan sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannukset, jotka on esitetty omana vastuualueenaan. Sosiaali- ja terveyspalveluiden vastuualue sisältää seuraavat tulosalueet:

- 3010 Sosiaali- ja terveyspalveluiden hallinto
- 3020 Sosiaalipalvelut
- 3030 Perusterveydenhuolto
  - 3031 Akuutti 24
  - 3032 Ensihoito
- 3040 Erikoissairaanhoito
- 3050 Ympäristöterveydenhuolto

Hollolan kunnan sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen on Läntisen perusturvapiirin vastuulla. Uuden yhteistoimintasopimuksen mukaan Hollolan kunnan peruspalvelukeskus Oiva järjestää omien palveluidensa lisäksi Asikkalan, Hämeenkosken, Kärkölan ja Padasjoen kuntien lakisääteiset sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kuntien yhteisesti päättämät muut sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut.

Kunnanhallituksen vastuulla ovat Hollolan kunnan sosiaali- ja terveyspalveluista aiheutuvat kustannukset. Palvelut ostetaan peruspalvelukeskus Oivalta sekä Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymältä. Peruspalvelukeskus tuottaa kuntalaisille sosiaali- ja perusterveydenhuollon palvelut. Sosiaali- ja terveysyhtymä tuottaa puolestaan erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon päivystyksen ja ensihoidon palvelut sekä myös ympäristöterveydenhuollon palvelut.

Kustannuksiin sisältyvät maksuosuudet myös aikaisempina vuosina syntyneistä eläkevastuista 872 t eur (Tiirismaan kansanterveyshuollon kuntayhtymä) sekä perustoimeentulotuen valtionosuudet 770 t eur (tulo ja meno). Erikoissairaanhoidon maksuosuutena on käytetty kuntayhtymän antamaan ennakoarvioon verrattuna 200 t euroa alhaisempaa maksuosuutta.

Tuloarviot ja määrärahat

200-3 (Kunnan sosiaali- ja terv.palv.)	TP 2013	TA 2014 (sis muutokset)	LTK 2015	TA2015 Esitys	TS 2016	TS 2017
Toimintatuotot	1 004 106	750 000	770 000	770 000	770 000	770 000
Muutos		-25,3 %	2,7 %	2,7 %	0,0 %	0,0 %
Toimintakulut	-60 661 361	-61 667 800	-62 893 900	-62 822 700	-63 142 541	-63 773 966
Muutos		1,7 %	2,0 %	1,9 %	0,5 %	1,0 %
Toimintakate	-59 657 255	-60 917 800	-62 123 900	-62 052 700	-62 372 541	-63 003 966
Muutos		2,1 %	2,0 %	1,9 %	0,5 %	1,0 %

Peruspalvelukeskus Oivan kautta syntyvät maksusuudet

Vuoden 2015 ta-luvut eivät sisällä työmarkkinatukimenoja (1 915 000 eur)

Akuutti24 sisältää kaiken päivystystoiminnan, rahoitusta siirretty esh:n alaisuudesta

HOLLOLA 2015	TP 2013	TA 2014 *	TA 2015	M-% (ta)
Sosiaali- ja perusterveydenhuolto Oiva	36 256 481	37 332 400	37 355 600	0,1
Akuutti 24	769 429	1 161 300	2 179 000	87,6
ensihoito	709 408	614 600	674 000	9,7
erikoissairaanhoito	20 467 494	21 227 300	20 670 800	- 2,6
ympäristöterv.huolto	242 194	277 900	284 100	2,2
Phsotey yhteensä	22 188 525	23 281 100	23 807 900	2,3
SOTE YHTEENSÄ	58 445 006	60 613 500	61 163 500	0,9

* VUODEN 2014 LUVUT SIS. TYÖMARKKINATUKEA N. 600 T EUR

2.2 PERUSTURVALAUTAKUNTA

Vastuuhenkilö: peruspalvelujohtaja Aino Eerola

Toiminnan kuvaus

Peruspalvelukeskus Oivan perustehtävänä on järjestää Läntisen perusturvapiirin kuntien (Asikkala, Hollola, Hämeenkoski, Kärkölä, Padasjoki) järjestettäväksi säädetty lakisääteiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Peruspalvelukeskus Oivan toiminta muodostuu neljästä tulosalueesta; hyvinvointipalvelut, vanhus- ja vammaispalvelut, terveyden- ja sairaanhoidon palvelut sekä hallintopalvelut. Vuoden 2014 alusta peruspalvelukeskuksen talousarvio sisältää myös erikoissairaanhoidon, Akuutti 24:n, ensihoidon ja ympäristöterveydenhuollon menot. Sosiaali- ja perusterveydenhuollon palvelut järjestetään, joko omana toimintana, ostopalveluina tai palvelusetelillä. Tavoitteena on jatkaa kustannustehokasta toiminnan ja palveluiden kehittämistä tuottavuutta parantaen, palveluprosessin toimivuutta varmistuen ja kuntalaisten hyvinvointia ja osallisuutta tukien.

Sosiaali- ja terveystoimen keskeisiä tavoitteita vuodelle 2015 ovat mm:

- asiakkuuksien hallinta, palveluohjauksen ja palvelutarpeen arvioinnin kehittäminen
- laitosvaltauksen purkamisen
- talouden ja toiminnan tasapaino

- tuottavuuden jatkuva parantaminen mm. välitöntä asiakastyötä lisäämällä sekä sähköistä asiointia ja itsepalvelua edistämällä
- asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen mm. terveyden omahoitoa edistämällä, lastensuojelun tarvetta ehkäisemällä, ikääntyneiden kotona asumista tukemalla
- henkilöstön hyvinvoinnin sekä esimiesten johtamistehtävän tukeminen

Tavoitteet ja mittarit

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Ulottuvuus/näkökulma: Vaikuttavuus

Tavoite (vaikuttavuus)	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Kuntalaisten hyvinvointi lisääntyy ja syrjäytyminen vähenee	Työttömien elämänhallinnan ja työllistymisvalmiuksien edistämisen toteutuminen <ul style="list-style-type: none"> - Pajatoimintaan osallistuvien määrä vuodessa - Aktiivitoimenpiteisiin siirtyneiden määrä vuoden aikana 	>250 henkilöä >50 henkilöä
Kuntalaisten oman vastuun lisääntyminen	Hyvis-palvelujen käyttö	Hyvis-palvelut kuntalaisten käytössä INR –omahoito käytössä 100 asiakkaalla
Ennaltaehkäisevä ja avohuoltopainotteinen palvelujärjestelmä	Laitoshoitopaikat/laitoshoitovuorokaudet Yli 75-vuotiaat säännöllisen kotihoidon piirissä olevat	Vuodeosastojen hoitajaksot lyhenevät Hoitopäivien määrä vähenee vähintään 5 % koko Oivan alueella 12 % palvelujen piirissä
Tarkoituksenmukainen ja toimiva palveluverkko	Palvelujen järjestämishjelman täytäntöönpanon jatkaminen	Liikkuvat palvelut (Linkku) käytössä Järjestämishjelman täytäntöönpano edennyt
Vanhusten selviytyminen kotona mahdollisimman pitkään	Yli 75-vuotiaiden kotona asuvien osuus	Kotona asuvien osuus lisääntyy

Ulottuvuus/näkökulma: Palvelukyky

Tavoite	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Toimiva palveluohjaus ja yksilölliseen palvelutarpeen arviointiin perustuvat palvelut	Hoito- ja palvelutakuun toteutuminen Hoito- ja palvelusuunnitelmien laatiminen	Toteutuu 100% Yli 20 krt/lääkärillä ja hoitajilla käyneiden palvelupolku kartoitettu 60 %:sti
Riskihenkilöiden systemaattinen seuronta ja varhainen tuki	Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn toimintaohjelman täytäntöönpano (toimenpiteet)	Jokaisella tulosalueella vähintään yksi toimenpide
Asiakaslähtöiset palvelut	Asiakasraatien järjestäminen Uusien toimintamallien määrä	Kukin tulosalue järjestää vähintään yhden asiakasraatitilaisuuden Palveluseteli laajenee vähintään kahdella uudella palvelulla
Palvelujen laadun, turvallisuuden ja asianmukaisuuden varmistaminen	Omavalvontasuunnitelmien toteutuminen	Omavalvontasuunnitelmien toimenpiteet käytössä vanhus- ja vammaispalveluissa

Ulottuvuus/näkökulma: Aikaansaannos

Tavoite	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Asiakkaiden asiantuntemuksen hyödyntäminen palveluiden kehittämisessä	Asiakaspalautejärjestelmän kehittäminen	Toimintamalli laadittu 31.12.
Henkilöstön työhyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen	Valmiussuunnitelman jalkauttaminen	Turvallisuussuunnitelmat ajan tasalla ja ne on käyty koko henkilöstön kanssa läpi
Laadukas esimiestyö ja hyvät työhyönteisöt	Työhyvinvointikysely	Keskiarvo vähintään edellisen vuoden tasolla 3,82

Ulottuvuus/näkökulma: taloudellisuus ja tuottavuus

Tavoite	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Palvelujen kustannusten hallinta	Suoritehinnoittelu	Suoritehinnoittelun yksinkertaistaminen suoritelajeja vähentämällä
	Erikoissairaanhoidon lähetemäärä	Oivasta tehdyt läheteet ei kasva vuoden 2014 tasosta

Toiminnan perustelut ja riskit

Riski	Ilmenemisen(miten näkyy käytännössä, eri yksityiskohdissa)	Todennäköisyys (1, 2 tai 3)	Riskin merkittävyys (1, 2 tai 3)	Hallintatoimenpiteet	Tavoite/toteutusaikataulu
Toimintaympäristön ja palvelutarpeen jatkuva muutos	Valtakunnalliset sote-linjaukset. Viiden jäsenkunnan tavoitteiden yhteensovittaminen haasteellista. Asiakkaiden määrän hallinta vaikeaa.	Erittäin todennäköinen		Viestintä ja muutosviestintä, delegoinnit, ohjeistukset. Asiakkaiden omavastuun tukeminen, laaditaan toimintamalli palveluita paljon käyttäville asiakkaille yhteistyössä eri tulosalueiden kesken	Valtakunnallisten linjausten mukaisesti Hyvis-portaali kunta-laisten käyttöön
Sopimusosaaminen	Laajan kilpailutusosaamisen puuttuminen. Sopimusten koko elinkaaren hallinta puuttellista (valvonta, palaute, reklamointi vaja-	Todennäköinen		Sopimusosaamisen lisääminen, sähköinen arkistointi	Cloudia-kilpailutusjärjestelmän hyödyntäminen vuoden 2015 kilpailutuksissa. Sähköinen arkisto käyttöön vuoden 2015 aikana.

	vaista)				
Henkilöstön saata- vuus ja vaihtuvuus	Tiettyjen ammattialojen ja reuna- alueiden työntekijöitä ei helposti saatavilla (mm.lääkärit, sos.työntekijät, psykologit). Työntekijöiden vaihtu- vuus.	Erittäin to- dennäköinen		Tunnettuuden ja myönteisen mielikuvan lisääminen työnantajana. Palvelusetelin käyttö palveluissa joissa henkilöstön saata- vuusongelmia.	Palvelusetelin käyttöön- ottoa laajennetaan ja sitä hallinnoi- daan sähköisellä jär- jestelmällä.
Toimintaympäristön terveellisyys	Kiinteistöihin liittyvät ongelmat (sisäilma jne.) Eryteisesti Salpa- kankaan terveys- asemalla vuonna 2014. Väistötiloja joudutaan otta- maan käyttöön.	Erittäin to- dennäköinen		Yhteistyö ja hyvä tiedon- kulkua vuokranantajien (yleensä kuntien) kanssa. Käytössä sähköinen ilmoi- tus vuokranantajalle havai- tuista ongelmista.	Salpakankaan terve- ydaseman tilanne kartoitettu tilanne ja korjaussuunnitelmaa valmistellaan.
Tietojärjestelmiin ja tietoturvaan liittyvät riskit	Tietojärjestelmien jatkuva muutos ja hankala käytettä- vyys. Käyttäjien tukipalvelut osin (esim. koti- ja asumispalvelut) riittämättömät	todennäköi- nen		Tietoturvapoliittikka ja ohjeistus hyväksytty. Oman toiminnan auditointi KanTa-palveluiden käyt- töönoton yhteydessä. Lisäresurssin osoittaminen käyttäjien tukipalveluihin.	Oma toiminta auditoitu eArkiston käyttöön- ottoon (6/2014) men- nessä. Sisäistä lokitietojen valvontaa suoritetaan pistokekein säännöllis- esti. Koko terveydenhuol- lon henkilöstö suorita- taa Tietoturva ja tie- tosuoja terveyden- huollossa – verkkokurssi vuoden 2014 aikana
Poikkeusoloihin varautuminen	Vastuusta ei sel- keää jakoa Oivan ja alueen kuntien kanssa	todennäköi- nen		Sovitaan vastuutus kunti- en kanssa siten, että kaik- ki tietävät tehtävänsä	valmiussuunnitelma päivitetään vuonna 2014
Turvallisuus	Kaikissa asumis- palveluyksiköissä ei ole sprinkleroin- tia, hoitajakutsu- järjestelmät osit- tain uudistamisen tarpeessa , infek- tioriskit tervey- denhuollon yksi- köissä, asiakkailla ei mahdollisuus tehdä Haipro- ilmoitusta (läheltä piti tilanteet), terveydenhuollon	todennäköi- nen		Asiakas- ja potilas- turvallisussuunnitelma, Love-koulutus (lääkehuol- to) aloitettu, Haipro- järjestelmä (läheltä piti tilanteet) henkilökunnan käytössä, ulkopuolisen vartijan käyttö joissakin yksiköissä.	Love -lääkehoito- koulutus suoritettu kaikissa yksiköissä v. 2015 loppuun Pelastussuunnitelmat ajan tasalla

	laiterekisteri ei ajan tasalla, henkilöstön turvallisuus joissakin tilanteissa				
--	--	--	--	--	--

Tuloarviot ja määrärahat

30-4 (Perusturvalautakunta)	TP 2013	TA 2014 (sis muutokset)	LTK 2015	TA2015 Esitys	TS 2016	TS 2017
Toimintatuotot	92 870 563	137 834 500	139 400 000	139 361 200	139 300 000	139 800 000
Muutos		48,4 %	1,1 %	1,1 %	0,0 %	0,4 %
Toimintakulut	-92 769 916	-137 782 800	-139 617 100	-139 337 300	-139 250 000	-139 750 000
Muutos		48,5 %	1,3 %	1,1 %	-0,1 %	0,4 %
Toimintakate	100 647	51 700	-217 100	23 900	50 000	50 000
Muutos		-48,6 %	-519,9 %	-53,8 %	109,2 %	0,0 %

2.3 SIVISTYSLAUTAKUNTA

Vastuuhenkilö: sivistysjohtaja Matti Ruotsalainen

Toiminnan kuvaus

Sivistystoimen palveluilla tuetaan ja annetaan laaja-alaista ja monipuolista kasvatusta ja opetusta lapsille ja nuorille. Lisäksi tarjotaan vapaa-aikatoimen palveluja kuntalaisille sekä luodaan edellytyksiä sosiaaliselle kasvulle ja yhteistyössä toimimiselle.

Sivistyspalvelut huolehtivat laadukkaasti varhaiskasvatuksen, yleissivistävän koulutuksen, muiden kasvatus- ja opetuspalveluiden sekä vapaa-aikapalvelujen järjestämisestä lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Hollola tuottaa sivistystoimen palvelut myös Kärkölän kunnalle lukuun ottamatta kulttuuripalveluja

Tavoitteet ja mittarit

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Ulottuvuus/näkökulma: Vaikuttavuus

Tavoite (vaikuttavuus/tuotanto, laita näkyviin)	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Toimivat sivistystoimialan palvelut	CAF ja ZEF	Palvelut hyvää keskitasoa
	Peruskoulunsa päättäneistä jatkokoulutukseen hakeutuneiden ja hyväksytyjen määrä	Jatko-opintopaikat 100 %:lla
CAF-itsearviointin käyttöönotto	CAF-itsearviointimittaristo otettu käyttöön	Palvelualueilla ja hallinnossa toteutetaan CAF-arviointia.

Ulottuvuus/näkökulma: Palvelukyky

Tavoite	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Palvelutarpeen jatkuva arviointi	Vuosiviikkotunnit (vvh)/oppilas, opetusryhmän koko yleisopetuksessa (1-9 lk:t)	Vähintään valtakunnallinen keskitaso

Ulottuvuus/näkökulma: aikaansaannoskyky

Tavoite	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Ammattitaitoinen ja sitoutunut henkilöstö	Työhyvinvointikysely,	Kyselyn osioiden ka. > 4,0,
	Kelpoisuus	yli 95 % muodollisesti päteviä
TVT-opetusteknologian hyödyntäminen	Kysely	Käyttöaste yli 70 %

Ulottuvuus/näkökulma: taloudellisuus ja tuottavuus

Tavoite	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Palvelut tuotetaan mahdollisimman tehokkaasti, laadukkaasti ja tarkoituksemukaisella tavalla	Käyttömenot euroa/asiakas (lapsi, oppilas, nuori, kuntalainen) Esim. opetus euroa/oppilas	Asiakaskohtaiset kustannukset enintään valtakunnallista keskitasoa

Toiminnan perustelut ja riskit

Sivistystoimialan toiminta on pitkälti lakisääteistä palvelua kuntalaisille. Keskeisimpinä riskeinä ovat toimintaympäristöjen terveellisyys ja turvallisuus sekä henkilöriskit (asiakkaat, henkilöstö). Haasteina ovat myös jo päätettyjen sopeuttamistoimien toteutuminen, osin palvelutarpeen hallinta varhaiskasvatuksessa sekä valtiovallan päätöksistä johtuvat vaikutukset kuntakentälle ja tässä sivistystoimialan palveluiden järjestämiseen.

Riski	Ilmeneminen (miten näkyy käytännössä, eri yksityiskohdissa)	Todennäköisyys (1-5) ⁵	Riskin merkittävyys (1-4) ⁶	Hallintatoimenpiteet	Tavoite/toteutusaikataulu
Kiinteistöt ja rakennukset	Turvallinen ja terveellinen toimintaympäristö (rakennukset, piha-alueet)	4-5	3-4	Suunnittelu, rakentaminen/varustaminen, valvonta/ylläpito, raportointijärjestelmät, kuntokartoitukset, toimenpiteet ongelmien johdosta.	jatkuvaa
				Toimialan riskienhallinta- ja turvallisuussuunnitelmatyöryhmien työ.	jatkuvaa
Henkilöriskit	Sisäilmaongelmat, tapaturmat, tuottamukselliset teot, jaksaminen, sitoutuminen/asenne	3-5	3	Valvonta/seuranta, asioihin ajoissa puuttuminen, koulutus/perehdytys, tiedonkulun kehittäminen, yms.	jatkuvaa, vuosittain eri painoituksia
				Toimialan riskienhallinta- ja turvallisuussuunnitelmatyöryhmien työ.	jatkuvaa

Tuloarviot ja määrärahat

40-4 (Sivistyslautakunta)	TP 2013	TA 2014 (sis. muutokset)	LTK 2015	TA2015 Esitys	TS 2016	TS 2017
Toimintatuotot	12 102 734	11 839 600	11 550 900	11 531 600	11 531 600	11 531 600
Muutos		-2,2 %	-2,4 %	-2,6 %	0,0 %	0,0 %
Toimintakulut	-52 602 148	-52 608 500	-52 491 500	-51 780 900	-52 069 100	-52 369 100
Muutos		0,0 %	-0,2 %	-1,6 %	0,6 %	0,6 %
Toimintakate	-40 499 414	-40 768 900	-40 940 600	-40 249 300	-40 537 500	-40 837 500
Muutos		0,7 %	0,4 %	-1,3 %	0,7 %	0,7 %

2.4 TEKNINEN LAUTAKUNTA

Vastuuhenkilö: tekninen johtaja Heikki Salonsaari

Palvelusuunnitelman kuvaus

Teknisen toimialan vastuualueet ovat hallinto, maankäyttö, rakennusvalvonta, kuntatekniikka, tilakeskus, kiinteistöpalvelut, liikunta ja vesihuoltolaitos.

Tekninen toimiala järjestää asumisen ja elinkeinoelämän tarvitsemat kuntatekniikan palvelut joustavasti ja taloudellisesti, vastaa toimitilojen rakennuttamisesta, kiinteistöjen ylläpidosta ja käyttäjä-palveluista. Tekniset palvelut mahdollistaa hallintokuntien palvelutuotannon järjestämällä hallintokunnille toimivat ja terveelliset tilat. Tekninen toimiala luo osaltaan laadukkaat ja monipuoliset edellytykset liikunnan harrastamiseen sekä vastaa vesihuoltolaitoksen liiketoiminnasta asetettujen tavoitteiden mukaisesti

Tavoitteet ja mittarit

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Ulottuvuus/näkökulma: Vaikuttavuus

Tavoite (vaikuttavuus/tuotanto, laita näkyviin)	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Yhdyskunnan ja ympäristön hallittu kehittäminen/alueellinen kehittäminen:	Strategisen yleiskaavan työn eteneminen	Kaavaehdotus valmis vuoden 2015 loppuun mennessä
	Tonttireservin riittävyys	Kahden vuoden tonttireservi kaavoitettuna ja noin viiden vuoden asemakaavallinen reservi
Matkailualojen kehittäminen	Pyhäniemen ja Messilän asemakaavojen valmiusaste	Asemakaavat ehdotusvaiheessa vuoden 2015 loppuun mennessä
Laadukkaat tilat palveluiden tuottamiseksi	Rakennusten kunnossapidon pitkän tähtäimen suunnitelma	Kunnossapidon PTS tehty 40 %:sta rakennuksista
	Sisäilmaongelmien reagoit nopeus	80 % vikailmoituksiin reagoitu kolmen vuorokauden sisällä

Ulottuvuus/näkökulma: Palvelukyky

Tavoite (vaikuttavuus/tuotanto, laita näkyviin)	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Tyytyväiset sekä sisäiset että ulkoiset asiakkaat	Asiakaskyselyt	Keskiarvo 3,5 (asteikolla 1 -5)
Toimiva demokratia ja hyvä hallinto	Aloitteiden käsittelyaika	<3 kk

Ulottuvuus/näkökulma: aikaansaannoskyky

Tavoite (vaikuttavuus/tuotanto, laita näkyviin)	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Työkykyinen henkilöstö	Työyhteisökysely	Taso 4, asteikko 1 - 5

Ulottuvuus/näkökulma: taloudellisuus ja tuottavuus

Tavoite (vaikuttavuus/tuotanto, laita näkyviin)	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Kustannusten hallinta	Toimialan tuottamien palveluiden käyttötalouden bruttokustannukset €/as	Kustannukset nousevat enintään tulosityksiköiden indeksien verran
Realistinen rakentamishjelma	Investointien toteuma-aste	Toteuma-aste vähintään 90 %

Toiminnan perustelut ja riskit

Vuoden 2015 suurimpana haasteena on kolme uutta rakennushanketta. Hankkeet ovat Heinsuon ja Kalliolan koulu, jotka toteutetaan elinkaarihankkeena sekä paloasema. Kaikki kolme kohdetta on tarkoitus rahoittaa leasing-rahoituksella. Kohteiden rakennuttamisen resursointi vaikuttaa myös teknisen toimen organisaatioon ja sitä kautta talousarvion loppusummaan. keskeisenä haasteena on valtuuston hyväksymien talouden tasapainottamistoimenpiteiden täytäntöön vienti ja mahdollisesti kielteisten vaikutusten minimointi. Tässä tilanteessa on entistä tärkeämpää, että henkilökunnan kustannustietämys on ajan tasalla.

Maankäytön suunnittelun suuri tavoite on strategisen yleiskaavatyön saattaminen ehdotusvaiheeseen sekä maanhankinta – ja myyntiprosessien edelleen kehittämisen. Suurena haasteena on myös kunnan kehittämisen kannalta tärkeiden hankekaavojen käynnistäminen.

Kuntatekniikan rakentamisessa keskitytään edelleen Perhoslehdon alueen katujen ja vesihuollon rakentamiseen. Samoin uusien yritysalueiden vuonna 2014 alkanut esirakentaminen jatkuu sekä Paassillan alueella että Hopeakallion alueella. Esirakentaminen satsattu investointi edellyttää aktiivista alueiden markkinointia. Suurimpana yksittäisenä urakkana tulee olemaan Hopeakallion liittymän avaaminen.

Tilakeskuksen muuttaminen taseyksiköksi parantaa ennen kaikkea toiminnan läpinäkyvyyttä ja antaa mahdollisuuden kohdentaa pääomavuokran vaikutukset oikein. Vuosi 2015 tulee tässä suhteessa olemaan toiminnan sisäänajoa. Ratkaisuun liittyy myös muita omistajaohjauselementtejä. Mm. tonttien myynnistä saatava tulot kohdennetaan vuodesta 2015 lukien konsernipalveluille samoin metsänmyyntitulot jne.

Teknisen toimen palveluiden tuottamista koskevat linjaukset ovat liikuntatoimen palvelutuotannon eriyttäminen liikunta-alueiden kunnossapidosta sekä kuntatekniikan palveluiden kilpailuttamisvaatimus, joka tarkoittaa käytännössä luopumista ns. in-hause ostoista LSKT:lta. Kumpikin linjaus edellyttää organisaatiomuutoksia, joiden valmistelu toteutetaan vuonna 2015.

Riski	Ilmeneminen (miten näkyy käytännössä, eri yksityiskohdissa)	Todennäköisyys (1, 2, 3 ja 4) ⁷	Riskin merkittävyys (1, 2, 3 ja 4) ⁸	Hallintatoimenpiteet	Tavoite/toteutusaikataulu	Vastuuhenkilö
Ilkivalta	Paikkoja on rikottu ja sotkettu Kasvanut tyhjilleen jääneiden rakennuksien osalta	erittäin suuri	kohtalainen	Kameravalvonta, vakuutukset Puhdistuskampanja	2015 / jatkuva	Tilakeskusinsinööri
Vesivahingot	Isommat näkyvät tiloissa heti, mutta tiheä vuoto on vaikea huomata	suuri	kohtalainen	Vakuuttaminen, vedenkulutuksen seuranta, hyvä jälkihoito, päivystys, ajan tasalla olevat kuntotutkimukset	kesken/ 2015-2016	Tilakeskusinsinööri
Toimintaan liittyvät riskit						
Investointihankkeet	Toteutusvaiheen ongelmia	kohtalainen	erittäin suuri	Tehdään erilliset riskienhallintasuunnitelmat investointihankkeisiin	2015/ jatkuva	Tilakeskuspäällikkö/kuntatekniikan päällikkö
Hankinnat	Lisäkustannukset, hankkeiden viivästyminen, juridiset ongelmat	kohtalainen	suuri	Hankintakoulutus, konsulttien käyttäminen apuna. Sopimusasioissa lakimiespalvelujen osto tarvittaessa	2015/jatkuva	Tekninen johtaja
Kustannusten hallinta	Varatut määrärahat eivät riitä	suuri	suuri	Riittävä määrärahojen ennako-suunnittelu, jatkuva talousarvion toteutumisen seuranta	2015/jatkuva	Tilivelvolliset
Rakennuksien vastuuriskit						
Sisäilmaongelmat	Käyttäjien oireilu, väistötilojen tarve	suuri	erittäin suuri	Toimintamallien kehittäminen, sisäilmatutkimukset, kuntotutkimukset, rakennusten kunnossapito ja kiinteistöjen hoito. Moni ammatillinen sisäilmatyöryhmä, tiedottaminen	2015 / jatkuva	Tilakeskusinsinööri

Tuloarviot ja määrärahat

Tekniset palvelut ilman taseyksiköitä

Tekninen toimi ilman taseyksiköitä	TP 2013	TA 2014 (sis muutokset)	LTK 2015	TA2015 Esitys	TS 2016	TS 2017
Toimintatuotot	8 053 667	9 178 700	8 513 200	8 423 200	8 465 200	7 506 900
Muutos		14,0 %	-7,3 %	-8,2 %	0,5 %	-11,3 %
Toimintakulut	-13 076 547	-13 581 200	-13 505 100	-13 399 300	-13 560 100	-13 722 800
Muutos		3,9 %	-0,6 %	-1,3 %	1,2 %	1,2 %
Toimintakate	-5 022 880	-4 402 500	-4 991 900	-4 976 100	-5 094 900	-6 215 900
Muutos		-12,4 %	13,4 %	13,0 %	2,4 %	22,0 %

Tekniset palvelut (sisältää taseyksiköt)

70-4 (Tekninen lautakunta)	TP 2013	TA 2014 (sis muutokset)	LTK 2015	TA2015 Esitys	TS 2016	TS 2017
Toimintatuotot	24 822 968	24 982 900	22 981 600	23 091 600	23 207 000	23 347 500
Muutos		0,6 %	-8,0 %	-7,6 %	0,5 %	0,6 %
Toimintakulut	-22 520 031	-22 801 600	-21 857 600	-21 104 100	-21 357 300	-22 638 600
Muutos		1,3 %	-4,1 %	-7,4 %	1,2 %	6,0 %
Toimintakate	2 302 937	2 181 300	1 124 000	1 987 500	1 849 700	1 708 900
Muutos		-5,3 %	-48,5 %	-8,9 %	-6,9 %	-7,6 %

2.4.1 TEKNISET PALVELUT / VESIHUOLTOLAITOS

Vastuuhenkilö: vesihuoltopäällikkö Juha-Pekka Ristola

Palvelusuunnitelman kuvaus

Hollolan vesihuoltolaitos vastaa Hollolan kunnan yleisen vesihuollon järjestämisestä lakien ja määräysten mukaisesti. Hollolan kunta on sopinut vesihuollon järjestämisestä ja vesihuolto-palvelujen tuottamisesta Lahti Aqua Oy:n kanssa konsessiosopimukseen perustuen vuodesta 2008 alkaen. Sopimuksen kokonaiskesto on 15 vuotta.

Tavoitteet ja mittarit

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Ulottuvuus/näkökulma: Vaikuttavuus

Tavoite (vaikuttavuus/tuotanto, laita näkyviin)	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Yhdyskunnan ja vesihuollon hallittu kehittäminen kunnan tavoitteiden mukaisesti	Vesihuollon rakentuminen verrattuna kehittämissuunnitelmaan	Vesihuollon toteutuminen kehityssuunnitelman mukaisesti
Vesihuollon kehittämissuunnitelman päivittäminen ajanmukaiseksi	Vesihuollon kehittämissuunnitelman säännöllinen ylläpito "tuoreena"	Vesihuollon kehittämissuunnitelma päivitetään valtuustokausittain

Ulottuvuus/näkökulma: Palvelukyky

Tavoite	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Tyytyväiset asiakkaat	FCG:n kysely yhdyskuntateknisistä palveluista	3,5 (asteikolla 1 – 5)

Ulottuvuus/näkökulma: Aikaansaannoskyky

Tavoite	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Toimiva tilaaja-tuottajamallin mukainen vesihuoltoyhteistyö operaattorin kanssa	Kunnan tekemien reklamaatioiden määrä vuoden aikana (viimeisin kvartaaliraportti Q4)	0 kpl = Kitkaton yhteistyö = ei reklamaatioita

Ulottuvuus/näkökulma: Taloudellisuus ja tuottavuus

Tavoite	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Kustannustehokas tilaaja-tuottajamallin mukainen yhteistyö	Käyttökustannukset €/asiakas (edellisen vuoden kvartaaliraportissa Q4 vuotuinen konsessiomaksu jaettuna vesimittareiden eli asiakkaiden mää-	Kustannusten nousu enintään konsessiosopimuksen mukaisten palvelumaksujen indeksien verran max. 600€/asiakas

rällä) Q4 2014 mukaan 575
€/asiakas

Toiminnan perustelut ja riskit

Vesihuoltolaitos huolehtii vesihuoltolain mukaisin hinnoitteluperustein vedenhankinnasta ja jakelusta sekä viemäröinnistä Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueilla. Laitoksen palveluja käyttäviltä asiakkailta peritään vesihuoltolain edellyttämiä vesihuoltomaksuja. Vesihuoltolaitos antaa asiantuntijatukea maankäyttöön ja kaavoittamiseen.

Konsessiosopimuksen mukaisesti Lahti Aqua Oy huolehtii aiemmin mainittujen palveluiden järjestämisestä Hollolan kunnan alueella. Lahti Aqua Oy:n ja kunnan tavoitteita ja niiden toteutumista seurataan neljännesvuosittain yhteistyöryhmän kokouksissa. Yhteistyön periaatteena on säilyttää kuntakohtaiset maksut, omistus ja investoinnit, mutta tuottaa palvelut yhdessä yksikössä (Lahti Aqua Oy).

Hollolan vesihuoltolaitoksen tulevaisuuden haasteina ovat vanhenevan verkoston korjausvelan haltuunotto ja toiminta-alueella sijaitsevien liittymättömien kiinteistöjen liittäminen vesihuollon piiriin.

Tuloarviot ja määrärahat

7000-2 (Vesihuoltolaitos taseyksikkö)	TP 2013	TA 2014 (sis muutokset)	LTK 2015	TA2015 Esitys	TS 2016	TS 2017
Toimintatuotot	3 885 737	3 587 200	3 652 600	3 852 600	3 871 900	3 891 300
Muutos		-7,7 %	1,8 %	7,4 %	0,5 %	0,5 %
Toimintakulut	-2 015 265	-1 989 500	-2 026 600	-2 026 300	-2 050 600	-2 075 200
Muutos		-1,3 %	1,9 %	1,8 %	1,2 %	1,2 %
Toimintakate	1 870 472	1 597 700	1 626 000	1 826 300	1 821 300	1 816 100
Muutos		-14,6 %	1,8 %	14,3 %	-0,3 %	-0,3 %

2.4.2 TEKNISET PALVELUT / TILAKESKUS

Vastuuhenkilö: tekninen johtaja Heikki Salonsaari, tilakeskusinsinööri Mirka Tanskanen

Palvelusuunnitelman kuvaus

Tilakeskus vastaa kunnan kiinteistöjen rakennuttamisesta, kunnossapidosta ja hoidosta. Tilakeskuksen tehtäviin kuuluu myös kunnan metsien, torin ja peltojen hoito sekä asuntojen vuokraustoimintaan liittyvät tehtävät.

Ulottuvuus/näkökulma: Vaikuttavuus

Tavoite (vaikuttavuus/tuotanto, laita näkyviin)	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Terveelliset, turvalliset ja tarkoituksenmukaiset tilat ja niihin liittyvät palvelut	Asiakaskysely, asteikko1-5	Tavoitetaso ≥ 3,7

Ulottuvuus/näkökulma: Palvelukyky

Tavoite	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Vikailmoitusten kautta saatujen tehtävien hoitaminen toteutetaan viivytystä	Reagointiaika vika-ilmoituksiin	80 % vikailmoituksista hoidettu kuntoon 3 vuorokauden sisällä.

Ulottuvuus/näkökulma: Aikaansaannoskyky

Tavoite	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Kunnossapidon suunnittelu	Kunnossapidon PTS/Valmiiden PTS:n määrä.	Kunnossapidon PTS tehty 40 % rakennuksista.

Ulottuvuus/näkökulma: Taloudellisuus ja tuottavuus

Tavoite	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Tilojen määrä rakennushankkeessa pysyy sovitussa tilatehokkuudessa	Tilatehokkuus	Hanke pysyy sovitussa tilatehokkuudessa
Investoinnit toteutuvat suunnitellusti	Määrärahojen riittävyys	Toteuma-aste 90 – 100 %
Määrärahojen käyttö suunnitelmallista ja seuranta ajan tasalla	Talousarvion toteuman seuranta	Tavoitteena on että määrärahamuutoksia ei tule

Tuloarviot ja määrärahat

7300-2 (Tilakeskus taseyksikkö)	TP 2013	TA 2014 (sis muutokset)	LTK 2015	TA2015 Esitys	TS 2016	TS 2017
Toimintatuotot	12 883 564	12 217 000	10 815 800	10 815 800	10 869 900	11 949 300
Muutos		-5,2 %	-11,5 %	-11,5 %	0,5 %	9,9 %
Toimintakulut	-7 428 219	-7 230 900	-6 325 900	-5 678 500	-5 746 600	-6 840 600
Muutos		-2,7 %	-12,5 %	-21,5 %	1,2 %	19,0 %
Toimintakate	5 455 345	4 986 100	4 489 900	5 137 300	5 123 300	5 108 700
Muutos		-8,6 %	-10,0 %	3,0 %	-0,3 %	-0,3 %

Tunnusluvut

Perusturvalautakunta

PERUSTURVALAUTAKUNTA/Tunnuslukuja							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014*	2015*
Sosiaali- ja terveystenot (netto) €/asukas	2 177	2 148	2370	2485	2658	2724	2776
Sosiaalipalvelut	860	793	890	877	1069	1100	1089
Perusterveydenhuolto €/asukas	502	533	573	588	580	592	605
Erikoissairaanhoido €/asukas	837	841	892	926	930	928	938
Lastensuojelu €/asukas	154	167	177	200	210	200	195
Vanhusten laitoshoido €/asukas	134	153	118	112	108	98	98
Kotihoito €/asukas	67	84	69	80	73	99	87
Toimeentulotuki €/asukas	73	78	71	77	75	80	82
Vammaisetuudet €/asukas	25	29	60	76	85	86	95

* luvut ovat arvioita

Sivistyspalvelut

YHDISTELMÄSIVU TUNNUSLUVUISTA TEHTÄVÄALUEITTAIN
SIVISTYSPALVELUT

VARHAISKASVATUSPALVELUT	TP 2013 (25.2.2014)	TA 2014 (1.10.2013)	TA 2015 (4.11.2014)
Päivähoito / Hollola			
0-6 v:n ikäluokka yht. 31.12	1 858	1 858	1 803
Joista kunnan tuottamassa päiväkotihoidossa	673	666	595
Joista kunnan tuottamassa perhepäivähoidossa	133	131	98
Joista kunnan tukemassa yksityisessä päivähoitossa	113	113	119
Päivähoito / Kärkölä			
0-6 v:n ikäluokka yht. 31.12	327	327	332
Joista kunnan tuottamassa päiväkotihoidossa	105	121	89
Joista kunnan tuottamassa perhepäivähoidossa	36	36	26
Joista kunnan tukemassa yksityisessä päivähoitossa	11	9	13
Kotihoidon tuki / Hollola			
Tuen saajia, keskimäärin / vuosi	284	280	310
Lapsia tuen piirissä, keskimäärin / vuosi	454	453	483
Kotihoidon tuki / tuensaaja / vuosi	4 399	4 500	4 569
Kotihoidon tuki / Kärkölä			
Tuen saajia, keskimäärin / vuosi	56	57	69
Lapsia tuen piirissä, keskimäärin / vuosi	81	82	105
Kotihoidon tuki/tuensaaja / vuosi	4 160	4 211	4 814
Hoitopaikan hinta (netto) / vuosi / Hollola			
Päiväkodit	12 474	12 474	14 652
Perhepäivähoito	10 600	10 600	12 218
Yksityinen päivähoito	8 036	7 986	10 483
Hoitopaikan hinta (netto) / vuosi / Kärkölä			
Päiväkodit	13 535	13 535	16 007
Perhepäivähoito	9 677	9 677	10 796
Yksityinen päivähoito	8 036	7 986	10 483
Hoitopäivän hinta (netto) / Hollola			
Päiväkodit	74,72	69,95	69,95
Perhepäivähoito	70,33	84,11	84,11
Hoitopäivän hinta (netto) / Kärkölä			
Päiväkodit	75,98	74,14	74,14
Perhepäivähoito	66,98	61,08	61,08
YLESSIVISTÄVÄ KOULUTUS			
	TP 2013 (25.2.2014)	TA 2014 (1.10.2013)	TA 2015 (4.11.2014)
Perusopetus / Hollola			
Lapsia esiopetuksessa	291,0	277,0	298,0
Lapsia perusopetuksessa	2 519,0	2 651,5	2 474,0
Lapsia koululaisten iltapäivätoiminnassa	225,0	196,5	191,0
Käyttömenot (brutto) / 1000 € (sis. esiopetuksen ja ip-toim.)	24 082	24 363	24 495
Käyttömenot (brutto) € / oppilas (sis. esiopetuksen ja ip-toim.)	7 935	7 796	8 267
Kotikuntakorvauksen perusosa € / oppilas	5 869	6 011	5 958
Tuntikehys / oppilas, eteläinen alue			1,76
Tuntikehys / oppilas, pohjoinen alue			1,93
Tuntikehys / oppilas, Kankaan erityiskoulu			4,94
Perusopetus / Kärkölä			
Lapsia esiopetuksessa	52,0	52,0	43,0
Lapsia perusopetuksessa	449,0	454,0	441,0
Lapsia koululaisten iltapäivätoiminnassa	23,0	20,0	14,0
Käyttömenot (brutto) / 1000 € (sis.esiop. ja ip-toim.)	4 718	5 033	5 033
Käyttömenot (brutto) € / oppilas (sis.esiop. ja ip-toim.)	9 004	9 568	10 107
Kotikuntakorvauksen perusosa €/oppilas	6 404	6 562	5 958
Tuntikehys / oppilas, alakoulut	1,80	1,66	1,73
Tuntikehys / oppilas, yläkoulu	2,57	2,33	2,57

MUUT KASVATUS- JA OPETUSPALVELUT	TP 2013 (25.2.2014)	TA 2014 (1.10.2013)	TA 2015 (4.11.2014)
Hollola			
Wellamo-opisto, opetustunteja	10 158	10 200	10 200
Kärkölä			
Wellamo-opisto, opetustunteja	2 003	2 050	2 050
Musiikki, oppilaspaiikkoja Lahden konservatoriossa	4	4	4
VAPAA-AIKAPALVELUT			
	TP 2013 (25.2.2014)	TA 2014 (1.10.2013)	TA 2015 (10.10.2014)
Kirjastopalvelut / Hollola:			
Lainautusten määrä	392 999	370 000	310 000
Kävijöiden määrä	215 724	200 000	190 000
Lainan hinta, euroa	2,67	2,71	3,10
Kirjaston normaali aukioloaika (tuntia / vko)	72,50	63,00	63,00
Vakituisen, kokoaikaisen henkilöstön määrä	13	10	10
Kirjastopalvelut / Kärkölä:			
Lainautusten määrä	76 966	64 000	65 000
Kävijöiden määrä	21 919	26 000	24 000
Lainan hinta, euroa	2,66	3,00	2,95
Kirjaston normaali aukioloaika (tuntia / vko)	20,00	20,00	20,00
Vakituisen, kokoaikaisen henkilöstön määrä	1	1	1
Lainan hinta, euroa (Etelä-S. läänin keskiarvo)	3,73		
Nuorisopalvelut / Hollola			
Nuorisotyön piiriin kuuluvien ikäluokka (0-29 vuotiaat)	7 359	7 438	7 263
Ohjatussa toiminnassa kirjattujen käyntien määrä	15 842	12 900	14 500
Suunnitelmallisesti kohdattujen nuorten lukumäärä	145	145	175
Menot (brutto) € / 0-29 vuotias	43,48	42,09	46,08
Valtionosuus nuorisotyöhön	32 784	32 023	32 023
Nuokun aukioloaika (tuntia / vko)	20,00	21,00	21,00
Vakituisen, kokoaikaisen henkilöstön määrä	3	3	3
Nuorisopalvelut / Kärkölä			
Nuorisotyön piiriin kuuluvien ikäluokka (0-29 vuotiaat)	1 408	1 423	1 411
Ohjatussa toiminnassa kirjattujen käyntien määrä	8 883	6 700	8 000
Suunnitelmallisesti kohdattujen nuorten lukumäärä	51	40	60
Menot (brutto) € / 0-29 vuotias	96,70	106,68	101,20
Valtionosuus nuorisotyöhön	6 273	6 192	6 192
Nuokun aukioloaika (tuntia / vko)	22,00	22,00	22,00
Vakituisen, kokoaikaisen henkilöstön määrä	2	2	2

Tekninen toimiala

YHDISTELMÄSIVU TUNNUSLUVUISTA TEHTÄVÄALUEITTAIN

TEKNINEN LAUTAKUNTA	TP 2013	TA 2014	TA 2015	TA 2016	TA 2017	TA 2018
Kuntateknikka ja varikkotoimi						
Liikennealueet:						
Liikennealueiden ylläpito, €/asukas	32,2	29,7	30,3	31,1	31,8	32,1
Liikenneväylien hoito, €/m ²	0,69	0,69	0,71	0,72	0,74	0,75
Yksityisteiden kunnossapitoavustus tiekunnille	75 000	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000
Puistot ja yleiset alueet:						
Puistojen hoito, €/asukas	7,2	6,6	6,7	6,9	7,0	7,2
Traktoreiden käyttöaste, %	47	64	64	64	64	64
Ajoneuvojen käyttöaste, %	92	92	92	92	92	92
Erikoistykoneiden laskutus, €	124 706	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000

Kiinteistöpalvelut

Siivouksen kokonaiskustannukset €/siiv.m ² /kk	1,83	1,87	1,91	1,94	1,94	1,94
Siivouksen työaika menekit h/sm ² /v	0,94	0,94	0,96	0,96	0,96	0,96
Ruokapalvelu/ sivistystoimiala, aterian keskihinta/ €	3,42	3,23	3,24	3,35	3,35	3,35
Ruokapalvelu/ kokopäivälaitos, aterian keskihinta/ €	5,86	5,43	5,20	5,37	5,37	5,37

Tilakeskus

Rakennusten ylläpitokustannukset €/rak-m ³ /vuosi	12,35	10,3	10,2	10,1	10	10
Rakennusten kunnossapito €/rak-m ³ /vuosi	2,09	2,5	2,1	2	2	2
Lämmitysenergian menekki						
- kaukolämpökiinteistöt kWh/m ³ /vuosi	31,4	29,5	29	28,5	28	28
- öljylämmitysikiinteistöt kWh/rak-m ³	12,4	13	13	13	13	13
Hakelämpö kWh/rak-m ³ /vuosi	45,93	50	50	50	50	50
Sähköenergian menekki kWh/rak-m ³ /vuosi	23,02	22,0	22,0	21	20	20
Huollon henkilöstömenot €/rak-m ³ /vuosi	1,44	1,2	1,1	1,1	1,1	1,1

Liikunta

Liikunta-alueiden hoito €/asukas	20,14	23,2	23,2	23,2	23,2	23,2
Jäähalli, €/käyttötunti *)	104,79	87,4	87,5	87,5	87,5	87,5
Uimahalli, €/uintikerta *)	3,87	4,05	4,1	4,1	4,1	4,1

*) ei sisällä pääomakuluja

Maankäyttöpalvelut

Raakamaan hankinta, hehtaaria	1,3	30	20	20	20	20
Kunnan tonttitarjonta:						
Uudet kaavoitetut tontit (AO), kpl	0	0	0	0	7	150
Myyty tai vuokrattu (AO), kpl	30	30	38	37	33	20
Tonttireservi	130	100	62	25	142	122
Uudet kaavatontit (AP, AR), k-m ²	650	0	0	3 000	0	0
Tonttireservi (AP, AR), k-m ²	23 600	23 600	23 600	23 000	20 837	22 350

Rakennusvalvonta

Rakennuslupien ja ilmoitusten määrä	284	330	300	300	310	310
Valmistuneet asunnot	247	120	80	70	70	70

Vesihuoltolaitos

Laskutettu vesi, 1000 m ³	816	820	820	830	830	820
Laskutettu jätevesi, 1000 m ³	795	800	800	810	810	800
Liittyneiden kiinteistöjen määrä, kpl	3 867	4 000	4 040	4 080	4 120	4 160
Vesimaksu, €/m ³	1,47	1,47	1,47	1,54	1,54	1,62
Jätevesimaksu, €/m ³	2,40	2,40	2,40	2,52	2,52	2,64
Tuloutus kunnalle, milj.€	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3

Väestö:

2013	21 987
2014	22 500
2015	22 700
2016	22 800
2017	22 950
2018	23 050

2.5 Käyttötalouden yhdistelmälaskeumat

YHDISTELMÄ TOIMINTATULOISTA

TULOT	TP 2013	TA 2014 (sis muutokset)	LTK 2015	TA 2015 Esitys	Muutos 2014 - 2015	Muutos-%
KUNNANHALLITUS						
KONSERNIPALVELUT						
Kunnallisvaalit	0	0	0	0	0	0,0 %
Valtiolliset vaalit	0	30 000	30 000	30 000	0	0,0 %
Valtuusto	0	0	0	0	0	0,0 %
Hallintopalvelut	247 883	293 010	837 600	1 227 600	934 590	319,0 %
Talouspalvelut	207 327	496 100	416 200	416 200	-79 900	-16,1 %
Henkilöstöpalvelut	692 474	341 300	330 600	330 600	-10 700	-3,1 %
Maaseutupalvelut	0	0	0	0	0	0,0 %
Tietohallintopalvelut	445 598	591 790	589 500	589 500	-2 290	-0,4 %
Hankkeet	0	0	0	0	0	0,0 %
KONSERNIPALVELUT YHTEENSÄ	1 593 282	1 752 200	2 203 900	2 593 900	841 700	48,0 %
KUNNAN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT						
Sos ja terv palv hallinto	184 641	0	0	0	0	0,0 %
Sosiaalipalvelut	819 465	750 000	770 000	770 000	20 000	2,7 %
Erikoissairaanhoito	0	0	0	0	0	0,0 %
Ympäristöterveydenhuolto	0	0	0	0	0	0,0 %
KUNNAN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT YHTEENSÄ	1 004 106	750 000	770 000	770 000	20 000	2,7 %
PERUSTURVALAUTAKUNTA, PERUSPALVELUKESKUS OIVA						
Hyvinvoinnin- ja terv.edistäm.	1 739	0	0	0	0	0,0 %
Terveystenestämisen yksikkö	1 870 267	1 883 000	0	0	-1 883 000	-100,0 %
Lasten, nuorten ja perhepalvelut	2 127 402	2 054 000	79 000	79 000	-1 975 000	-96,2 %
Lastensuojelun- ja lapsiperhe	9 175 436	9 575 600	224 900	224 900	-9 350 700	-97,7 %
Sosiaalitoimiston yksikkö	3 726 421	3 993 500	1 529 000	1 529 000	-2 464 500	-61,7 %
Työhölkunt. ja eläkeselvittely	577 301	571 200	588 500	588 500	17 300	3,0 %
Vammaispalvelujen yksikkö	10 240 559	10 785 900	515 200	515 200	-10 270 700	-95,2 %
Mielenterveys- ja päihdepalvelut	3 922 554	3 783 300	550 000	550 000	-3 233 300	-85,5 %
Sosiaalipalvelujen hallinto	1 625 313	2 085 000	0	0	-2 085 000	-100,0 %
Koti- ja asumispalvelujen hall.	23 512	0	0	0	0	0,0 %
Kotiin annettavat palvelut	9 786 552	6 874 900	1 636 900	1 636 900	-5 238 000	-76,2 %
Asumispalvelut	22 010 649	21 862 400	4 828 100	4 828 100	-17 034 300	-77,9 %
Palveluohjaus ja tukipalvelut	35 172	2 361 100	41 700	41 700	-2 319 400	-98,2 %
Terv.- ja sairaanh.hallinto	5 202	0	0	0	0	0,0 %
Terveysasemat	12 329 904	15 541 600	846 500	846 500	-14 695 100	-94,6 %
Suun terveystasemat	5 825 186	5 879 400	1 327 800	1 327 800	-4 551 600	-77,4 %
Vuodeosastopalvelut	9 453 326	9 264 500	1 472 000	1 472 000	-7 792 500	-84,1 %
Hallinto- ja talouspalvelut	129 298	3 000	79 754 300	79 415 500	79 412 500	2647083,3 %
Atk-palvelut	2 527	0	0	0	0	0,0 %
Materiaalihuoolto	2 196	0	0	0	0	0,0 %
Erikoissairaanhoito ja ympäris	0	41 316 100	46 006 100	46 306 100	4 990 000	12,1 %
PERUSTURVALAUTAKUNTA, PERUSPALVELUKESKUS OIVA YHTEENSÄ	92 870 516	137 834 500	139 400 000	139 361 200	1 526 700	1,1 %
SIVISTYSLAUTAKUNTA						
Ho sivistyst hallinto ja talou	7 805 883	4 330 800	4 212 600	4 194 100	-136 700	-3,2 %
Ho varhaiskasvatuspalvelut	1 516 095	1 498 200	1 632 100	1 632 100	133 900	8,9 %
Ho yleissivistävä koulutus	2 085 212	1 907 300	1 587 000	1 586 200	-321 100	-16,8 %
Ho muut kasvatus ja opetuspalv	213 280	200 500	292 200	292 200	91 700	45,7 %
Ho vapaa_aikapalvelut	99 314	57 500	40 000	40 000	-17 500	-30,4 %
Kä sivistyst hallinto ja talou	50	0	0	0	0	0,0 %
Kä varhaiskasvatuspalvelut	232 412	222 000	208 700	208 700	-13 300	-6,0 %
Kä yleissivistävä koulutus	144 291	3 617 300	3 572 500	3 572 500	-44 800	-1,2 %
Kä muut kasvatus ja opetuspalv	0	0	0	0	0	0,0 %
Kä vapaa_aikapalvelut	6 188	6 000	5 800	5 800	-200	-3,3 %
SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ	12 102 725	11 839 600	11 550 900	11 531 600	-308 000	-2,6 %
TEKNINEN LAUTAKUNTA						
TEKNISET PALVELUT						
Tekninen hallinto	823	0	0	0	0	0,0 %
Kuntatekniikka	486 544	364 100	423 600	423 600	59 500	16,3 %
Varikko	487 283	525 700	420 000	420 000	-105 700	-20,1 %
Palo ja pelastustoimi	0	0	0	0	0	0,0 %
Liikunta	661 560	798 800	782 900	782 900	-15 900	-2,0 %
Kiinteistöpalvelut	5 940 228	6 162 700	6 244 400	6 154 400	-8 300	-0,1 %
Rakennusvalvonta	251 625	360 000	300 000	300 000	-60 000	-16,7 %
Ympäristövalvonta	113	0	0	0	0	0,0 %
Maankäyttöpalvelut	225 478	967 400	342 300	342 300	-625 100	-64,6 %
TEKNISET PALVELUT YHTEENSÄ	8 053 654	9 178 700	8 513 200	8 423 200	-755 500	-8,2 %
TASEYKSIKKÖ						
VESIHUOLTOLAITOS						
Vesihuoltolaitos taseyksikkö	3 885 737	3 587 200	3 652 600	3 852 600	265 400	7,4 %
VESIHUOLTOLAITOS YHTEENSÄ	3 885 737	3 587 200	3 652 600	3 852 600	265 400	7,4 %
TASEYKSIKKÖ						
TILAKESKUS						
Tilakeskus taseyksikkö	12 883 564	12 217 000	10 815 800	10 815 800	-1 401 200	-11,5 %
TILAKESKUS YHTEENSÄ	12 883 564	12 217 000	10 815 800	10 815 800	-1 401 200	-11,5 %
TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ	24 822 955	24 982 900	22 981 600	23 091 600	-1 891 300	-7,6 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	132 393 584	177 159 200	176 906 400	177 348 300	189 100	0,1 %

YHDISTELMÄ TOIMINTAMENOISTA

KULUT	TP 2013	TA 2014 (sis muutokset)	LTK 2015	TA 2015 Esitys	Muutos 2014 - 2015	Muutos-%
KUNNANHALLITUS						
KONSERNIPALVELUT						
Kunnallisvaalit	-279	0	0	0	0	0,0 %
Valtiolliset vaalit	0	-25 500	-25 500	-25 500	0	0,0 %
Valtuusto	-103 007	-86 200	-88 500	-80 500	-5 700	-6,6 %
Hallintopalvelut	-1 518 563	-1 647 510	-1 985 300	-1 936 600	289 090	17,5 %
Talouspalvelut	-1 571 084	-1 971 300	-2 294 500	-2 241 600	270 300	13,7 %
Henkilöstöpalvelut	-1 652 210	-1 578 900	-2 885 500	-2 807 800	1 228 900	77,8 %
Maaseutupalvelut	-53 276	-71 000	-74 000	-74 000	3 000	4,2 %
Tietohallintopalvelut	-441 318	-692 290	-737 000	-715 300	23 010	3,3 %
Hankkeet	-9 436	-49 500	-58 400	-58 400	8 900	18,0 %
KONSERNIPALVELUT YHTEENSÄ	-5 349 173	-6 122 200	-8 148 700	-7 939 700	1 817 500	29,7 %
KUNNAN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT						
Sos ja terv palv hallinto	-369 037	-55 300	-2 000	-2 000	-53 300	-96,4 %
Sosiaalipalvelut	-23 518 234	-24 815 200	-25 656 900	-25 415 600	600 400	2,4 %
Perusterveydenhuolto	-16 009 197	-15 242 100	-16 534 700	-16 404 800	1 162 700	7,6 %
Erikoissairaanhoito	-20 522 695	-21 277 300	-20 416 200	-20 716 200	-561 100	-2,6 %
Ympäristöterveydenhuolto	-242 194	-277 900	-284 100	-284 100	6 200	2,2 %
KUNNAN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT YHTEENSÄ	-60 661 357	-61 667 800	-62 893 900	-62 822 700	1 154 900	1,9 %
PERUSTURVALAUTAKUNTA, PERUSPALVELUKESKUS OIVA						
Hyvinvoinnin- ja terv.edistäm.	-106 414	-102 400	-104 900	-104 500	2 100	2,1 %
Terveystedistämisen yksikkö	-1 783 844	-1 727 100	-1 753 300	-1 716 900	-10 200	-0,6 %
Lasten, nuorten ja perhepalvelut	-1 718 006	-2 261 300	-2 191 400	-2 182 900	-78 400	-3,5 %
Lastensuojelun- ja lapsiperhe	-8 964 549	-8 948 000	-8 294 200	-8 282 200	-665 800	-7,4 %
Sosiaalitoimen yksikkö	-3 610 362	-3 860 400	-3 979 400	-3 975 900	115 500	3,0 %
Työhölkunt. ja eläkeselvittely	-2 509 384	-2 445 300	-1 510 500	-1 496 000	-949 300	-38,8 %
Vammaispalvelujen yksikkö	-9 859 156	-10 634 200	-10 337 200	-10 328 900	-305 300	-2,9 %
Mielenterveys- ja päihdepalvelut	-3 393 160	-3 558 400	-3 718 200	-3 711 600	153 200	4,3 %
Sosiaalipalvelujen hallinto	-127 963	-135 000	0	0	-135 000	-100,0 %
Koti- ja asumispalvelujen hall.	-191 027	-86 000	-174 800	-174 400	88 400	102,8 %
Kotiin annettavat palvelut	-6 576 824	-6 420 000	-6 449 500	-6 425 500	5 500	0,1 %
Asumispalvelut	-21 792 116	-21 804 800	-19 924 600	-19 776 700	-2 028 100	-9,3 %
Palveluohjaus ja tukipalvelut	-1 549 677	-2 370 600	-2 778 000	-2 773 600	403 000	17,0 %
Terv.- ja sairaanh.hallinto	-170 061	-200 500	-194 800	-141 400	-59 100	-29,5 %
Terveysasemat	-11 790 181	-14 042 600	-8 997 800	-8 812 600	-5 230 000	-37,2 %
Suun terveysasemat	-5 110 199	-5 165 100	-4 708 400	-4 693 900	-471 200	-9,1 %
Vuodeosastopalvelut	-9 220 150	-9 047 800	-7 521 200	-7 466 100	-1 581 700	-17,5 %
Hallinto- ja talouspalvelut	-2 998 846	-2 414 600	-9 557 800	-9 553 100	7 138 500	295,6 %
Atk-palvelut	-1 176 384	-1 209 600	-1 415 000	-1 415 000	205 400	17,0 %
Materiaalihuolto	-121 282	-33 000	0	0	-33 000	-100,0 %
Erikoissairaanhoito ja ympäris	0	-41 316 100	-46 006 100	-46 306 100	4 990 000	12,1 %
PERUSTURVALAUTAKUNTA, PERUSPALVELUKESKUS OIVA YHTEENSÄ	-92 769 585	-137 782 800	-139 617 100	-139 337 300	1 554 500	1,1 %
SIVISTYSLAUTAKUNTA						
Ho sivistyst hallinto ja talou	-422 482	-453 600	-535 100	-534 300	80 700	17,8 %
Ho varhaiskasvatuspalvelut	-13 288 666	-13 592 100	-15 672 100	-15 583 200	1 991 100	14,6 %
Ho yleissivistävä koulutus	-28 495 827	-28 266 700	-26 035 100	-25 435 100	-2 831 600	-10,0 %
Ho muut kasvatus ja opetuspalv	-614 428	-542 600	-696 200	-696 200	153 600	28,3 %
Ho vapaa_aikapalvelut	-1 387 058	-1 344 600	-1 326 900	-1 324 500	-20 100	-1,5 %
Kä sivistyst hallinto ja talou	-108 699	-119 100	-112 400	-112 300	-6 800	-5,7 %
Kä varhaiskasvatuspalvelut	-2 314 085	-2 338 900	-2 655 900	-2 648 800	309 900	13,2 %
Kä yleissivistävä koulutus	-5 580 478	-5 563 300	-5 079 600	-5 069 100	-494 200	-8,9 %
Kä muut kasvatus ja opetuspalv	-41 709	-44 100	-44 000	-44 000	-100	-0,2 %
Kä vapaa_aikapalvelut	-348 583	-343 500	-334 200	-333 400	-10 100	-2,9 %
SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ	-52 602 015	-52 608 500	-52 491 500	-51 780 900	-827 600	-1,6 %
TEKNINEN LAUTAKUNTA						
Tekninen hallinto	-338 880	-509 500	-363 600	-362 900	-146 600	-28,8 %
Kuntatekniikka	-1 477 748	-1 376 200	-1 393 600	-1 393 100	16 900	1,2 %
Varikko	-420 942	-456 600	-437 800	-437 700	-18 900	-4,1 %
Palo ja pelastustoimi	-1 775 076	-1 848 300	-1 933 200	-1 933 200	84 900	4,6 %
Liikunta	-1 977 078	-2 017 100	-1 998 000	-1 997 300	-19 800	-1,0 %
Kiinteistöpalvelut	-5 789 650	-6 089 300	-6 129 200	-6 028 500	-60 800	-1,0 %
Rakennusvalvonta	-372 678	-353 600	-390 700	-389 300	35 700	10,1 %
Ympäristövalvonta	-187 532	-165 400	-149 400	-149 400	-16 000	-9,7 %
Maankäyttöpalvelut	-736 842	-765 200	-709 600	-707 900	-57 300	-7,5 %
TEKNISET PALVELUT YHTEENSÄ	-13 076 426	-13 581 200	-13 505 100	-13 399 300	-181 900	-1,3 %
TASEYKSIKÖ						
VESIHUOLTOLAITOS						
Vesihuoltolaitos taseyksikkö	-2 015 265	-1 989 500	-2 026 600	-2 026 300	36 800	1,8 %
VESIHUOLTOLAITOS YHTEENSÄ	-2 015 265	-1 989 500	-2 026 600	-2 026 300	36 800	1,8 %
TASEYKSIKÖ						
TILAKESKUS						
Tilakeskus taseyksikkö	-7 428 219	-7 230 900	-6 325 900	-5 678 500	-1 552 400	-21,5 %
TILAKESKUS YHTEENSÄ	-7 428 219	-7 230 900	-6 325 900	-5 678 500	-1 552 400	-21,5 %
TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ	-22 519 910	-22 801 600	-21 857 600	-21 104 100	-1 697 500	-7,4 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-233 902 040	-280 982 900	-285 008 800	-282 984 700	2 001 800	0,7 %

Konsernipalveluiden yhteenveto

Konsernipalvelut	TP 2013	TA 2014 (sis muutokset)	LTK 2015	2015 Esitys	Muutos €	Muutos %
1020-2 (Valtiolliset vaalit)						
Toimintatuotot	0	30 000	30 000	30 000	0	0,0 %
Toimintakulut	0	-25 500	-25 500	-25 500	0	0,0 %
Toimintakate	0	4 500	4 500	4 500	0	0,0 %
1101-2 (Valtuusto)						
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %
Toimintakulut	-103 007	-86 200	-88 500	-80 500	5 700	-6,6 %
Toimintakate	-103 007	-86 200	-88 500	-80 500	5 700	-6,6 %
1200-2 (Hallintopalvelut)						
Toimintatuotot	247 883	293 010	837 600	1 227 600	934 590	319,0 %
Toimintakulut	-1 518 563	-1 647 510	-1 985 300	-1 936 600	-289 090	17,5 %
Toimintakate	-1 270 680	-1 354 500	-1 147 700	-709 000	645 500	-47,7 %
1300-2 (Talouspalvelut)						
Toimintatuotot	207 327	496 100	416 200	416 200	-79 900	-16,1 %
Toimintakulut	-1 571 084	-1 971 300	-2 294 500	-2 241 600	-270 300	13,7 %
Toimintakate	-1 363 757	-1 475 200	-1 878 300	-1 825 400	-350 200	23,7 %
1400-2 (Henkilöstöpalvelut)						
Toimintatuotot	692 474	341 300	330 600	330 600	-10 700	-3,1 %
Toimintakulut	-1 652 210	-1 578 900	-2 885 500	-2 807 800	-1 228 900	77,8 %
Toimintakate	-959 736	-1 237 600	-2 554 900	-2 477 200	-1 239 600	100,2 %
1500-2 (Maaseutupalvelut)						
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %
Toimintakulut	-53 276	-71 000	-74 000	-74 000	-3 000	4,2 %
Toimintakate	-53 276	-71 000	-74 000	-74 000	-3 000	4,2 %
1600-2 (Tietohallintopalvelut)						
Toimintatuotot	445 598	591 790	589 500	589 500	-2 290	-0,4 %
Toimintakulut	-441 318	-692 290	-737 000	-715 300	-23 010	3,3 %
Toimintakate	4 280	-100 500	-147 500	-125 800	-25 300	25,2 %
1900-2 (Hankkeet)						
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %
Toimintakulut	-9 436	-49 500	-58 400	-58 400	-8 900	18,0 %
Toimintakate	-9 436	-49 500	-58 400	-58 400	-8 900	18,0 %
RAPORTTI YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	1 593 282	1 752 200	2 203 900	2 593 900	841 700	48,0 %
Toimintakulut	-5 349 173	-6 122 200	-8 148 700	-7 939 700	-1 817 500	29,7 %
Toimintakate	-3 755 891	-4 370 000	-5 944 800	-5 345 800	-975 800	22,3 %

Kunnan sosiaali- ja terveystalouden yhteenveto

Kunnan sosiaali- ja terveystaloudet	TP 2013	TA 2014 (sis muutokset)	LTK 2015	Esitys	Muutos €	Muutos %
3010-2 (Sos ja terv palv hallinto)						
Toimintatuotot	184 641	0	0	0	0	0,0 %
Toimintakulut	-369 037	-55 300	-2 000	-2 000	53 300	-96,4 %
Toimintakate	-184 396	-55 300	-2 000	-2 000	53 300	-96,4 %
3020-2 (Sosiaalipalvelut)						
Toimintatuotot	819 465	750 000	770 000	770 000	20 000	2,7 %
Toimintakulut	-23 518 234	-24 815 200	-25 656 900	-25 415 600	-600 400	2,4 %
Toimintakate	-22 698 769	-24 065 200	-24 886 900	-24 645 600	-580 400	2,4 %
3030-2 (Perusterveydenhuolto)						
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %
Toimintakulut	-16 009 197	-15 242 100	-16 534 700	-16 404 800	-1 162 700	7,6 %
Toimintakate	-16 009 197	-15 242 100	-16 534 700	-16 404 800	-1 162 700	7,6 %
3040-2 (Erikoissairaanhoido)						
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %
Toimintakulut	-20 522 695	-21 277 300	-20 416 200	-20 716 200	561 100	-2,6 %
Toimintakate	-20 522 695	-21 277 300	-20 416 200	-20 716 200	561 100	-2,6 %
3050-2 (Ympäristöterveydenhuolto)						
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %
Toimintakulut	-242 194	-277 900	-284 100	-284 100	-6 200	2,2 %
Toimintakate	-242 194	-277 900	-284 100	-284 100	-6 200	2,2 %
RAPORTTI YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	1 004 106	750 000	770 000	770 000	20 000	2,7 %
Toimintakulut	-60 661 357	-61 667 800	-62 893 900	-62 822 700	-1 154 900	1,9 %
Toimintakate	-59 657 251	-60 917 800	-62 123 900	-62 052 700	-1 134 900	1,9 %

Perusturvalautakunnan (Peruspalvelukeskus Oiva) yhteenveto

Perusturvalautakunta, Peruspalvelukeskus Oiva	TP 2013	TA 2014 (sis muutokset)	LTK 2015	Esitys	Muutos €	Muutos %
3100-2 (Hyvinvoinnin- ja terv.edistäm.)						
Toimintatuotot	1 739	0	0	0	0	0,0 %
Toimintakulut	-106 414	-102 400	-104 900	-104 500	-2 100	2,1 %
Toimintakate	-104 675	-102 400	-104 900	-104 500	-2 100	2,1 %
3110-2 (Terveystiedon yksikkö)						
Toimintatuotot	1 870 267	1 883 000	0	0	-1 883 000	-100,0 %
Toimintakulut	-1 783 844	-1 727 100	-1 753 300	-1 716 900	10 200	-0,6 %
Toimintakate	86 423	155 900	-1 753 300	-1 716 900	-1 872 800	-1201,3 %
3120-2 (Lasten, nuorten ja perhepalvel)						
Toimintatuotot	2 127 402	2 054 000	79 000	79 000	-1 975 000	-96,2 %
Toimintakulut	-1 718 006	-2 261 300	-2 191 400	-2 182 900	78 400	-3,5 %
Toimintakate	409 396	-207 300	-2 112 400	-2 103 900	-1 896 600	914,9 %
3150-2 (Lastensuojelun- ja lapsiperhei)						
Toimintatuotot	9 175 436	9 575 600	224 900	224 900	-9 350 700	-97,7 %
Toimintakulut	-8 964 549	-8 948 000	-8 294 200	-8 282 200	665 800	-7,4 %
Toimintakate	210 887	627 600	-8 069 300	-8 057 300	-8 684 900	-1383,8 %
3200-2 (Sosiaalityön yksikkö)						
Toimintatuotot	3 726 421	3 993 500	1 529 000	1 529 000	-2 464 500	-61,7 %
Toimintakulut	-3 610 362	-3 860 400	-3 979 400	-3 975 900	-115 500	3,0 %
Toimintakate	116 059	133 100	-2 450 400	-2 446 900	-2 580 000	-1938,4 %
3220-2 (Työhötkunt. ja eläkeselvittely)						
Toimintatuotot	577 301	571 200	588 500	588 500	17 300	3,0 %
Toimintakulut	-2 509 384	-2 445 300	-1 510 500	-1 496 000	949 300	-38,8 %
Toimintakate	-1 932 083	-1 874 100	-922 000	-907 500	966 600	-51,6 %
3300-2 (Vammaispalvelujen yksikkö)						
Toimintatuotot	10 240 559	10 785 900	515 200	515 200	-10 270 700	-95,2 %
Toimintakulut	-9 859 156	-10 634 200	-10 337 200	-10 328 900	305 300	-2,9 %
Toimintakate	381 403	151 700	-9 822 000	-9 813 700	-9 965 400	-6569,1 %
3355-2 (Mielensterveys- ja päihdepalvel)						
Toimintatuotot	3 922 554	3 783 300	550 000	550 000	-3 233 300	-85,5 %
Toimintakulut	-3 393 160	-3 558 400	-3 718 200	-3 711 600	-153 200	4,3 %
Toimintakate	529 394	224 900	-3 168 200	-3 161 600	-3 386 500	-1505,8 %
3399-2 (Sosiaalipalvelujen hallinto)						
Toimintatuotot	1 625 313	2 085 000	0	0	-2 085 000	-100,0 %
Toimintakulut	-127 963	-135 000	0	0	135 000	-100,0 %
Toimintakate	1 497 350	1 950 000	0	0	-1 950 000	-100,0 %
3400-2 (Koti- ja asumispalvelujen hall)						
Toimintatuotot	23 512	0	0	0	0	0,0 %
Toimintakulut	-191 027	-86 000	-174 800	-174 400	-88 400	102,8 %
Toimintakate	-167 515	-86 000	-174 800	-174 400	-88 400	102,8 %

3401-2 (Kotiin annettavat palvelut)						
Toimintatuotot	9 786 552	6 874 900	1 636 900	1 636 900	-5 238 000	-76,2 %
Toimintakulut	-6 576 824	-6 420 000	-6 449 500	-6 425 500	-5 500	0,1 %
Toimintakate	3 209 728	454 900	-4 812 600	-4 788 600	-5 243 500	-1152,7 %
3440-2 (Asumispalvelut)						
Toimintatuotot	22 010 649	21 862 400	4 828 100	4 828 100	-17 034 300	-77,9 %
Toimintakulut	-21 792 116	-21 804 800	-19 924 600	-19 776 700	2 028 100	-9,3 %
Toimintakate	218 533	57 600	-15 096 500	-14 948 600	-15 006 200	-26052,4 %
3450-2 (Palveluohjaus ja tukipalvelut)						
Toimintatuotot	35 172	2 361 100	41 700	41 700	-2 319 400	-98,2 %
Toimintakulut	-1 549 677	-2 370 600	-2 778 000	-2 773 600	-403 000	17,0 %
Toimintakate	-1 514 505	-9 500	-2 736 300	-2 731 900	-2 722 400	28656,8 %
3600-2 (Terv.- ja sairaanh.hallinto)						
Toimintatuotot	5 202	0	0	0	0	0,0 %
Toimintakulut	-170 061	-200 500	-194 800	-141 400	59 100	-29,5 %
Toimintakate	-164 859	-200 500	-194 800	-141 400	59 100	-29,5 %
3601-2 (Terveysasemat)						
Toimintatuotot	12 329 904	15 541 600	846 500	846 500	-14 695 100	-94,6 %
Toimintakulut	-11 790 181	-14 042 600	-8 997 800	-8 812 600	5 230 000	-37,2 %
Toimintakate	539 723	1 499 000	-8 151 300	-7 966 100	-9 465 100	-631,4 %
3620-2 (Suun terveysasemat)						
Toimintatuotot	5 825 186	5 879 400	1 327 800	1 327 800	-4 551 600	-77,4 %
Toimintakulut	-5 110 199	-5 165 100	-4 708 400	-4 693 900	471 200	-9,1 %
Toimintakate	714 987	714 300	-3 380 600	-3 366 100	-4 080 400	-571,2 %
3710-2 (Vuodeosastopalvelut)						
Toimintatuotot	9 453 326	9 264 500	1 472 000	1 472 000	-7 792 500	-84,1 %
Toimintakulut	-9 220 150	-9 047 800	-7 521 200	-7 466 100	1 581 700	-17,5 %
Toimintakate	233 176	216 700	-6 049 200	-5 994 100	-6 210 800	-2866,1 %
3800-2 (Hallinto- ja talouspalvelut)						
Toimintatuotot	129 298	3 000	79 754 300	79 415 500	79 412 500	2647083,3 %
Toimintakulut	-2 998 846	-2 414 600	-9 557 800	-9 553 100	-7 138 500	295,6 %
Toimintakate	-2 869 548	-2 411 600	70 196 500	69 862 400	72 274 000	-2996,9 %
3810-2 (Atk-palvelut)						
Toimintatuotot	2 527	0	0	0	0	0,0 %
Toimintakulut	-1 176 384	-1 209 600	-1 415 000	-1 415 000	-205 400	17,0 %
Toimintakate	-1 173 857	-1 209 600	-1 415 000	-1 415 000	-205 400	17,0 %
3820-2 (Materiaalihuolto)						
Toimintatuotot	2 196	0	0	0	0	0,0 %
Toimintakulut	-121 282	-33 000	0	0	33 000	-100,0 %
Toimintakate	-119 086	-33 000	0	0	33 000	-100,0 %
3900-2 (Erikoissairaanhoito ja ympäris)						
Toimintatuotot	0	41 316 100	46 006 100	46 306 100	4 990 000	12,1 %
Toimintakulut	0	-41 316 100	-46 006 100	-46 306 100	-4 990 000	12,1 %
Toimintakate	0	0	0	0	0	0,0 %
RAPORTTI YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	92 870 516	137 834 500	139 400 000	139 361 200	1 526 700	1,1 %
Toimintakulut	-92 769 585	-137 782 800	-139 617 100	-139 337 300	-1 554 500	1,1 %
Toimintakate	100 931	51 700	-217 100	23 900	-27 800	-53,8 %

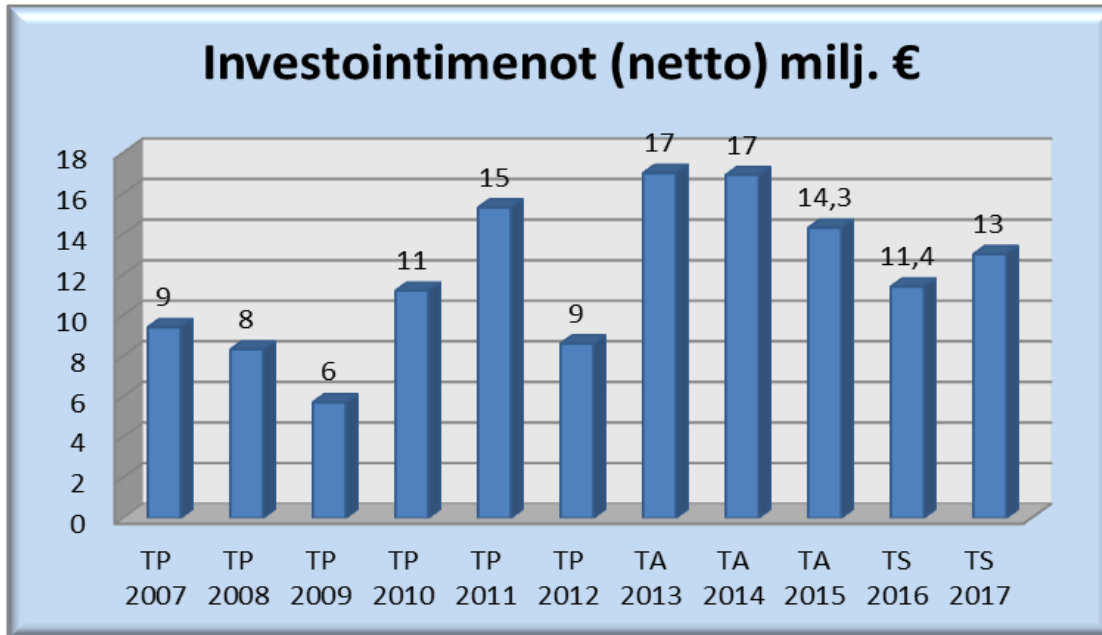
Sivistyspalveluiden yhteenveto

Sivistystoimiala	TP 2013	TA 2014 (sis muutokset)	LTK 2015	Ta 2015 esitys	Muutos €	Muutos %
4000-2 (Ho sivistyst hallinto ja talou)						
Toimintatuotot	7 805 883	4 330 800	4 212 600	4 194 100	-136 700	-3,2 %
Toimintakulut	-422 482	-453 600	-535 100	-534 300	-80 700	17,8 %
Toimintakate	7 383 401	3 877 200	3 677 500	3 659 800	-217 400	-5,6 %
4010-2 (Ho varhaiskasvatuspalvelut)						
Toimintatuotot	1 516 095	1 498 200	1 632 100	1 632 100	133 900	8,9 %
Toimintakulut	-13 288 666	-13 592 100	-15 672 100	-15 583 200	-1 991 100	14,6 %
Toimintakate	-11 772 571	-12 093 900	-14 040 000	-13 951 100	-1 857 200	15,4 %
4020-2 (Ho yleissivistävä koulutus)						
Toimintatuotot	2 085 212	1 907 300	1 587 000	1 586 200	-321 100	-16,8 %
Toimintakulut	-28 495 827	-28 266 700	-26 035 100	-25 435 100	2 831 600	-10,0 %
Toimintakate	-26 410 615	-26 359 400	-24 448 100	-23 848 900	2 510 500	-9,5 %
4030-2 (Ho muut kasvatus ja opetuspalv)						
Toimintatuotot	213 280	200 500	292 200	292 200	91 700	45,7 %
Toimintakulut	-614 428	-542 600	-696 200	-696 200	-153 600	28,3 %
Toimintakate	-401 148	-342 100	-404 000	-404 000	-61 900	18,1 %
4040-2 (Ho vapaa_aikapalvelut)						
Toimintatuotot	99 314	57 500	40 000	40 000	-17 500	-30,4 %
Toimintakulut	-1 387 058	-1 344 600	-1 326 900	-1 324 500	20 100	-1,5 %
Toimintakate	-1 287 744	-1 287 100	-1 286 900	-1 284 500	2 600	-0,2 %
4100-2 (Kä sivistyst hallinto ja talou)						
Toimintatuotot	50	0	0	0	0	0,0 %
Toimintakulut	-108 699	-119 100	-112 400	-112 300	6 800	-5,7 %
Toimintakate	-108 649	-119 100	-112 400	-112 300	6 800	-5,7 %
4110-2 (Kä varhaiskasvatuspalvelut)						
Toimintatuotot	232 412	222 000	208 700	208 700	-13 300	-6,0 %
Toimintakulut	-2 314 085	-2 338 900	-2 655 900	-2 648 800	-309 900	13,2 %
Toimintakate	-2 081 673	-2 116 900	-2 447 200	-2 440 100	-323 200	15,3 %
4120-2 (Kä yleissivistävä koulutus)						
Toimintatuotot	144 291	3 617 300	3 572 500	3 572 500	-44 800	-1,2 %
Toimintakulut	-5 580 478	-5 563 300	-5 079 600	-5 069 100	494 200	-8,9 %
Toimintakate	-5 436 187	-1 946 000	-1 507 100	-1 496 600	449 400	-23,1 %
4130-2 (Kä muut kasvatus ja opetuspalv)						
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %
Toimintakulut	-41 709	-44 100	-44 000	-44 000	100	-0,2 %
Toimintakate	-41 709	-44 100	-44 000	-44 000	100	-0,2 %
4140-2 (Kä vapaa_aikapalvelut)						
Toimintatuotot	6 188	6 000	5 800	5 800	-200	-3,3 %
Toimintakulut	-348 583	-343 500	-334 200	-333 400	10 100	-2,9 %
Toimintakate	-342 395	-337 500	-328 400	-327 600	9 900	-2,9 %
RAPORTTI YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	12 102 725	11 839 600	11 550 900	11 531 600	-308 000	-2,6 %
Toimintakulut	-52 602 015	-52 608 500	-52 491 500	-51 780 900	827 600	-1,6 %
Toimintakate	-40 499 290	-40 768 900	-40 940 600	-40 249 300	519 600	-1,3 %

Teknisten palveluiden yhteenveto

Tekninen toimiala	TP 2013	TA 2014 (sis muutokset)	LTK 2015	2015 Esitys	Muutos €	Muutos %
7000-2 (Vesihuoltolaitos taseyksikkö)						
Toimintatuotot	3 885 737	3 587 200	3 652 600	3 852 600	265 400	7,4 %
Toimintakulut	-2 015 265	-1 989 500	-2 026 600	-2 026 300	-36 800	1,8 %
Toimintakate	1 870 472	1 597 700	1 626 000	1 826 300	228 600	14,3 %
7100-2 (Tekninen hallinto)						
Toimintatuotot	823	0	0	0	0	0,0 %
Toimintakulut	-338 880	-509 500	-363 600	-362 900	146 600	-28,8 %
Toimintakate	-338 057	-509 500	-363 600	-362 900	146 600	-28,8 %
7200-2 (Kuntatekniikka)						
Toimintatuotot	486 544	364 100	423 600	423 600	59 500	16,3 %
Toimintakulut	-1 477 748	-1 376 200	-1 393 600	-1 393 100	-16 900	1,2 %
Toimintakate	-991 204	-1 012 100	-970 000	-969 500	42 600	-4,2 %
7300-2 (Tilakeskus taseyksikkö)						
Toimintatuotot	12 883 564	12 217 000	10 815 800	10 815 800	-1 401 200	-11,5 %
Toimintakulut	-7 428 219	-7 230 900	-6 325 900	-5 678 500	1 552 400	-21,5 %
Toimintakate	5 455 345	4 986 100	4 489 900	5 137 300	151 200	3,0 %
7400-2 (Varikko)						
Toimintatuotot	487 283	525 700	420 000	420 000	-105 700	-20,1 %
Toimintakulut	-420 942	-456 600	-437 800	-437 700	18 900	-4,1 %
Toimintakate	66 341	69 100	-17 800	-17 700	-86 800	-125,6 %
7500-2 (Palo ja pelastustoimi)						
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %
Toimintakulut	-1 775 076	-1 848 300	-1 933 200	-1 933 200	-84 900	4,6 %
Toimintakate	-1 775 076	-1 848 300	-1 933 200	-1 933 200	-84 900	4,6 %
7600-2 (Liikunta)						
Toimintatuotot	661 560	798 800	782 900	782 900	-15 900	-2,0 %
Toimintakulut	-1 977 078	-2 017 100	-1 998 000	-1 997 300	19 800	-1,0 %
Toimintakate	-1 315 518	-1 218 300	-1 215 100	-1 214 400	3 900	-0,3 %
7700-2 (Kiinteistöpalvelut)						
Toimintatuotot	5 940 228	6 162 700	6 244 400	6 154 400	-8 300	-0,1 %
Toimintakulut	-5 789 650	-6 089 300	-6 129 200	-6 028 500	60 800	-1,0 %
Toimintakate	150 578	73 400	115 200	125 900	52 500	71,5 %
7800-2 (Rakennusvalvonta)						
Toimintatuotot	251 625	360 000	300 000	300 000	-60 000	-16,7 %
Toimintakulut	-372 678	-353 600	-390 700	-389 300	-35 700	10,1 %
Toimintakate	-121 053	6 400	-90 700	-89 300	-95 700	-1495,3 %
7850-2 (Ympäristövalvonta)						
Toimintatuotot	113	0	0	0	0	0,0 %
Toimintakulut	-187 532	-165 400	-149 400	-149 400	16 000	-9,7 %
Toimintakate	-187 419	-165 400	-149 400	-149 400	16 000	-9,7 %
7900-2 (Maankäyttöpalvelut)						
Toimintatuotot	225 478	967 400	342 300	342 300	-625 100	-64,6 %
Toimintakulut	-736 842	-765 200	-709 600	-707 900	57 300	-7,5 %
Toimintakate	-511 364	202 200	-367 300	-365 600	-567 800	-280,8 %
RAPORTTI YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	24 822 955	24 982 900	22 981 600	23 091 600	-1 891 300	-7,6 %
Toimintakulut	-22 519 910	-22 801 600	-21 857 600	-21 104 100	1 697 500	-7,4 %
Toimintakate	2 303 045	2 181 300	1 124 000	1 987 500	-193 800	-8,9 %

3. Investointiosa

INVESTOINTIOSA

Toimielin

Sitovuustaso valtuustoon nähden (netto)

Kunnanhallitus

Kiinteä omaisuus

Eri toimielimet

Irtain omaisuus
(yli 10.000 €)

Tekninen Itk

Hankekohtaiset rakennusinvestoinnit
Erittely hankkeittain

Muut rakennusinvestoinnit

Liikennealueet

Muut yleiset alueet

Kiinteistöjen ja kuntatekniikan rakentamishjelmat sisältävät investointiosan ja hankkeiden tarkemmat erittelyt.

TILAKESKUKSEN KIINTEISTÖINVESTOINTIEN TAVOITTEET**UUSINVESTOINNIT (U)**

Palvelutason parantaminen.

PERUSKORJAUS-/LAAJENNUSINVESTOINNIT (P)

Toiminnallisuuden ja terveellisuuden parantaminen.
Korjausvastuun pienentäminen.
Energiansäästö.

KORVAUSINVESTOINNIT (K)

Korjausvastuun pienentäminen.

KUNTATEKNIIKAN INVESTOINTIEN TAVOITTEET**UUSINVESTOINNIT (U)**

Määränlisäys / tonttitarjonnan takaaminen Palvelukyvyyn parantaminen / kevyen liikenteen väylät ja pysäkkikatokset

PERUSKORJAUS-/LAAJENNUSINVESTOINNIT (P)

Palvelukyvyyn parantaminen / omaisuuden arvon ja käyttökelpoisuuden säilyttäminen

KORVAUSINVESTOINNIT (K)

Palvelukyvyyn parantaminen / omaisuuden arvon ja käyttökelpoisuuden säilyttäminen

VESIHUOLTOLAITOKSEN INVESTOINTIOSANTAVOITTEET**UUSINVESTOINNIT(U)**

Uusien verkostojen rakentaminen tonttitarjontaa vastaavaksi
Palvelukyvyyn parantaminen
Verkostojen määrän lisääminen mahdollisimman laajalle asiakasryhmälle

PERUSKORJAUS-/

Verkostojen toimintavarmuuden lisääminen ketjuttamalla

LAAJENNUSINVESTOINNIT(P)

vanhoja verkostoja suuremmiksi kokonaisuuksiksi yhdistämällä
Verkostojen määrän lisäys kuntalaisia paremmin palvelevaksi
Palvelukyvyyn ja omaisuuden arvon säilyminen
Turvallisuuden parempi ylläpitäminen ja verkosto- ja laitosomaisuuden käyttökelpoisuuden säilyttäminen

KORVAUSINVESTOINNIT(K)

Omaisuuden arvon ja käyttökelpoisuuden säilyttäminen
Turvallisuuden ja toimivuuden takaaminen

9100 KIINTEÄ OMAISUUS

TP 2013	TA 2014	LTK:n esitys 2015		TA 2015	TS 2016	TS 2017
55 670	200 000 259,3 %	0 -100,0 %	MENOT Muutos	0 -100,0 %	200 000 0,0 %	200 000 0,0 %
35 860	300 000 736,6 %	420 000 40,0 %	TULOT Muutos	420 000 40,0 %	300 000 -28,6 %	300 000 0,0 %
19 810	-100 000 -604,8 %	-420 000 320,0 %	NETTOMENO Muutos	-420 000 320,0 %	-100 000 -76,2 %	-100 000 0,0 %

Varaus kiinteistöjen ostoon, Tuloina myytäväksi arvioidut tontit

9200 AINEETON KÄYTTÖOMAISUUS

TP 2013	TA 2014	LTK:n esitys 2015		TA 2015	TS 2016	TS 2017
30 500	20 000 -4,8 %	0 -100,0 %	MENOT Muutos	0 -100,0 %	40 000 0,0 %	50 000 0,0 %
0	0 0,0 %	0 0,0 %	TULOT Muutos	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %
30 500	20 000 0,0 %	0 0,0 %	NETTOMENO Muutos	0 0,0 %	40 000 0,0 %	50 000 0,0 %

9500 SIVISTYSLAUTAKUNTA (IRTAIN OMAISUUS)

TP 2013	TA 2014	LTK:n esitys 2015		TA 2015	TS 2016	TS 2017
380 400	640 000 16,6 %	340 000 -46,9 %	MENOT Muutos	340 000 -46,9 %	845 000 148,5 %	3 300 000 290,5 %
0	0 0,0 %	0 0,0 %	TULOT Muutos	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %
380 400	640 000 16,6 %	340 000 -46,9 %	NETTOMENO Muutos	340 000 -46,9 %	845 000 148,5 %	3 300 000 290,5 %

9600 TEKNINEN LAUTAKUNTA (IRTAIN OMAISUUS)

TP 2013	TA 2014	LTK:n esitys 2015		TA 2015	TS 2016	TS 2017
124 900	190 000 22,6 %	310 000 63,2 %	MENOT Muutos	100 000 -47,4 %	290 000 190,0 %	300 000 3,4 %
0	0 0,0 %	0 0,0 %	TULOT Muutos	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %
124 900	190 000 22,6 %	310 000 63,2 %	NETTOMENO Muutos	100 000 -47,4 %	290 000 190,0 %	300 000 3,4 %

9731 LIIKENNEALUEET

TP 2013	TA 2014	LTK:n esitys 2015		TA 2015	TS 2016	TS 2017
1 929 100	4 062 000 57,0 %	6 027 000 48,4 %	MENOT Muutos	5 407 000 33,1 %	5 652 000 4,5 %	4 803 000 -15,0 %
171 010	0 #JAKO/0!	0 #JAKO/0!	TULOT Muutos	816 000 #JAKO/0!	0 -100,0 %	0 #JAKO/0!
1 758 090	4 062 000 57,0 %	6 027 000 48,4 %	NETTOMENO Muutos	4 591 000 13,0 %	5 652 000 23,1 %	4 803 000 -15,0 %

Kuntatekninen suunnittelu

Kadut, tiet ja sillat

Valaistus

*Tarkemmat erittelyt kuntatekniikan rakentamissuunnitelmassa

9741 MUUT YLEISET ALUEET

TP 2013	TA 2014	LTK:n esitys 2015		TA 2015	TS 2016	TS 2017
122 570	290 000 -17,1 %	180 000 -37,9 %	MENOT Muutos	180 000 -37,9 %	150 000 -16,7 %	150 000 0,0 %
0	0 0,0 %	0 0,0 %	TULOT Muutos	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %
122 570	290 000 -17,1 %	180 000 -37,9 %	NETTOMENO Muutos	180 000 -37,9 %	150 000 -16,7 %	150 000 0,0 %

Puistot, aukiot ja leikkipaikat

Maankaatopaikat

Liikunta-alueet

* Tarkemmat erittelyt kuntatekniikan rakentamissuunnitelmassa

INVESTOINNIT (ei sis. Taseyksiköitä)

TP 2013	TA 2014	LTK:n esitys 2015		TA 2015	TS 2016	TS 2017
2 643 140	5 402 000 -12,1 %	6 857 000 26,9 %	MENOT Muutos	6 027 000 11,6 %	7 177 000 19,1 %	8 803 000 22,7 %
206 870	300 000 0,0 %	420 000 0,0 %	TULOT Muutos	1 236 000 0,0 %	300 000 0,0 %	300 000 0,0 %
2 436 270	5 102 000 -13,9 %	6 437 000 26,2 %	NETTOMENO Muutos	4 791 000 -6,1 %	6 877 000 43,5 %	8 503 000 23,6 %

TASEYKSIKÖIDEN INVESTOINNIT

9721 TILAKESKUKSEN HANKEKOHTAISET RAKENNUSINVESTOINNIT

TP 2013	TA 2014	LTK:n esitys 2015		TA 2015	TS 2016	TS 2017
11 901 390	8 650 000 -3,4 %	6 740 000 -22,1 %	MENOT Muutos	5 730 000 -33,8 %	1 700 000 -70,3 %	1 400 000 -17,6 %
0	0 #JAKO/0!	0 #JAKO/0!	TULOT Muutos	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %
11 901 390	8 650 000 -3,4 %	6 740 000 -22,1 %	NETTOMENO Muutos	5 730 000 -33,8 %	1 700 000 -74,8 %	1 400 000 -17,6 %

ERITTELY HANKEITTAIN

TP 2013	TA 2014	LTK:n esitys 2015		TA 2015	TS 2016	TS 2017
		50 000	HÄLVÄLÄN KOULU MENOT	50 000	100 000	1 000 000
17 170	500 000		KALLIOLAN KOULU MENOT			
234 500	500 000		YLÄASTE MENOT			
	600 000		LUKIO MENOT			
11 562 530	3 200 000	2 200 000	8882 ja 8896 SALPAKANKAAN KOULU MENOT	2 200 000	800 000	
	450 000		NOSTAVAN KOULU MENOT			
		2 830 000	KANKAAN KOULU MENOT TULOT	2 830 000	800 000	
21 440	100 000	500 000	SALPAKANKAAN TERVEYSASEMA MENOT			100 000
59 070	3 000 000		8898 PALOASEMA MENOT			
6 680	300 000		8885 LIIKUNTAHALLI MENOT			
		40 000	UIMAHALLI MENOT			
		100 000	JÄÄHALLI MENOT			
		650 000	KUNNANVIRASTO MENOT	650 000		300 000
		50 000	PYHÄNIEMEN RIVITALOT MENOT			
		200 000	KIINTEISTÖAUTOMAATIO MUUTOKSET JA UUSINNAT MENOT			
			KRIISIVALMIUDEN PARANTAMINEN MENOT			
		120 000	KAPATUOSIAN NÄKÖTORIN PERUSKORJAUS MENOT			
11 901 390	8 650 000	6 740 000	YHTEENSÄ	5 730 000	1 700 000	1 400 000

9722 TILAKESKUKSEN MUUT RAKENNUSINVESTOINNIT

TP 2013	TA 2014	LTK:n esitys 2015		TA 2015	TS 2016	TS 2017
2 512 590	455 000 -87,0 %	960 000 111,0 %	MENOT Muutos	960 000 111,0 %	150 000 -84,4 %	250 000 66,7 %
160 000	0 0,0 %	0 0,0 %	TULOT Muutos	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %
2 352 590	455 000 -87,0 %	960 000 111,0 %	NETTOMENO Muutos	960 000 111,0 %	150 000 -84,4 %	250 000 66,7 %

* tarkemmat erittelyt kiinteistöjen rakentamishjelmassa

80 VESIHUOLTOLAITOKSEN INVESTOINNIT (taseyksikkö)

TP 2013	TA 2014	LTK:n esitys 2015		TA 2015	TS 2016	TS 2017
1 868 110	2 550 000 7 %	2 940 000	MENOT Muutos	2 790 000 9 %	2 640 000 -5,4 %	2 750 000 4,2 %
30 000	0 -100 %	0	TULOT Muutos	0 0 %	0 0,0 %	0 0,0 %
1 838 110	2 550 000 22 %	2 940 000	NETTOMENO Muutos	2 790 000 9 %	2 640 000 -5,4 %	2 750 000 4,2 %

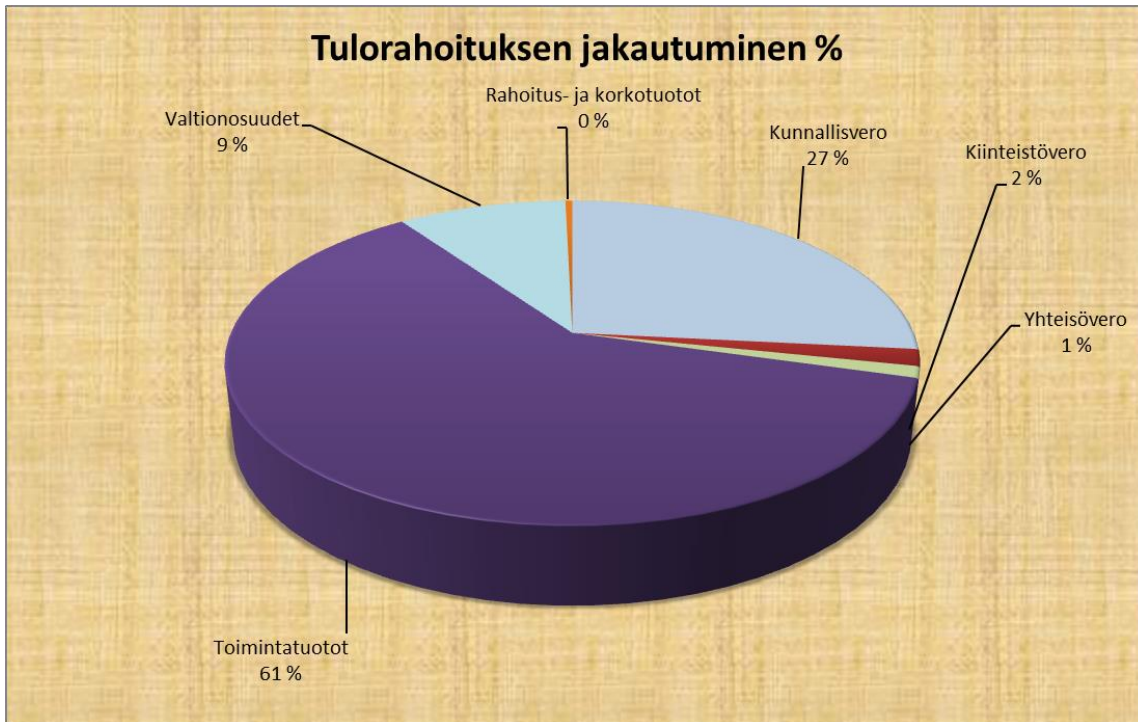
PERUSTURVALAUTAKUNTA (IRTAIN OMAISUUS) PERUSPALVELUKESKUS OIVA

TP 2013	TA 2014	LTK:n esitys 2015		TA 2015	TS 2016	TS 2017
232 140	0 -4,8 %	#JAKO/0!	MENOT Muutos	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %
0	0 0,0 %	0 0,0 %	TULOT Muutos	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %
232 140	0 0,0 %	0 0,0 %	NETTOMENO Muutos	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %

9 INVESTOINNIT YHTEENSÄ (Sisältäen taseyksiköt)

TP 2013	TA 2014	LTK:n esitys 2015		TA 2015	TS 2016	TS 2017
19 157 370	17 057 000 -9,7 %	17 497 000	MENOT Muutos	15 507 000 -9,1 %	11 667 000 -33,3 %	13 203 000 13,2 %
396 870	300 000 7,1 %	420 000	TULOT Muutos	1 236 000 312,0 %	300 000 -75,7 %	300 000 0,0 %
18 760 500	16 757 000 -9,9 %	17 077 000	NETTOMENO Muutos	14 271 000 -14,8 %	11 367 000 -20,3 %	12 903 000 13,5 %

4. Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelma osoittaa, miten tulorahoitus kattaa kunnan palvelujen tuottamisesta aiheutuvat menot. Tulorahoituksen riittävyttä arvioidaan toiminta- ja vuosikatteen sekä tilikauden tuloksen avulla.

Toimintakate on toimintatulojen ja –menojen erotus. Se osoittaa, paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla, käyttötalouden valtionosuksilla ja rahoitustuloilla. Vuoden 2014 talousarviossa toimintakatteen alijäämä kasvaa n. 1,7 % vuoden 2014 tilinpäätösennusteeseen nähden.

Vuosikate ilmoittaa, paljonko talousarviovuoden tulorahoituksesta jää investointien ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen. Talouden tasapainoa arvioidessa vuosikatteen riittävyttä tulisi verrata poistoihin ja nettoinvestointeihin. Vuoden 2014 talousarvion vuosikate kattaa suunnitelman mukaisista poistoista n. 96,6 % eli vuosikate lähestulkoon riittää poistojen kattamiseen. Nettoinvestoinneista vuosikate kattaa 48,7 %. Tunnusluvut ovat huomattavasti edellisiä vuosia paremmat.

Tilikauden tulos kertoo tilikauden tulojen ja menojen erotuksen. Vuoden 2015 talousarvion tulos on **-264 t** euroa alijäämäinen. Tilikauden tulosta voidaan vielä käsitellä rahastojen/tai varausten muutoksilla eli niin sanotuilla tuloksen käsittelyerillä.

Tuloslaskelman viimeinen rivi osoittaa tilikauden yli-/alijäämän, joka vuonna 2015 on n. 264 t euroa alijäämäinen.

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat ja tuloarviot

Verotulot
Valtionosuudet
Rahoitustuotot ja –kulut yhteensä

Kunnallisvero

Tuloveroprosentti 21,00 % (vuonna 2014 20,75 %)

Kunnallisvero on arvioitu 77,6 milj. euroksi eli vuoden 2014 tilinpäätösennustetta 3,1 % suuremmaksi. Kunnallisveron tuotto sisältää 0,25 %-yksikön veronkorotuksen.

Kiinteistövero

Vakituiset asuinrakennukset	0,55 % (vuonna 2014 0,55 %)
Yleinen kiinteistövero	1,15 % (vuonna 2014 1,15 %)
Loma-asunnot	1,1 % (vuonna 2014 1,1 %)

Kiinteistöveroa arvioidaan kertyvän n. 4,85 milj. euroa. Arvio perustuu Kuntaliiton veroennustekehikkoon.

Yhteisövero

Yhteisöveron kertymän arvioidaan olevan n. 3,3 milj. euroa eli 4,1 % vuoden 2014 ennustetta suurempi. Arvio perustuu Kuntaliiton veroennustearvioon.

Valtionosuudet

Valtionosuudet on arvioitu n. 27,35 milj. euroksi pitkälti Kuntaliiton valtionosuuslaskelmien perusteella. Valtiovarainministeriö päättää kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta lopullisesti joulukuussa 2014.

Rahoitustulot ja -menot

Rahoitustuotot ja –kulut sisältää mm. pitkäaikaisten lainojen korot, verotilitysten korot, antolainojen korot, vesihuoltolaitoksen tuloutuksen ja viivästyskorot. Lisäksi rahoitustuottoihin on arvioitu Lahden ammattikorkeakoulun pääoman palautus n. 700 t euroa, joka on kertaluontoinen erä. Korkokulut kasvavat lainamäärän kasvusta johtuen n. 5,6 % vuoden 2014 talousarvioon nähden.

Poistot

Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista yhteensä n. 7,8 milj. euroa. Poistot on laskettu valtuuston 12.11.2012 hyväksymien poistoperusteiden mukaisesti.

	TP 2013	TA 2014(sis muutokset)	Tp-ennuste 2014	Ta 2015	Muutos ta 2014	Muutos tp- ennuste 2014
Toimintatuotot	132 393 668	177 159 200	177 159 200	177 348 300	0,1 %	0,1 %
Myyntituotot	101 566 135	145 561 400		148 446 500	2,0 %	
Maksutuotot	12 737 939	12 397 200		12 582 200	1,5 %	
Tuet ja avustukset	2 534 703	3 227 400		3 166 600	-1,9 %	
Muut toimintatuotot	15 390 735	15 730 100		12 922 300	-17,8 %	
Valmistus omaan käyttöön	164 156	243 100		230 700	-5,1 %	
Toimintakulut	-233 902 759	-280 982 900	-280 982 900	-282 984 700	0,7 %	0,7 %
Henkilöstökulut	-83 444 295	-85 826 500		-84 095 700	-2,0 %	
Palkat ja palkkiot	-65 560 207	-67 330 700		-66 017 000	-2,0 %	
Eläkekulut	-14 132 347	-14 523 750		-14 311 000	-1,5 %	
Muut henkilösivukulut	-3 751 741	-3 972 050		-3 767 700	-5,1 %	
Palvelujen ostot	-111 196 539	-154 224 300		-159 585 800	3,5 %	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 355 034	-8 166 400		-8 599 800	5,3 %	
Avustukset	-10 235 841	-10 748 300		-11 663 700	8,5 %	
Muut toimintakulut	-20 671 050	-22 017 400		-19 039 700	-13,5 %	
Toimintakate	-101 509 091	-103 823 700	-103 823 700	-105 636 400	1,7 %	1,7 %
Verotulot	82 595 922	83 800 000	83 300 000	85 750 000	2,3 %	2,9 %
Valtionosuudet	26 558 236	26 200 000	26 800 000	27 350 000	4,4 %	2,1 %
Muut rahoitustuotot ja -kulut	-181 415	-528 600		95 900	-118,1 %	
Korkotuotot	42 220	56 000		30 600	-45,4 %	
Korkokulut	-527 161	-671 800		-709 600	5,6 %	
Muut rahoitustuotot	704 300	394 400		1 079 700	173,8 %	
Muut rahoituskulut	-400 774	-307 200		-304 800	-0,8 %	
Vuosikate	7 463 652	5 647 700	5 747 700	7 559 500	33,9 %	31,5 %
Poistot ja arvonalentumiset	-10 328 230	-7 218 600	-9 218 600	-7 823 100	8,4 %	-15,1 %
Satunnaiset tuotot ja kulut	1 872 774	0		0		
Tilikauden tulos	-991 804	-1 570 900	-3 470 900	-263 600	-83,2 %	-92,4 %

Suunnitelmavuodet

Suunnitelmavuosien laskentaperusteet

	2015	2016	2017
Nettomenot (toimintakate)			
Kasvu %	1,7	1,2	2,0
Verotulot (sis. Veronkorotus v. 2015) %	2,9	2,3	2,5
Valtionosuudet %	2,1	2,8	3,0

Jotta suunnitelmavuosien menokasvua saadaan hillittyä ja talous pidettyä tasapainossa, myös vuosina 2016-2017 on taloutta sopeutettava.

Tuloslaskelma (sisältää taseyksiköt)

	TP 2013	TA 2014(sis muutokset)	Tp-ennuste 2014	Ta 2015	Muutos ta 2014	Muutos tp- ennuste 2014	TS:2016	Muutos Ta 2015	TS:2017	Muutos Ts:2016
Toimintatuotot	132 393 668	177 159 200	177 159 200	177 348 300	0,1 %	0,1 %	177 615 470	0,2 %	179 258 576	0,9 %
Myyntituotot	101 566 135	145 561 400		148 446 500	2,0 %					
Maksutuotot	12 737 939	12 397 200		12 582 200	1,5 %					
Tuet ja avustukset	2 534 703	3 227 400		3 166 600	-1,9 %					
Muut toimintatuotot	15 390 735	15 730 100		12 922 300	-17,8 %					
Valmistus omaan käyttöön	164 156	243 100		230 700	-5,1 %					
Toimintakulut	-233 902 759	-280 982 900	-280 982 900	-282 984 700	0,7 %	0,7 %	-284 498 340	0,5 %	-288 267 662	1,3 %
Henkilöstökulut	-83 444 295	-85 826 500		-84 095 700	-2,0 %					
Palkat ja palkkiot	-65 560 207	-67 330 700		-66 017 000	-2,0 %					
Eläkekulut	-14 132 347	-14 523 750		-14 311 000	-1,5 %					
Muut henkilösivukulut	-3 751 741	-3 972 050		-3 767 700	-5,1 %					
Palvelujen ostot	-111 196 539	-154 224 300		-159 585 800	3,5 %					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 355 034	-8 166 400		-8 599 800	5,3 %					
Avustukset	-10 235 841	-10 748 300		-11 663 700	8,5 %					
Muut toimintakulut	-20 671 050	-22 017 400		-19 039 700	-13,5 %					
Toimintakate	-101 509 091	-103 823 700	-103 823 700	-105 636 400	1,7 %	1,7 %	-106 882 870	1,2 %	-109 009 086	2,0 %
Verotulot	82 595 922	83 800 000	83 300 000	85 750 000	2,3 %	2,9 %	87 722 250	2,3 %	89 915 306	2,5 %
Valtionosuudet	26 558 236	26 200 000	26 800 000	27 350 000	4,4 %	2,1 %	28 115 800	2,8 %	28 959 274	3,0 %
Muut rahoitustuotot ja -kulut	-181 415	-528 600		95 900	-118,1 %		-700 000	-829,9 %	-850 000	21,4 %
Korkotuotot	42 220	56 000		30 600	-45,4 %					
Korkokulut	-527 161	-671 800		-709 600	5,6 %					
Muut rahoitustuotot	704 300	394 400		1 079 700	173,8 %					
Muut rahoituskulut	-400 774	-307 200		-304 800	-0,8 %					
Vuosikate	7 463 652	5 647 700	5 747 700	7 559 500	33,9 %	31,5 %	8 255 180	9,2 %	9 015 494	-57,5 %
Poistot ja arvonalentumiset	-10 328 230	-7 218 600	-9 218 600	-7 823 100	8,4 %	-15,1 %	-9 000 000	15,0 %	-9 000 000	-24,7 %
Satunnaiset tuotot ja kulut	1 872 774	0		0						
Tilikauden tulos	-991 804	-1 570 900	-3 470 900	-263 600	-83,2 %	-92,4 %	-744 820	182,6 %	15 494	101,0 %

Kokonaistarkastelu

	TA 2015 Peruskunta	TA 2015 Vesihuoltolai- tos	TA 2015 Tilakeskus	TA 2015 PPK Oiva	TA 2015 Yhteensä
Toimintatuotot	23 618 700	3 852 600	10 815 800	139 061 200	177 348 300
Myyntituotot	17 966 000	3 850 400	279 400	126 350 700	148 446 500
Maksutuotot	2 827 400	0	0	9 754 800	12 582 200
Tuet ja avustukset	1 379 600	0	0	1 787 000	3 166 600
Muut toimintatuotot	1 345 500	2 200	10 405 900	1 168 700	12 922 300
Valmistus omaan käyttöön	100 200	0	130 500	0	230 700
Toimintakulut	-136 242 600	-2 026 300	-5 678 500	-139 037 300	-282 984 700
Henkilöstökulut	-37 120 600	-91 200	-1 030 500	-46 153 400	-84 395 700
Palkat ja palkkiot	-28 398 400	-42 300	-758 400	-37 062 700	-66 261 800
Eläkekulut	-7 172 700	-46 700	-231 300	-6 902 100	-14 352 800
Muut henkilösivukulut	-1 549 500	-2 200	-40 800	-2 188 600	-3 781 100
Palvelujen ostot	-81 006 600	-1 925 600	-1 788 700	-74 264 900	-158 985 800
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 979 100	-400	-1 390 500	-3 229 800	-8 599 800
Avustukset	-4 106 300	0	0	-7 557 400	-11 663 700
Muut toimintakulut	-9 730 000	-9 100	-1 468 800	-7 831 800	-19 039 700
Toimintakate	-112 623 900	1 826 300	5 137 300	23 900	-105 636 400
Verotulot	85 750 000	0	0	0	85 750 000
Valtionosuudet	27 350 000	0	0	0	27 350 000
Muut rahoitustuotot ja -kulut	447 700	-358 300	0	6 500	95 900
Korkotuotot	26 600	1 000	0	3 000	30 600
Korkokulut	-650 000	-56 600	0	-3 000	-709 600
Muut rahoitustuotot	1 073 200	0	0	6 500	1 079 700
Muut rahoituskulut	-2 100	-302 700	0	0	-304 800
Vuosikate	923 800	1 468 000	5 137 300	30 400	7 559 500
Poistot ja arvonalentumiset	-3 130 500	-1 207 500	-3 454 700	-30 400	-7 823 100
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-2 206 700	260 500	1 682 600	0	-263 600
Poistoeron muutos	0	0	0	0	0
Varausten muutos	0	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä	-2 206 700	260 500	1 682 600	0	-263 600

5. Rahoitusosa

Rahoituslaskelma (sisältää taseyksiköt)

RAHOITUSLASKELMA (sis. Taseyksiköt)	TP 2013	TPE 2014	TA 2015	TS 2016	TS 2017
Varsinainen toiminta ja investoinnit					
Tulorahoitus	7 164 095	5 747 700	7 559 500	8 455 180	9 215 494
Vuosikate	7 362 950	5 747 700	7 559 500	8 455 180	9 215 494
Satunnaiset erät	1 872 774				
Tulorahoituksen korjauserät	-2 071 629				
Investoinnit	-16 688 874	-14 178 000	-14 271 000	-11 367 000	-12 903 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-19 157 376	-14 478 000	-15 507 000	-11 667 000	-13 203 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	190 000		816 000		
Käyttöomaisuuden myyntitulot	2 278 502	300 000	420 000	300 000	300 000
Varsinainen toiminta ja investoinnit	-9 524 779	-8 430 300	-6 711 500	-2 911 820	-3 687 506
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset	104 029	0	10 000	10 000	0
Antolainasaamisten lisäykset					
Antolainasaamisten vähennykset	104 029		10 000	10 000	
Muut rahoitussaamiset					
Lainakannan muutokset	10 686 060	6 560 000	6 800 000	3 000 000	3 200 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	16 000 000	13 000 000	14 000 000	10 500 000	11 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 313 940	-6 440 000	-7 200 000	-7 500 000	-7 800 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos					

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat ja tuloarviot

Määrärahat

Antolainojen lisäys
Pitkäaikaisten lainojen vähennys

Tuloarviot

Antolainojen vähennys
Pitkäaikaisten lainojen lisäys

Rahoitusosa

Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja sen investointien nettokassavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoitustoiminnan kassavirralla osoitetaan miten alijäämäinen nettokassavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

Talousarvion rahoitusosaan siirretään **tuloslaskelmasta vuosikate ja investointiosasta investointien määrä ja niiden rahoitusosuudet.**

Antolainauksen muutokset

Antolainasaamisten vähennykset sisältävät antolainojen lyhennykset.

Lainakannan muutokset

Tulorahoitus ei riitä investointimenoihin, joten joudutaan ottamaan uutta pitkäaikaista lainaa 14 milj. euroa. Pitkäaikaisia lainoja lyhennetään n. 7,2 milj. euroa. Asukaskohtainen lainamäärä kasvaa n. 2 620 euroon.

Tunnuslukuja	TP 2013	TPE 2014	Ta 2015
	Investointien tulorahoitus %	39,3 %	39,7 %
Lainakanta milj. Eur	47	51	57,9
Lainat eur/asukas	2 119	2 312	2 620

6. Konsernia koskevat tavoitteet

Hollolan kunnan konserniohjeen mukaan tytäryhteisöjen tulee toiminnassaan edistää kunnan strategian ja omistajapoliittisten tavoitteiden toteutumista. Tytäryhteisöjen toiminta-ajatusten tulee tukea kunnan toiminta-ajatusta. Konserniin kuuluvat yhteisöt toimivat valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttajina ja noudattavat valtuuston ja hallituksen määrittelemää toimintalinjausta ja omistajapolitiikkaa.

TEHTÄVÄN NIMI: HOLLOLAN ASUNTOTALOT OY

Vastuuhenkilöt: Päivi Rahkonen

Toiminnan kuvaus

Hollolan Asuntotalot Oy:n toiminta-ajatuksena on vuokra-asuntotarpeen tyydyttämiseksi omistaa ja ylläpitää Hollolassa rakennuksia ja kiinteistöjä sekä omistaa kiinteistöjen hallintaan oikeuttavia osakkeita sekä vuokrata omistamiaan huoneistoja omakustannuseriaatteella.

Tavoitteet ja mittarit

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Ulottuvuus/näkökulma: Vaikuttavuus

Vaikuttavuus kuvaa toiminnan tavoitteeksi asetettujen yhteiskunnallisten tilojen kuten ongelmien vähentämisen tai parempien vaikutusten edistämisen aikaansaamisen astetta eli toiminnan ja suoritteiden vaikutusta kuntalaisiin suhteessa vaikutuksille asetettuihin tavoitteisiin. Vaikuttavuustavoitteet voivat määrittää joko kunnan palvelutoiminnan aikaansaamaa muutosta asiakkaan hyvinvoinnissa tai palvelun riittävyyttä, asiakastytyväisyyttä jne.

Tavoite	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Riskienhallinta kokonaisvaltaisesti hoidettu	raportointi	omistajalle tiedot kuukausittain taloudesta ja käyttöasteesta
Vastaaminen toimintaympäristön ja konsernin muuttuviin tarpeisiin	arviointi HAT:n roolista suhteessa asumisen muuttuviin	Erityisasumisen arviointiraportin hyödyntäminen, uusien

	tarpeisiin	ratkaisujen toimintaympäristön vaatimusten täyttämiseksi
HAT:n ja Peruspalvelukeskus Oivan roolien ja prosessien kehittäminen erityisasuntojen vuokraamisessa	arviointi	HAT ottanut vastattavakseen Oivan tarpeiden täyttämisen mt-kuntoutujien auttamisessa ja on jatkossa mukana kehitystyössä

Ulottuvuus/näkökulma: Palvelukyky

Palvelukyky kuvaa asiakaspalvelun toimivuudelle ja laadulle asetettujen tavoitteiden toteutumisen astetta. Palvelukyky kuvaa toimintojen asiakasulottuvuuden ja asiakaspalvelun onnistumista. Asiakkaina voivat olla arvioitavasta toiminnosta riippuen kuntalaiset tai hallinnon sisäiset organisaatiot, mittarina esim. asiakastytyväisyyskyselyt

Tavoite	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Asukkaat ovat tyytyväisiä	asukaskysely 2014	/>3,5, arviointi 1-5

Ulottuvuus/näkökulma: taloudellisuus ja tuottavuus

Tuottavuus on tuotosten/suoritteiden ja panosten suhde, kun panokset ilmaistaan tuotannontekijöinä. Taloudellisuus on tuotosten ja panosten suhde, kun panokset ilmaistaan rahana eli kustannusten ja suoritteiden välinen suhde. Taloudellisuutta voidaan ilmaista muun muassa tuotosten yksikkökustannuksina esim. eur/oppilas, eur/hoitopäivä.

Tavoite	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Asuntojen kunto on hyvä	korjaussuunnittelu	korjausvelka pienenee mm. Tiili-järventie 7 E:n peruskorjauksella, jatkuvat korjaukset
Asuntojen korkea täyttöaste	kk-seuranta	käyttöasteen kk-seuranta ja siitä raportointi, käyttöaste >=96 % koko vuoden tavoitteena

Toiminnan perustelut ja riskit

Kuntien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vaatimukset kasvavat osana Kuntalain muutosta. Tähän liittyen edellytetään Hollolan Asuntotalot Oy:ltä myös kokonaisvaltaista riskienhallinnan suunnitelmaa ja siihen liittyvää raportointia.

Kunnan toimintaympäristön muutos kiihtyy. Uusia tarpeita ja vaatimuksia ilmenee myös asumiseen ja erityisasumiseen liittyen. Hollolan Asuntotalot Oy:n edellytetään olevan muutoksessa mukana etsimässä tarkoituksenmukaisia ratkaisumalleja syntyviin uusiin haasteisiin.

Riskienhallinnan osalta keskeistä on arvioida kunnan vuokra-asumisen muutoksia, joita indikoivat erityisesti täyttöaste ja asumistyytyväisyys. Olennaista on myös se, että olemassa oleva kiinteistökanava pysyy kunnossa eikä korjausvelka kasva. Tämä edellyttää aktiivista seurantaa ja suunnittelua.

TEHTÄVÄN NIMI: HOLLOLAN PALVELUASUNNOT OY

Vastuuhenkilöt: Päivi Rahkonen

Toiminnan kuvaus

Asuntojen vuokraus omakustannusperiaatteella siten, että huoneistojen käyttöaste säilyy korkeana ja laatu sekä vuokrataso kilpailukykyisenä.

Tavoitteet ja mittarit

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Ulottuvuus/näkökulma: Vaikuttavuus

Vaikuttavuus kuvaa toiminnan tavoitteeksi asetettujen yhteiskunnallisten tilojen kuten ongelmien vähentämisen tai parempien vaikutusten edistämisen aikaansaamisen astetta eli toiminnan ja suoritteiden vaikutusta kuntalaisiin suhteessa vaikutuksille asetettuihin tavoitteisiin. Vaikuttavuustavoitteet voivat määrittää joko kunnan palvelutoiminnan aikaansaamaa muutosta asiakkaan hyvinvoinnissa tai palvelun riittävyyttä, asiakastyytyväisyyttä jne.

Tavoite	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Asukkaat ovat tyytyväisiä	asukaskysely	>3,5, arviointi 1-5 (riskinä se, että kyselyn tulokset eivät välttämättä kohdistu yhtiön tuottamiin palveluihin), kysely yhdessä Oivan kanssa
Vuorkatso on kohtuullinen	vuokrahintojen seuranta ja vertailu vastaaviin	vuokrahinnat 2015 välillä 8,11-10,13 eur/m2/kk

Ulottuvuus/näkökulma: Palvelukyky

Palvelukyky kuvaa asiakaspalvelun toimivuudelle ja laadulle asetettujen tavoitteiden toteutumisen astetta. Palvelukyky kuvaa toimintojen asiakasulottuvuuden ja asiakaspalvelun onnistumista. Asiakkaina voivat olla arvioitavasta toiminnosta riippuen kuntalaiset tai hallinnon sisäiset organisaatiot, mittarina esim. asiakastyytyväisyyskyselyt

Tavoite	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Riskienhallinta kokonaisvaltaisesti hoidettu	säännöllinen raportointi	omistajalle toimitetaan kuukausittain taloutta ja käyttöastetta koskevat tiedot, kiinteistöjen kunnan systemaattinen seuranta ja korjaus
Vastaaminen toimintaympäristön ja konsernin muuttuviin tarpeisiin mm. vanhusasuntojen kokonaisvaltainen arviointi ja HAT:n roolin määrittely	arviointi ja päätökset	Erityisasumisen arviointiraportin hyödyntäminen, uusien ratkaisujen toimintaympäristön vaatimusten täyttämiseksi Oivan tarpeiden täyttäminen mt-kuntoutujien auttamisessa ja on mukanaolo kehittämistyössä Vanhusten rivitalojen perusteella tehty päätös Vanhantalon alueen uudelleenjärjestelystä. Oivan ehdotukseen asumispalvelujen toteuttamistavoista vastaaminen

Ulottuvuus/näkökulma: taloudellisuus ja tuottavuus

Tuottavuus on tuotosten/suoritteiden ja panosten suhde, kun panokset ilmaistaan tuotannontekijöinä. Taloudellisuus on tuotosten ja panosten suhde, kun panokset ilmaistaan rahana eli kustannusten ja suoritteiden välinen suhde. Taloudellisuutta voidaan ilmaista muun muassa tuotosten yksikkökustannuksina esim. eur/hoitopäivä.

Tavoite	Mittari/arviointitapa	Tavoitetaso
Asuntojen korkea käyttöaste	kk-seuranta	käyttöaste 100 % Oiva jatkaa vuokralaisena
		Kalliolassa uutena vuokralaisen 1.1.2015 alkaen Helmi Seniorikodit Oy

Toiminnan perustelut ja riskit

Kuntien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vaatimukset kasvavat osana Kuntalain muutosta. Tähän liittyen edellytetään Hollolan palveluasunnot Oy:ltä myös kokonaisvaltaista riskienhallinnan suunnitelmaa ja siihen liittyvää raportointia.

Kunnan toimintaympäristön muutos kiihtyy. Uusia tarpeita ja vaatimuksia ilmenee myös asumiseen ja erityisasumiseen liittyen. Hollolan palveluasunnot Oy:tä edellytetään olevan muutoksessa mukana etsimässä tarkoituksenmukaisia ratkaisumalleja syntyviin uusiin haasteisiin.

Riskienhallinnan osalta keskeistä on arvioida kunnan vuokra-asumisen muutoksia, joita indikoivat erityisesti täyttöaste ja asumistyytyväisyys. Olennaista on myös se, että olemassa oleva kiinteistökanta pysyy kunnossa eikä korjausvelka kasva. Tämä edellyttää aktiivista seuranta ja suunnittelua sekä tarvittaessa uudelleenarviointia.

7. Taseyksiköiden erillislaskelmat

VESIHUOLTOLAITOS

Tuloslaskelma

	TP 2013	TA 2014 (sis.muutokset)	LTK 2015	Esitys
Liikevaihto	3 818 397	3 529 200	3 652 600	3 852 600
Tuotteiden varastojen muutos	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0
Muut tuotot	67 340	58 000	0	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	-1 894 038	-1 877 300	-1 926 000	-1 926 000
Henkilöstökulut	-113 948	-103 600	-91 500	-91 200
Poistot ja arvonalentumiset	-1 141 698	-1 194 200	-1 207 500	-1 207 500
Suunnitelman muk. poistot	-1 141 698	-1 194 200	-1 207 500	-1 207 500
Liiketoiminnan muut kulut	-7 279	-8 600	-9 100	-9 100
Liikeliijäämä (-alijäämä)	728 774	403 500	418 500	618 800
Rahoitustuotot ja -kulut	-367 851	-366 300	-358 300	-358 300
Korkotuotot	3 975	1 000	1 000	1 000
Muut rahoitustuotot	18	0	0	0
Kunnalle maksetut korkokulut	0	0	0	0
Muille maksetut korkokulut	-69 091	-64 600	-56 600	-56 600
Korvaus peruspääomasta	-302 740	-302 700	-302 700	-302 700
Muut rahoituskulut	-13	0	0	0
Ylijäämä (alij.) ennen varauksia	360 923	37 200	60 200	260 500
Poistoeron muutos	5 897	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alij.)	366 820	37 200	60 200	260 500

Hollolan kunta		RAHOITUSLASKELMA		
Vesihuoltolaitos		TP 2013	TA 2014	TA 2015
		€	€	€
Toiminnan rahavirta				
Tulorahoitus		1 502 611	1 231 400	1 468 000
	Liikeliijäämä (-alijäämä)	728 763	403 500	618 800
	Poistot ja arvonalennukset	1 141 700	1 194 200	1 207 500
	Rahoitustuotot ja -kulut	-367 852	-366 300	-358 300
	Muut rahoituksen korjaukset	0		
Investointien rahavirta		-1 838 114	-2 550 000	-2 940 000
	Käyttöomaisuusinvestoinnit	-1 868 114	-2 550 000	-2 940 000
	Rahoitusosuudet investointimenoihin	30 000	0	0
	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta		-335 502	-1 318 600	-1 472 000
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset		-540 000	-540 000	-540 000
	Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta	0	0	0
	Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0	0	0
	Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle	0	0	0
	Pitkäaikaisten lainojen vähennys muille	-540 000	-540 000	-540 000
	Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	0	0	0
	Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	0	0	0
Oman pääoman muutokset		0	0	0
	Liittymismaksujen muutos	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		-336 932	1 300 000	1 100 000
	Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0
	Saamisten muutos kunnalta	0	0	0
	Saamisten muutos muilta	-218 950	500 000	300 000
	Korottomien velkojen muutos kunnalta	-1 081 045	0	200 000
	Korottomien velkojen muutos muilta	963 063	800 000	600 000
Rahoituksen rahavirta		-876 932	760 000	560 000
Rahavarojen muutos		-1 212 435	-558 600	-912 000

VESIHUOLTOLAITOKSEN INVESTOINTIOSAN TAVOITTEET

HANKE	TAVOITTEET
UUSINVESTOINNIT (U)	<p>Uusien verkostojen rakentaminen tonttitarjontaa vastaavaksi</p> <p>Palvelukyvyyn parantaminen</p> <p>Verkostojen määrän lisääminen mahdollisimman laajalle asiakasryhmälle</p>
PERUSKORJAUS-/ LAAJENNUSINVESTOINNIT (P)	<p>Verkostojen toimintavarmuuden lisääminen ketjutamalla vanhoja verkostoja suuremmiksi kokonaisuuksiksi yhdistämällä</p> <p>Verkostojen määrän lisäys kuntalaisia paremmin palvelevaksi</p> <p>Palvelukyvyyn ja omaisuuden arvon säilyminen</p> <p>Turvallisuuden parempi ylläpitäminen ja verkosto- ja laitosomaisuuden käyttökelpoisuuden säilyttäminen</p>
KORVAUSINVESTOINNIT (K)	<p>Omaisuuden arvon ja käyttökelpoisuuden säilyttäminen</p> <p>Turvallisuuden ja toimivuuden takaaminen</p>

HOLLOLAN VESIHUOLTOLAITOKSEN RAKENTAMISOHJELMA 2015

Erittely on ohjeellinen korvausinvestointi peruskorjaus/laajennusinvestointi uusinvestointi	K P U	Ohjelma- kauden kustannus- arvio 1000 € ilman arvonlisä- veroa	2015				
			2015	2016	2017	2018	2019
28.10.2014 JPR							
Salpakangas, eteläinen: Aikkalantien syöttövesijohto Hopeakallion alueen vesihuolto Koulukeskuksen eteläpuolinen alue Kuntotienmutkan pientaloalueen vesihuolto Perhoslehdon II osan vesihuolto Salpakankaantien täydentämiskäytön rakentaminen	U U U U U P	400 350 400 300 350 300	350 350	50	350	200 150	200 300
Salpakangas, pohjoinen: Kauppakeskuksen alueen vesihuollon muutokset Salpakankaan teollisuusalueen vesihuoltoverkosto	P P	220 600	50	170 200		200	200
Salpakangas, läntinen: Harjunrinteen vesihuolto Kukonkankaan asuinalueen vesihuolto Kukonkoivun teollisuusalueen vesihuolto	U U P	140 500 300	20	40 230 100	100 100	250 100	
Vesikansa (Kalliola, Kukkiola, Paimela, Heinlammi): Heinlamin alue jakeluverkosto Raikkosen alueen vesihuolto Rätiköntien alueen vesihuolto Tynnyrimäen alueen vesihuolto	U U U U	800 400 300 200	300 200	200	200 400	200	200
Muut asemakaava-alueet ja taajamat: <u>Hakosilta-Nostava</u> Hakosillan alueen viemäröinti Hakosillan KVL:n rakentaminen ja vesihuollon muutokset Raaskantien vesihuolto Uusien kaava-alueiden vesihuolto <u>Herrala</u> Keijutien ja Pajatien vesihuolto Ketotien vesihuolto Kulorastaantie <u>Kirkonseutu - Pyhäniemi</u> Parinpelto II alueen vesihuolto Pyhäniemen seudun vesihuolto Hatsinan vesihuolto (Pähkinätie ym.) <u>Messilä</u> Messilän kaava-alueen vesihuolto	U P U U U U U U U U U U U	100 50 500 500 150 50 200 300 300 200 300 500	250	100 50 250	150 50	250	250 200 150
Verkostojen korjaukset: Keskeneraisten rakenteiden (mm. nuoto- ja kayntitiet, aidat, pumppaamojen julkisivut ym.) rakentaminen Salpakankaan vesitornin peruskorjaus Säätö- ja valvontalaitteiden saneeraus (sis. vesimittarit) Verkostokorjaukset 2014-2024 (700 t€/vuosi)	P P K K	220 400 500 3 500	20 400 100 700	50 100 100	50 100 100	50 100 700	50 100 700
Jälkiliittymät: Kaikilla verkosto-osilla	P	250	50	50	50	50	50
INVESTOINNIT YHTEENSÄ (BRUTTO)		13 280	2 790	2 640	2 750	2 700	2 400
ULKOPUOLINEN RAHOITUS (TUET YM.)		0	0	0	0	0	0
INVESTOINNIT YHTEENSÄ (NETTO)		13 280	2 790	2 640	2 750	2 700	2 400

TILAKESKUKSEN TULOSLASKELMA

TILAKESKUS TASEYKSIKKÖ				
	TP 2013	TA 2014(sis.muut okset)	LTK 2015	Esitys
70-4 (Tekninen lautakunta)				
Liikevaihto	12 752 843	12 086 500	10 685 300	10 685 300
Tuotteiden varastojen muutos	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	125 820	130 500	130 500	130 500
Muut tuotot	4 901	0	0	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	-4 834 073	-3 921 200	-3 179 800	-3 179 200
Henkilöstökulut	-1 244 871	-1 293 500	-1 177 300	-1 030 500
Poistot ja arvonalentumiset	-6 956 507	0	-3 454 700	-3 454 700
Suunnitelman muk. poistot	-6 956 507	0	-3 454 700	-3 454 700
Liiketoiminnan muut kulut	-1 349 275	-2 016 200	-1 968 800	-1 468 800
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-1 501 162	4 986 100	1 035 200	1 682 600
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0
Ylijäämä (alij.) ennen varauksia	-1 501 162	4 986 100	1 035 200	1 682 600
Poistoeron muutos	0	0	0	0
Vapaaehtoisten varausten muutos	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-1 501 162	4 986 100	1 035 200	1 682 600

Hollolan kunta	RAHOITUSLASKELMA
Tilakeskus	TA 2015
	€
Toiminnan rahavirta	
Tulorahoitus	4 857 150
Liikelyjäämä (-alijäämä)	1 682 600
Poistot ja arvonalennukset	3 454 700
Rahoitustuotot ja -kulut	-280 150
Muut rahoituksen korjauserät	0
Investointien rahavirta	-6 690 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-6 690 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 832 850
Rahoituksen rahavirta	
Lainakannan muutokset	3 146 300
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	6 034 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muille	-2 887 700
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	0
Oman pääoman muutokset	0
Liittymismaksujen muutos	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0
Rahoituksen rahavirta	3 146 300
Rahavarojen muutos	1 313 450

PERUSPALVELUKESKUS OIVA

TULOSLASKELMA

	Kunnanhallitus 2.	TA 2014 (sis.muutokset)	TP 2013
Liikevaihto	137 374 400	135 859 500	91 994 447
Tuotteiden varastojen muutos	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Muut tuotot	54 800	92 400	150 227
Tuet ja avustukset	1 932 000	1 882 600	725 915
Materiaalit ja palvelut	-77 794 700	-75 456 800	-33 201 698
Henkilöstökulut	-46 153 400	-46 730 700	-44 642 232
Poistot ja arvonalentumiset	-30 400	-53 700	-100 665
Liiketoiminnan muut kulut	-15 389 200	-15 595 300	-14 926 034
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-6 500	-2 000	-40
Rahoitustuotot ja -kulut	6 500	2 000	43
Korkotuotot	3 000	5 000	1 753
Muut rahoitustuotot	6 500	4 200	6 258
Kunnalle maksetut korkokulut	0	0	0
Muille maksetut korkokulut	-3 000	-7 200	-7 187
Korvaus peruspääomasta	0	0	0
Muut rahoituskulut	0	0	-781
Ylijäämä (alij.) ennen varauksia	0	0	3
Tilikauden ylijäämä (alij.)	0	0	3

OIVA MAKSUOSUUDET

Maksusuudet 2015

Vuoden 2015 ta-luvut eivät sisällä työmarkkinatukimenoja (1 915 000 eur)

Akuutti24 sisältää kaiken päivystystoiminnan, rahoitusta siirretty esh:n alaisuudesta

HOLLOLA 2015	TP 2013	TA 2014 *	TA 2015	M-% (ta)
Sosiaali- ja perusterveydenhuolto Oiva	36 256 481	37 332 400	37 355 600	0,1
Akuutti 24	769 429	1 161 300	2 179 000	87,6
ensihoito	709 408	614 600	674 000	9,7
erikoissairaanhoito	20 467 494	21 227 300	20 670 800	- 2,6
ympäristöterv.huolto	242 194	277 900	284 100	2,2
Phsotey yhteensä	22 188 525	23 281 100	23 807 900	2,3
SOTE YHTEENSA	58 445 006	60 613 500	61 163 500	0,9

* VUODEN 2014 LUVUT SIS. TYÖMARKKINATUKEA N. 600 T EUR

ASIKKALA	TP 2013	TA 2014	TA 2015	M-% (ta)
sosiaali- ja perusterveydenhuolto Oiva	18 796 327	18 912 600	18 429 600	- 2,6
Akuutti 24	208 138	371 100	726 200	95,7
ensihoito	566 537	503 100	554 000	10,1
erikoissairaanhoito	8 663 335	8 588 300	8 393 300	- 2,3
ympäristöterv.huolto	187 866	177 500	212 300	19,6
Phsotey yhteensä	9 625 876	9 640 000	9 885 800	2,5
SOTE YHTEENSA	28 422 203	28 552 600	28 315 400	- 0,8

HKOSKI	TP 2013	TA 2014	TA 2015	M-% (ta)
sosiaali- ja perusterveydenhuolto Oiva	4 328 527	4 623 000	4 709 100	1,9
Akuutti 24	79 485	92 200	210 300	128,1
ensihoito	124 045	108 700	126 000	15,9
erikoissairaanhoito	1 838 647	2 071 400	1 961 500	- 5,3
ympäristöterv.huolto	44 696	44 700	44 900	0,4
Phsotey yhteensä	2 086 873	2 317 000	2 342 700	1,1
SOTE YHTEENSA	6 415 400	6 940 000	7 051 800	1,6

KARKOLA	TP 2013	TA 2014	TA 2015	M-% (ta)
sosiaali- ja perusterveydenhuolto Oiva	10 004 408	10 150 000	10 356 000	2,0
Akuutti 24	194 692	213 300	556 200	160,8
ensihoito	278 170	235 800	255 000	8,1
erikoissairaanhoito	5 509 801	5 672 800	5 198 200	- 8,4
ympäristöterv.huolto	116 353	153 100	128 700	- 15,9
Phsotey yhteensä	6 099 016	6 275 000	6 138 100	- 2,2
SOTE YHTEENSÄ	16 103 424	16 425 000	16 494 100	0,4

PADASJOKI	TP 2013	TA 2014	TA 2015	M-% (ta)
sosiaali- ja perusterveydenhuolto Oiva	8 324 921	8 382 000	8 522 200	1,7
Akuutti 24	37 918	123 900	263 700	112,8
ensihoito	481 176	394 800	513 000	29,9
erikoissairaanhoito	3 315 125	3 619 900	3 301 500	- 8,8
ympäristöterv.huolto	42 470	44 600	53 400	19,7
Phsotey yhteensä	3 876 689	4 183 200	4 131 600	- 1,2
SOTE YHTEENSÄ	12 201 610	12 565 200	12 653 800	0,7

Yhteensä	TP 2013	TA 2014	TA 2015	M-% (ta)
sosiaali- ja perusterveydenhuolto Oiva	77 710 664	79 400 000	79 372 500	- 0,0
Akuutti 24	1 289 662	1 961 800	3 935 400	100,6
ensihoito	2 159 336	1 857 000	2 122 000	14,3
erikoissairaanhoito	39 794 402	41 741 100	39 525 300	- 5,3
ympäristöterv.huolto	633 579	697 800	723 400	3,7
Phsotey yhteensä	43 876 979	45 696 300	46 306 100	1,3
SOTE YHTEENSA	121 587 643	125 096 300	125 678 600	0,5

Hollolan kunta
PL 66, (Virastotie 3), 15870 Hollola
Puh. (03) 880 111
Fax (03) 880 3474
www.hollola.fi, kirjaamo@hollola.fi
sähköposti: etunimi.sukunimi@hollola.fi